Slavoljub Gacović

Etimologija Slovenskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka

Izdavač:
Matična biblioteka
“Svetozar Marković”, Zaječar

Za izdavača:
Borivoje Đorđević

Recenzenti:
dr Nedeljko Bogdanović
Stevan Veljković

Lektor:
Miroslava Stojanova

Tehnička obrada:
Milan Đurović

Korice:
Milan Đurović

Štampa:
Štamparija "Kairos", Zaječar

Tiraž:
200 primeraka

Slavoljub Gacović

ETIMOLOGIJA SLOVENSKIH OSNOVA U OJKONIMIJI VIDINSKOG SANDŽAKA XV I XVI VEKA

MB "Svetozar Marković", Zaječar
1997.

SADRŽAJ

IZ RECENZIJE

Slavoljub Gacović poduhvatio se posla koji u našoj jezičkoj nauci nisu uradili znaniji i pozvaniji, a teško da će ga se u dogledno vreme latiti iole kompetentniji.

On je preuzeo zadatak da otkriva etimologije ojkonima, tj. naziva naseljenih mesta s područja Vidinskog sandžaka, i to iz dalekih vekova (XV i XVI) odakle raspolažemo i prvim popisima.

Etimologija inače spada u najteže i nikad sigurne poslove jezičke nauke. U najsrećnijim slučajevima stiže se do uverenja "ne kako je nešto nastalo, već kako bi moglo biti". Teškoće u tom poslu vezane su s mnogo razloga i uzroka i težina je proporcionalno srazmerna s protokom vremena od nastanka imena do trenutka njihovih tumačenja.

Autoru su stajale na putu i neke specijalne okolnosti:

- velika udaljenost prvih zapisa ojkonima koji se danas proučavaju;
- zapisivanje na način i u tradiciji pisara kojima jezik žitelja od kojih se podaci zapisuju nije maternji, a pismo ne pripada ni jednom narodu koji bi mogao biti tvoritelj zapisanih naziva;
- nastajanje ojkonima u razdobljima iz kojih nema nikakvih zapisa, a potom njihova nepoznata istorija do trenutka zapisa i umnogome nepovezana od vremena zapisivanja do danas;
- smešana ojkonimija nastala od više naroda koji su jedni s drugima prethodili, jedni pored drugih živeli, ili jedni drugima stvarali simbiozu, a nisu međusobno ni genetski ni tipološki srodni;
- istorija jezika koji su učestvovali u stvaranju ojkonimije, uzetih ponaosob, i u interferenciji;
- prekid kontinuiteta kod mnogih nekada registrovanih mesta i njihovih imena;
- u mnogim slučajevima nesigurna ubikacija;
- nesigurno (višestrano mogućno) čitanje rukopisa i njihovo prenošenje do današnjeg čitaoca.

Razume se, u ovakvim slučajevima nedovoljna je samo jedna nauka, ma kako razvijena bila, pa uz sve navedene teškoće stoji i ograničenje da jedan čovek ma kako obrazovan i pronicljiv ne može znati sve što je za ovako kompleksne zadatke potrebno.

Svega toga, dakako, svestan je i naš autor, i - moglo bi se reći - pristupio je zagonetkama skrivenim u jeziku i prikrivenim naslagama vremena (i svim što nosi burna istorija ovog višenacionalnog prostora) ne samo sa rešenošću da uloži trud, vreme, trošak i znanje, već i mnogo hrabrosti. Jer, svako je od navedenih imena mesta raskršće sa više stranputica i nema rešenja koje bi tražilo dodatne napore ili ukazivalo na još neki put u (ne)izvesnost...

Mislimo da nije preterano reći da ono što u ovoj knjizi imamo na 5-6 redaka u etimološkim studijama i raspravama zaslužuje više stranica, neretko i učešće stručnjaka iz više naučnih oblasti i poznavalaca više stranih jezika.

Autor je uz sve ovo stvorio i dodatne teškoće odlučivši se da sve ojkonime podeli na one sa neslovenskim i one sa slovenskim osnovama. To, dakako, ne bi bilo moguće, niti pak beskorisno, naprotiv. Ali to komplikuje istraživanje materije koja očigledno nije u životu strogo razlučena. Idući u dubinu vekova zgušnjava se pogled na hronologiju supstrata i adstrata i sve teže se (bez pouzdanih podataka) meri kada nešto pripada zajedničkom, praistorijskom jezičnom stanju, a kada zasebnim jezicima u kojima onda ono što se moglo razviti iz iste osnove postaje “strana” reč, pozajmljenica, pa potom odomaćena (domaća) reč...

Zbog svega ovoga, kako to najčešće biva u etimologiji koja liči na daleko nebo s jedva prozirnim maglinama, mnoge etimologije kao i u drugih naučnika više su ili manje sigurne, jače ili slabije obrazložene pretpostavke, što nikako nije zamerka autoru...

Uz sva navedena razmišljanja mi knjigu Slavoljuba Gacovića, s radnim naslovom “Etimologija slovenskih osnova u toponimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka” preporučujemo za objavljivanje, uvereni da je ona svojim predmetom istraživanja, prihvatljivim rešenjima, jednako kao i onim manje sigurnim, i otvaranjem pitanja na putu ka drugačijim odgonetima podsticanja proučavanja prošlosti, korisna nauci i zanimljiva čitaocima. Koliko i sami toponimi (ojkonimi) zanimljiva su i rešenja koja autor daje, trudeći se da u svakom konkretnom slučaju otkrije osnovu toponima, prepoznajući najčešće u njoj lična imena, nazive za bilje, neki od kvaliteta tla ili kakvu drugu prirodnu okolnost koja bi mogla poslužiti kao motivacija nastajanju imena. Tako posredno dolazimo i do podataka o imenima

koja su na ovom tlu egzistirala i u dobrom broju se već izgubila iz upotrebe. Pored osnova, autor je nastojao da, uz zaista velike teškoće koje donosi starina tekstova i sve što ih je pratilo do vremena analize, otkrije i formante (sufikse) i puteve tvorbe ojkonima. Zbog toga se pojačava i operativna vrednost knjige - ona može služiti daljim istraživanjima. Budući da autorovo obrazovanje stoji izvan okvira jezičke nauke, ta okolnost iskorišćena je da se u mnogim slučajevima osmotri teren za koji se veže toponim, pa je u velikom broju toponima potvrđena ili odgonetnuta ubikacija. Razume se, po negde je ona samo predložena ili naglašena kao mogućnost, jednako korisna kao i ubikacija koja se smatra sigurnom. Najzad, ovu knjigu treba smatrati komplementarnom s knjigom istog autora u kojoj se tumače ojkonimi s neslovenskim osnovama i tek zajedno one govore o rezultatu autorovih napora...

U Nišu, 4. juna 1996.

Recenzent,
Prof. dr Nedeljko Bogdanović

Ovim radom autor Slavoljub Gacović završava svoj dugogodišnji rad na proučavanju etimologije ojkonima Vidinskog sandžaka. Sa prvom knjigom “Etimologija neslovenskih osnova”, knjiga “Etimologija slovenskih osnova Vidinskog sandžaka XV i XVI veka” čine neophodnu celinu ojkonimije severozapadne Bugarske i istočne Srbije navedenog perioda.

Uloživši veliku upornost, rad i znanje, autor je znalački, i uz obilato korišćenje i navođenje literature, uspeo da nam pruži znatno poptuniju sliku o nastanku i poreklu naziva naseljenih i drugih fiskalnih objekata predmetne teritorije koji imaju slovensku osnovu. Mnogim toponimima, naizgled veoma jasnim za razumevanje čak i od laika, autor svojim razrešenjima otkriva sasvim druge osnove, često iznenađujuće i nepredvidive. Ako je u nekim svojim tumačenjima i, eventualno, pogrešio, značajno je da je ova problematika “načeta” i da će se ovim verovatno pokrenuti kritička polemika koja može još više da doprinese razjašnjavanju pojedinih ojkonima. Bez takve smelosti i velikog truda ovog autora to još zadugo ne bi bilo pokrenuto...

U Zaječaru,19. jula 1996.

Recenzent,
Stevan Veljković

SKRAĆENICE U TEKSTU

augm. = augmentativ
br. = broj
bug. = bugarski
v. = vidi
vl. = vlaški
vlat. = vulgarnolatinski
gen. = genitiv
germ. = germanski
got. = gotski
grč. = grčki
dalmatorom. = dalmatoromanski
dem. = deminutiv
dr. = drugi
etn. = etnonim
etrušć. - umbr. = etrušćansko - umbrijski
zoon. = zoonim
ie.= indoevropski
ilir. = ilirski
ilir. - trač. = iliro-trački
imen. = imenica
ital. = italijanski
itd. = i tako dalje
kalend. = kalendarski
kelt. = keltski
kelt. - ilir. = keltsko-ilirski
klat. = klasičnolatinski
lat. = latinski
l.i. = lično ime
litv. = litvanski
m. = masculinum
mađ. = mađarski
metaf. = metaforički
mlet. = mletački
nem. = nemački
nep. = nepoznati
ojk. = ojkonim
ornit. = ornitološki
osn. = osnova
pl. = plural
pogl. = poglavlje
polj. = poljski
por. = poreklo
praslov. = praslovenski
pred. = predlog
predlat. = predlatinski
prez. = prezime
pref. = prefiks
prid. = pridev
pril. = prilog
prisv. = prisvojni
prot. = protonički
rom. = romanski
rum. = rumunski
rus. = ruski
s. = selo
sveslov. = sveslovenski
slov. = slovenski
srgrč. = srednjegrčki
srlat. = srednjelatinski
srp. = srpski

stvnem. = staroviskoko nemački
stiran. = staroiranski
stlitv. = starolitvanski
stmak. = staromakedonski
str. = strana
stslov. = staroslovenski
stsrp. = starosrpski
stcslov. = starocrkvenoslovenski
suf. = sufiks
sh. = srpskohrvatski
tzv. = takozvani
tj. = to jest
top. = toponim
trač. = trački
trač. - dač. = trako-dački
trač. - ilir. = trako-ilirski
tur. = turski
ukr. = ukrajinski
upor. = uporedi
f. = femininum
fig. = figurativno
fit. = fitonim
hidr. = hidronim
hibr.- komp. = hibridni kompozit
cslov. = crkvenoslovenski
češ. = češki
+ = više
(?) = nepoznata oblast, nahija ili samo pod znakom pitanja
x = puta (znak množenja)
% = procenat
> = u
< = od

SKRAĆENICE KORIŠĆENIH IZVORA I LITERATURE

ВИВС .... Д. Боянич-Лукач, Видин и видинският санджак през 15-16. век, София 1957.

ИБИ X ...... Извори за Българската история X, София 1964.

ИБИ XIII .. Извори за Българската история XIII, София 1966.

Miscellanea 2, 1466. .....Д. Бојанић, Фрагменти збирног пописа из 1466. године, Мешоvita građa. (*Miscellanea*) књ. 2, Историјски институт, Грађа, књ. 11, Београд 1973.

Miscellanea 2, 1478 - 81.........Д. Бојанић, Фрагменти опширног пописа Видинског санджака из 1478-81, Мешовита грађа (*Miscellanea*) књ. 2, Историјски институт, Грађа, књ. 11, Београд 1973.

АК.............. М. Томић, Антропонимија Карашеваца II. Посебан отисак из зборника за филологију и лингвистику XVII/1, Нови Сад 1974.

АР .... Б. Никетић, Административни речник места краљевине Југославије, Београд 1931.

AS I-III....... A. Holder, Alt-celtischer Sprachschatz I-III, Leipzig 1896-1914.

БЕО............ Вл. Георгиев, Българска етимологија и ономастика, София 1960.

БИО I......... О. Зиројевић, Средњи век и период турске владавине, Бор и околина, књ. I, Бор 1973.

ВИЈ I.......... Византијски извори за историју народа Југославије, том I, САНУ, Посебна издања, књ. CCXLI, Византијски институт, књ. 3, Београд 1955.

ГЕМ 31-32. Д. Бојанић-Лукач, Неготинска крајина у време турске владавине – на основу извора из XV и XVI века, ГЕМ 31 - 32, Београд 1969.

ГЕМ 42. ..... Д. Бојанић-Лукач, Зајечар и Црна Река у време турске владавине (XV-XVIII век), ГЕМ 42, Београд 1978.

ГЗМ 32.. .... П. Скок, Студије из илирске топономастике, Гласник Земаљског музеја, 32, Сарајево 1920.

ГК .... Географска карта региона Зајечар, Размер 1 : 175000

Гласник СУД 54. Гласник Српског Ученог Друштва, књ. 54, Београд 1883.
DAT I, II 1-2..... W. Tomaschek, Die alten Thraker I, II 1-2, Wien 1893, 1894 (II 2, 69 korišćeno).
DGL .... V. Kiparskiy, Die gemeinslavischen Lehnwörter aus dem Germanischen, Helsinki 1934.
DNFR......... I. Iordan, Dicționar al numelor de familie româneşti, Bucureşti 1983.
DOR........... N. A. Constantinescu, Dicționar al onomastic romînesc, Bucureşti 1963.
DRS............ M. Jivkovici, Dicționar român-sîrbocroat, Timişoara 1994.
DSDAI .... A. Meyer, Die Sprache der alten Illyrier I, Wien 1957.
DTS............ D. Detschew, Die thrakischen Sprachreste, Wien 1957.
EIM............ Sv. Georgijević, Etimologija imena mesta SR Srbije, Niš 1985.
ЕНОУОВС.......С. Гацовић, Етимологија несловенских основа у ојконимији Видинског санджака XV и XVI века, Зајечар 1993.
ER I - IV .... P. Skok, Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika I - IV, Zagreb, 1971-1974.
EUE............ G. Schramm, Eriberer und Eingesessene. Geographische Lehnnamen als Zeugen der Geschichte Sudosteuropas im ersten Jahr tausend n. Chr., Stuttgart 1981.
Зборник МС......М. Пешикан, Историјска ономастика као помоћ у етимолошким истраживањима, Зборник Матице Српске за филологију и лингвистику, књ. XXXVII, Нови Сад 1994.
ЗКЈ I........... Зборник Константина Јиречека I, САНУ, Одељење друштвених наука, Београд 1959.
ЗШЈОК ...... Зборник шесте југословенске ономастичке конференције, САНУ, Научни скупови, књ. XXXVII, Београд 1987.
ZFO............ St. Mladenov, Zeitschrift für Ortsnamenforschung 3, München/Berlin,1927.
ИМЈ .... Именик места у Југославији, Службени лист, Београд 1983.

ИНИЗБ ...... Д. Дечев, Тракијски названия на наши реки, Известия на Институт за Български език 3, София 1954.
ИСН I......... Историја српског народа, књ. I, Београд 1981.
IT.. .... P. Šimunović Istočnojadranska toponimija, Split 1986.
IFS LB 6 .... I. Duridanov, Illyrische Flussnamen in Serbien, LB 6, 1963.
JEZIK......... S. Babić, Poznajemo li svoj jezik, JEZIK, časopis za kulturu hrvatskog književnog jezika 5, Zagreb 1981.
КИС II .... Н. Богдановић, Језик и говор, Културна историја Сврљига, књ. II, Језик култура и цивилизација, Ниш – Сврљиг 1987.
КС II .... М. Ђ. Милићевић, Кнежевина Србија II, Београд, репринт 1985.
КУЈУПР .... А. Дероко, Кућа у Јабланици у Пустој Реци, Зборникрадова, књ. IV, Етнографски институт, књ. 1, САН, Београд 1950.
LEKSIK ..... Leksik prezimena Socijalističke republike Hrvatske, Zagreb 1976.
LTD............ I. I. Russu, Limba traco-dacilor, Bucureşti 1959.
LH .... M. Divković, Latinsko-hrvatski rječnik, Zagreb, reprint izd. 1987.
МСТ........... В. В. Корчмар, Молдавская сточарская терминология, Кишинел, 1989.
НИШКИ зборник.....Н. Богдановић, бр. 13, Ниш 1987.
ОВУТС...... А. Лома, Осамнаест векова у три слова: топоним Ниш као живи споменик прошлости, У светлу царских градова, приредио Н. Богдановић, Ниш 1994.
OE JLZ 4.... Opća enciklopedija Jugoslovenskog leksikografskog Zavoda, knj. 4, Zagreb 1978.
OJ 7............ S. Gashia, O ubikaciji katuna Barelevъski iz svetostefanske hrisovulje 1313-1318. godine, Onomastica Jugoslavica VII, Zagreb 1977.
OJ 10.......... S. Gashia, Albansko-vlaška simbioza u svetlu onomastike, Onom. Jugos. 10, Zagreb 1982.
OJ 10 (1982)........P. Hr. Ilievski, Nekolku toponimi i hidronimi od osnovata *alb(h)- vo Makedonija, Onomastika Jugoslavica 10, Zagreb 1982.

ОП I-XI...... Ономатолошки прилози I-XI, САНУ, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику, Београд 1979-1990.

ПИФ .... Драгана Вељковић, Топоними фитонимског порекла у тимочком говору, Прилози из фитолингвистике I, Ниш, 1996.

ПОА........... Ђ. Јанковић, Подунавски део области Аквиса у VI и почетком VII века, Београд 1981.

Прабъгарите П. Добрев, Прабългарите, 1991.

REW I-III... M. Vasmer, Russisches etymologisches Wörterbuch I-II, Heidelberg 1950-1958, Voll. I-III.

Речник САНУ Речник српскохрватског и народног језика, САНУ, Институт за српскохрватски језик, књ. I-XIII, Београд 1959-1988.

Речник СКЈ 6 Речник српскохрватског књижевног језика, књ. 6, Нови Сад – Загреб 1969.

Речник ЦСЛОВ...Сава Петковић, Речник црквенословенскога језика, Сремски Карловци 1935.

РиБДиП..... М. Грковић, Речник имена Бањског, дечанског и Призренског властелинства у XIV веку, Београд 1986.

Rječnik JAZU Riječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, JAZU, svezak 1-96, Zagreb 1881-1976.

СДЗ XXXII М. Марковић, Речник народног говора у Црној Реци, Српски дијалектолошки зборник, књ. XXXII, САНУ, Београд 1986.

СДЛСИ I-II .Х.М. Тупиков, Словарь древнорусскихь личныхъ собственныхъ именъ I-II, Санктпетербургъ 1903.

СЕЗ LV 29… Српски етнографски зборник LV, 29, Београд 1940.

SZSAUN.... M. Vasmer, Schriften zur slavischer Altertumskunde und Namenkund I-II, Berlin 1971.

СИИССЛИ.. М. Морошкинъ Славянский именословъ или собрание словянскихъ личниых именъ въ алфавитномъ порядък, Санктпетербургъ 1868.

SK. .... Supetarski kartular, Zagreb MCMLII.

SOI .... J. Svoboda, Staročeská osobní iména a naše príjmení, Praha 1964.

Српски рјечник…В. Стефановић-Караджић, Српски Рјечник, Беч 1852.

ССЗИН ...... Љ. Стојановић, Стари српски записи и натписи I-VI, Београд 1902-1926, репринт 1982-1988.

ССС .... Сточарство средњовековне Србије, САНУ, Посебна издања, књ. DXII, Одељење медицинских наука, књ. 30, Београд 1978.

ТИМОК…...М. Станојевић, Тимок, Београд 1940.

CIL.............Corpus inscriptionum latinorum

ЦИЦУНГ.....Н. Богдановић, Цар и царско у народном говору, У светлу царских градова, Ниш 1994.

ЦР...............Црна Река, Антропогеографска грађа из заоставштине Маринка Станојевића, Приредио Љубиша Рајковић, Зајечар 1975.

PREDGOVOR

Prostor Vidinskog sandžaka od vajkada pripada kolevci srednjobalkanskih plemena. Talasi svih značajnijih kulturnih i civilizacijskih tekovina nisu ga mimoišli. Na ovom prostoru bili su mnogobrojni raskoli vera i uopšte civilizacija, sudari i preklapanja različitih kultura i etnosa. Čovekova prisutnost je duboko ukorenjena od kulture Lepenskog Vira, a odrazi svih navedenih zbivanja sadržani su i u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka.

U ovom mnoštvu zabeleženih imena naseobina, predindoevropskih, indoevropskih i dr., koja nam najneposrednije govore o prohujalim vekovima i o vremenskim vertikalama u kojima su propadala carstva i kraljevstva, kao i naselja i njihova imena, prepoznajemo fragmente jezika nestalih naroda, o kojima smo govorili u knjizi "Etimologija neslovenskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka". U knjizi, koja je pred Vama, pod naslovom "Etimologija slovenskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka" pored sadržaja i uobičajenih poglavlja - "Skraćenice u tekstu", "Skraćenice korišćenih izvora i literature", "Predgovora", "Zahvala" ima i poglavlje "Uvodnih napomena" gde smo pokušali objediniti zaključke obeju navedenih knjiga, odnosno, pokušali smo obrazložiti sve premise obeju knjiga s obiljem materijala, što u tekstu,

a što u napomenama, iz drugih izvora i objavljene literature. Slede poglavlja "Administrativno uređenje Vidinskog sandžaka", "Metodologija rada", "Teškoće prilikom etimoloških proučavanja", "Sufiksalna tvorba ojkonima" i "Slovenska lična i porodična imena u osnovi ojkonima Vidinskog sandžaka XV i XVI veka". Zatim poglavlja "Ojkonimi Slovenske osnove" i "Ojkonimi s osnovama nepoznatog porekla", a nakon ovoga je u skraćenoj verziji na nemačkom prikazano poglavlje "Umesto zaključka" i "Prilozi" gde smo dali "Ispravke i dopune knjizi 'Etimologija neslovenskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka'", "Sufiksi iz knjige 'Etimologija neslovenskih osnova…'" i "Registar ojkonima".

ZAHVALE

Nesebičnom i svakovrsnom pomoći zadužili su me, osobito, recenzenti prof. dr Nedeljko Bogdanović i Stevan Veljković, nadasve korisnim primedbama prilikom razmatranja studije. Takođe su me zadužili, akademik Pavle Ivić, dr Mitar Pešikan i prof. dr. Aleksandar Loma, dragocenim primedbama koje su stavili na tekst prilikom iščitavanja, i u pisanoj formi, te lektor. Posebno zahvaljujem Milanu Đuroviću na tehničkoj pripremi za štampu i radnicima štamparije "Kairos"u Zaječaru. Izražavam najtopliju zahvalnost radnicima Skupštine opštine Zaječar, Nenadu Stefanoviću, Aranđelu Čebukoviću i Zoranu Stojanoviću na materijalnoj i svakoj drugoj pomoći, kolektivu Matične biblioteke "Svetozar Marković" u Zaječaru za razumevanje i podršku, kao i svima ostalima koji su doprineli da ovaj rad ugleda svetlost dana.

Na kraju, zahvaljujem svojoj supruzi Darinki za svakovrsnu pomoć, nesebičnu strpljivost i moralnu podršku da istrajem u ovom radu.

Autor predaje ovaj rad čitaocima i nada se da će biti na sveopštu korist naroda.

U Zaječaru, 1. aprila 1996. Autor

UVODNE NAPOMENE

Usled mnogih okolnosti bili smo prinuđeni obraditi i obelodaniti celokupan materijal turskih popisnih deftera u dve zasebne studije. Prva je "Etimologija neslovenskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka" u kojoj smo obradili 367 ojkonima, a druga je "Etimologija slovenskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka" u kojoj smo obradili 740 ojkonima.

Kako bismo nadomestili celovitost obeju navedenih studija, pokušaćemo ovde dati siže kako se o vlastitoj prošlosti ne bi raspravljalo afektivno i površno, već razborito i argumentovano.

U nazivima mnoštva ojkonima čuvaju se drevna (predindoevropska) indoevropska, paleobalkanska, latinska, grčka, vlaška (rumunska), slovenska, mađarska, turska i druga imena koja su prepoznatljiva i kao fragmenti jezika nestalih naroda.

Kako bismo potvrdili naše premise do kojih smo došli u obe navedene studije, mi ćemo ih ovde navesti uz obilje materijala iz drugih nama poznatih izvora koji će ih, nadamo se, još bolje obrazložiti i potvrditi.

Počnimo, dakle, od antičkih vremena kada su na ovom prostoru, kojim ćemo se baviti, živela starobalkanska plemena, među kojima Dardanci, Tribali, Mezi, Besi, Serdi, Kavi, Remi, Timahi, Pikenzi, Trikornenzi, Skordisci, Celegeri, Dako-Geti, Iliri i druga manje poznata plemena.

Ona su u vreme Tiberijevog dolaska na vlast, oko 14. godine n.e. ušla u sastav novoosnovane provincije Gornje Mezije (*Moesia Superior*) koja je obuhvatala prostor od reke Cibrice na istoku do reke Morave na zapadu, a od Dunava na severu do linije koja je išla južno od Skoplja. Dakle, na prostoru gde je nepunih četrnaest vekova kasnije od Turaka - Osmanlija formirano više teritorijalnih jedinica među kojima i Vidinski sandžak.

Pre nego što obratimo pažnju vremenu "mračnog" srednjeg veka i turskih osvajanja, vratimo se na kratko u vreme rimske dominacije prosperiteta kada je započela gradnja dobrih puteva i kastela na dunavskom limesu i u unutračnjosti za što bolju odbranu 50-80-tih godina n.e. od raznorodnih varvarskih plemena, Gota

(Ostrogota i Vizigota), Karpa, Sarmata, Roksolana, Tajfala, Greutunga, Herula, Gepida, Vandala, Astinga, Pevka, Borana, Bastarna i drugih koja su tek sredinom III veka n.e. započela ozbiljnija naseljavanja srednjih i istočnobalkanskih provincija rimske imperije. To je vreme povlačenja rimske legije iz provincije Dakije, a sa njima i gornjeg sloja romanizovanih Dačana, odnosno Dako-Geta.

Stiču se, dakle, na prostoru kasnije formiranog Vidinskog sandžaka, mnoga plemena i narodi o kojima svedoči mnoštvo objavljenog onomastičkog materijala[1] iz Arčara (*Ratiaria*), Bele

[1] U natpisu iz Bononie stoji uz ime *Amme nationis utrisque Dardaniae*. Vaqlja reći da l.i. *Ammia* nije retko u Makedoniji, a posvedočeno je i u Delfima kao *᾿Αμμία, το γένοζ Ἰλλυρά*. Lično ime *Andia* (okolina Niša) i *Andio* (*Remesiana* = Bela Palanka) posvedočena su samo na teritoriji Dardanije i ilirskog su porekla u vezi sa imenom *Andes, -ntis* zabeleženo u Dalmaciji. Od istog je korena i ime božanstva *Andinus* iz Kačanika (CIL III, 8184) koje je domaće, dardansko. U okolini Niša je zabeleženo i l.i. *Annus* i *Atta* (Niš, CIL III, 8249). Móscy smatra da su svi nosioci ovog imena pre Marka Aurelija, bili kelti. Međutim, jedan nosilac imena *Atta* je Azal, a trojica su sa teritorije Eraviska, pa im je prema tome okolina ilirska. Veoma poznata i rasprostranjena tračka imena su *Αὐλοιπορις* (okolina Niša), *Auluzon* (*Remesina*) i *Bithus* (okolina Niša i *Timacum Minus*), dok *Celsus* (*Timacum Minus*) može biti i tračko i ilirsko ime. Naime, Mateesku identifikuje *Celsus*, *Κέλσος* sa *Κέρξος*, *Cerzus* i navodi mnoge primere iz Trakije, poput *Κέλσου* (x 4), *Κέλσας* i *Κέλσος*. Valja uporediti *Dines Celsi* iz kosmajskih oblasti i *Κέλσινος* iz sofijske oblasti. Vlahov smatra ova imena tračkim, dok Vulić ne vidi razlog da su ova imena isključivo tračka, te navodi u srednjodalmatskom području l.i. *Celso Statica Bubantis liberta*, a u južnom *Noricum*-u, nedaleko od Zidanog Mosta, srećemo *Celsilla Maximi*, što je dovoljno da ova imena mogu biti i ilirskog porekla. Tračka imena bi mogla biti *Dinentilla f.* (*Timacum Minus*) s lat. suf. izvedeno od poznatog tračkog imena *Dines*, *-ntis*, koje je posvedočeno i u *Moesiae Superior*. Nadalje, *Dolens* i *Doles* (*Remesiana*), kao i *Dizo*, *-onis* (*Naisso* i okolina *Naiss*-a, CIL VI, 32937) poput l.i. *Dizas* koja su tračka po Detschew-u. Kod Tračana i kod Kelta se javlja l.i. *Cocaius* (*Naissus*, CIL III, 155), koje prema Detschew-u prošireno l.i. *Coca*, a među najobičnija ilirska imena spadaju *Dasius* (okolina *Naissus*-a) i *Dassius* (*Remesiana* i *Timacum Minus*). Obično tračko ime je i *Επταικένθης* (*Eptaikenthos*) (okolina Niša) koje je po Detschew-u isto što i *Ettela*, *Eptela* (dokumentovano u Serdici = Sofija),

Eptala (dokumentovano u Panoniji) i u vezi je s korenom *epta-*. Lično ime *Mestrius* (*Naissus*, CIL IV, 1682) koje nalazimo i u Makedoniji i koje bi moglo biti rimsko, opovrgava l.i. *Μέστριος* koje u istoj provinciji zabeleženo i kao *cognomen* što svakao ukazuje na njegovo domaće poreklo. Onda l.i. *Moca* (x 2, okolina *Naissus*-a i *Remesiana*-e) kao *Mucatral*(*is*) (*Remesiana*) spadaju među najrasprostranjenija složena tračka imena sa *muca-*, a često je zabeleženo i prosto ime *Muca* ili *Moca*. *Plannius* (*Naissus*), a s jednim "*n*" ime *Planius* je posvedočeno kod dačkih *Pirusta* i u Nauportu, po Mayer-u, a u vezi je s ilirskim imenom *Plana*, *Planus*, koje se javlja u srednjodalmatskoj onomastici po Katičiću. Lično ime *Σαικελ*(?)*εήους* (okolina *Naissus*-a) valja uporediti sa *Σαικιθης* za koga Detschew smatra da potiče od, Ζ*αικεδένθης*, *Zecapor* i da su tračkog porekla. *Surus* (*Remesiana*) je rasprostranjeno u svim balkanskim zemljama i može se s podjednakim pravom smatrati tračkim ili ilirskim, ali i keltskim, dok je l.i. *Teres* (okolina *Naissus*-a) veoma rsprostranjeno tračko ime po Detschew-u, a slično ilirsko ime javlja se u srednjodolmatskom onomastičkom području kao *Terent-* po Katičiću. Lično ime *Tzitzis* (*Naissus*, CIL III, 1688) je bez analogije iz antičkog perioda, mada se danas kod Vlaha istočne Srbije nalaze l.i. *Ticu*, *Ticoju* i prez*. Ticojević,* dok je *Varanus* (*Naissus*, CIL III 8251) ime, čiji je nosilac iz *Naissus*-a bio otac jednog vojnika dardanske kohorte. Nadalje nam epigrafski spomenici iz *Singidunum*-a II - III veka n.e. donose sledeći onomastički materijal: Keltska lična imena su *Cufia*, *Cufius*, *Soso Nunius* < *Nunnio + ius* i *Ediuna* < kelt. l.i. *Edia* + ilir. suf. *-una*, kao i ilir. l.i. *Daizo f.*. U Raciariji imamo iz III - IV veka n.e. sa epigrafskih spomenika sledeći onomastički materijal: kelt. l.i. *Gallio*, *Gallicus*, tračko-dač. l.i. *Dolens*, kao i trač. l.i. *Aulutralis*, *Dizo*, *Gezulacu Bitus*, *Valerius Giiti*, *Ulpius Surio*, *Surilla*, *Sura* (x 2), *Surianus*, *Myrcianus* (varijante su *Myrcianos*, *Myrcinia*), a kao usporedba može poslužiti današnje rumunsko l.i. *Mirča*, onda *Dudis*, *Bessus*, *Dinilianus*, pa neidentifikovana pripadnost l.i. *Atadis Dorani* (*Atezzissa*, *Ἀταδων*, *Ἀτάσας*), *Romus* (upor. *Roime-*, *Ryme-*), *Aurelius Bili*, *Ronele*, *Sisia* (upor. *Sisus* i prez. *Sisojević,* s. Halovo) i maloazijsko l.i. *Matia*. U kastel *Timacum Minus*-u su na epigrafskim spomenicima II - III veka n.e. zabeležena sledeća lična imena, poput tračkih ili ilirskih *Surus*, *Surilla*, *Mucianus*, *Dinentila*, *Dassius*, *Pupa*, *Musa* (upor. *Μύσα*), *Ennio* (upor *Ennius*), *Bithus* i supernomen *Aespte*, dok su u *Aquis*-u u II - III veku zabeležena tračka l.i. *Bitus Biti*, *Conus Coni*, *Aurelius Tara*, kao i ilir. l.i. *Tato Postumi* i *Dassianus*, te neidentifikovane pripadnosti l.i. *Thaperna*. Mnoga još zabeležena keltska, tračka i ilirska lična imena govore o etno

Palanke (*Remesiana*), Vidina (*Bononia*), Ravne (*Timacum Minus*), Prahova (*Aquis*), Brze Palanke (*Egeta*), Niša (*Naissus*-a) i njegove okoline.

Pored navedenog onomastičkog materijala o raznorodnom etno-sastavu do kraja prve polovine VI veka n.e. posredno govore i imena naselja koja su izgrađena od I veka n.e. do u vreme Justinijanovih obnovljenih i novopodignutih kastela u oblasti grada Niša (*Ναϊσσουπολις*) i Prahova (*Ακυεσ*).

Među onim imenima naselja koja najneposrednije ukazuju na etno-sastav, a koja nisu zabeležena u turskim popisnim defterima XV i XVI veka, ovog prostora su *Τιμαχιολον* i *Τίμαθοχιομ* od tračkog plemena Timaha, *Βεσαπαρα* verovatno s imenima gradova *Βεσίανα* i *Βεσσαϊνα* u Dardaniji od tračkog plemena Besa (*Βεσσοί*, *Βησσοί*), *Δάλματεσ* verovatno s imenom kastela *Delminium* u Dalmaciji od ilirskog plemena *Dalmata/Delmata* (< ilir. *delma/dalma* "ovca"), *Δαρδάπαρα* verovatno s istoimenim kastelom u Dardaniji po plemenu Dardanaca, *Σάρματεσ* je dobio ime po plemenu Sarmata koje je Konstantin 334. godine primio na rimsko zemljište. Ime naselja *Tayrision* nastalo je po imenu keltskog plemena *Tayri*, *Remesiana* po imenu keltskog plemena *Remi*, *Kavadinus* po imenu keltskog plemena *Cavii*, *Singidunum* po imenu tračkog plemena *Singa*, *Serdica* po imenu plemena *Serda*, *Tricornium* po imenu *Tricornensa*, *Pincum* po imenu *Pincensa*, *Μεδίανα* po imenu dačkog plemena Međana (*Medi*), *Γάρκεσ*, danas s. Grkinja i *Γραῖκοσ* danas s. Grci po imenu plemena *Γραῆσ*, *Γραικοί* "Grci". Tu je zabeleženo i ime naselja *Ἰουδάῖος*, koje ukazuje na osnivače, odnosno žitelje, od lat. *Iudaei* "Židovi" koje je zabeleženo desetak vekova kasnije (1560. g.) kao ojkonim -kontinuanta Židaik.

Imena naselja zabeležena u kasnoantičkim, odnosno ranovizantijskim izvorima, a potom i u turskim popisnim defterima s ilirskim, tračkim, keltskim, gotskim, grčkim i dr. osnovana, koja posredno svedoče o ovim narodima, a održala su se do danas, pored

---

sastavu sve do kraja V veka nove ere, kada pod uticajem ranog hrišćanstva nažalost prestaju navoditi imena na lapidarnim spomenicima.

onih koja se nisu održala[2], su sledeća: *Ἄλδανεσ* u ojk. Haldance XV / Haldince XVI vek, danas s. Aldinac od germ. L.i. *Ald(erm)ann* (< germ. *ald* "star"); *Μουτζιανικάστελλον* danas s. Mučibaba je sintagma od iliro-trač. l.i. *Mucianus* + lat. *castellum* "utvrda, kula" (*Μουτζιανι* < *Mucianus* + *castellum* > *baba* "kamen, utvrda", upor. *Baba* "grad Orlovića Pavla" 10 km istočno od Paraćina; *Baba Vida* "Tvrđava Vidin" i *Baba Finka* "utvrđenje Hajduk Veljka" u Negotinu); *Βούρδοπεσ* u ojk. Burdin XV / Burdino XVI vek, danas s. Burdimo od got. *bord* "nastamba, zemunica" + trač. *-οπεσ* "voda, izvor" (< *op, ap* > vl. *Apă* "voda"); *Ναϊσσουπολις* u *Nyšь grad,* danas grad Niš od kelt. *Danuva* "Nišava" od ie. sintagme **dānus nāvia* "reka preko koje se prolazi čunom ili splavom" (upor. stiran. *dānuš naiviiā* "reka koja se prelazi plovilom"); *Ναϊσσοσ*, danas s. Niševac < Niševci < **Niševsci* < *nisьv* + *ьskyj-* (*niševьscem*); *Ούρβρίανα* u ojk. Vrmdže XV i XVI vek i u Brъnce XV vek od l.i.*Ούρβριασ* (upor. kelt. l.i. *Urus*, pamfil. *Οὖροσ*) < ie. *ur* "gospodar" + trač. *-δρια* "bedem, tvrđava"; *Ἄρζατσα*, u ojk. Hrsovce XV i XVI vek, danas s. Rsovac i *Ἄρσενα* , danas s. Ražanj od kelt. l.i. *Arsacius, Arsacus* i *Arsaius* (upor. etrušć. -umbr. *arsia* "sveto, *sanctus*"); *Γρόφφεσ* u ojk. Kravje XV i XVI vek, danas s. Kravlje od kelt.-ilir. *grava* "kamen"; *Τιίανα* danas s. Tamjanica < srgrč. *thymiama* "tamjan" (upor. grč. l.i. *Τιμίασ, Τίμοσ*); *Βερκαδιον* u ojk. Berkovce XV / Perkovica XV / Pirkovce XVI vek, danas s. Pirkovac nastao od srlat. *berc* "breg, glavica (brda), brežuljak" + *-διον* ili od trač. imena boga *Περκο* < ie.

---

[2] Među ona imena naselja koja se do danas nisu održala, ubrajaju se keltska imena *Margum, Viminacium, Dorticon, Gerulatae* (*Gerbiatis*), *Pincum* (moguće je ilirsko ili tračko poreklo) i *Βρίττουρα*. Dako-getske osnove je ime naselja *Ad Malum* (kasnije lat. *Bononia* > Vidin), a dačke, tračke ili čak latinske osnove je ime naselja *Ζέρνης*. ona imena naselja koja se mogu svrstavati u tračka, keltska ili čak grčka je *Τανάτα* (*Talia, Taliatis, Taliata, Taliatae*). Ilirsko je *Βινδιμιολα*, tračko *Clenora* (*Clevora*), a keltsko ili ilirsko je *Egeta*. Imena naselja sa različitim tumačenjima su *Κανταβαξά*, *Δορτίκον*, *Βραίολα* i *Μοτρεσες*, a ona čija su imena kompoziti keltskolatinske osnove su *Μαρεβούργο*, *Cτιλβούργο*, *Ἀλικανιβούργου Λακκόβουργω*, *Cκουλκόβουργο* i *Τουλκόβουργο*, kao i ona latinsko-grčke osnove poput naselja *Καπούτβοες*.

∗*perk*^{w}*o*-) lat. *quercus* “hrast” = stlitv. *perk*(*unas*) “bog nevremena, sevanja”; *Σὲτλοτεσ* (vlat. *Siculótae*) u ojk. Izlače / Zlađe XV/XVI vek, danas s. Zlot (top. *Zlađe*) od vlat. *siclus* “vrsta novca” ili od trač. *σαλδο*, *σολδην* “pozlatiti” i *Μουτζίπαρα* u ojk. Mučkovce XVI vek od trakoilir. l.i. *Mucianus* + trač. *παρα* “potok, bara”.

Sva dosada navedena onomastička građa kao i donekle etimološki obrazložena imena naselja (kastela) samo su dodatni pokazatelji kako nismo slučajno nalazili na teritoriji Vidinskog sandžaka u XV i XVI veku paleobalkanskih osnova u ojkonimima poput Baraleva / Paralevo, Brenice x 2, Brence, Brince, Gorne Kravje, Male Gorne Kravje, Kravun, Gružavac, Ibrovce / Ubrovce / Obrovce, Izlače / Zlađe, Kandalce / Kandalice, Klivje, Labce, Mučkovce, Niševce / Nišovce, Тъrgovište x 4, Halova, Česte Grab i dr. (v. ЕНОУОВС, str. 16-30).

Pored onih imena Naselja latinske osnove zabeleženih samo u kasno antičkim, odnosno ranovizantiskim izvorima[3] ima onih koja su zabeležena i u turskim popisnim defterima, a održala su se u upotrebi do danas. To su na primer: *Βράρκεδον* u ojk. Brakinova XV vek i *Βαραχτέστες*, danas lokalitet Baranica od lat. *bracchium* “močvara”; *Βράτζιστα* u ojk. Bračin XVI vek, danas s. Bračin od lat. *Braçi sta*<*tio*> “stanica na rečnom rukavcu”; *Κανδιλαρ* u ojk. Kandalce XV / Kandalice XVI vek, danas s. Kandalica od lat. *candela(be)r* “svetiljka, svećnica”; *Καστέλλιον* x 2 , danas s. Gradište kod Knjaževca i Niša od lat. *castellum* “utvrda, kula”; *Γράνδετον* u ojk. Krenta XV / Kirenta XVI vek, danas s. Krenta od lat. *grandis* “velik, jak, znamenit” odnosno od rum. *krenta* “plitak drveni sanduk sa specijalnim otvorom pri dnu radi istoka (ceđenja) surutke iz sira” < lat. *crenta*; *Καλλις* , danas s. Kalna od lat. *callis* “uzani prolaz, usek, putanja, gorska staza”; *Γούρβικον* , danas lokalitet Kurvingrad, 11

---

[3] Pokoravanjem srednjobalkanskih plemena (i onih koja dolaze) od zavojevača imena naselja dobijaju novu, sada uglavnom latinsku, nomenklaturu. Imena naselja latinske osnove koja se nisu očuvala u turskim popisnim defterima, pored onih koja su iz kasnoantičkog odnosno iz ranovizantijskog perioda, jesu *Castra Martis*, *Aureus Mons*,*vicoCanisco*,*Transluco*,*Δουκεπράτου*, *Πόντες*, *Ἄρματα*, *Τιμένα*, *Ἀκυές*, *Ῥωμιλίανα*, *Ἀργανόκιλι*, *Μερίδιο*, *Μερίοποντεδε*, *Πόντζας*, *Τρεδετετιλίους*, *Βικανοβο*, *Κουαρτίανα*, *Ἰόυλιόβαλλ−αι*, *Ζάνες* i *Ad Scrofulas̃*

km jugoistočno od Niša od lat. *curvus* “krivina”; *Ratiaria* u ojk. Arčar XV/XVI vek, danas s. Arčar u Bugarskoj od lat. *ratiarius* “splavar”; *Bononia* u ojk. Vidin XV/XVI vek, (grafija Bdin u srednjovekovnim bugarskim i vizantiskim poveljama), danas grad Vidin od lat. *bonus* “dobar”, ukoliko nije po mišljenju A. Lome keltskoga porekla; *Almus* u ojk. Gornji Lom, Dolne Lom i Lom XV/XVI vek, danas s. Gorni i Dolni Lom i grad Lom u Bugarskoj od lat. *almus* “rodan, plodan”, valjda od plodonosne zemlje pored Dunava na kojoj je grad bio sazidan, kao što je i ojk. Čibre XV/XVI vek, od antičkog imena reke *Cibrice* u Bugarskoj i *Florentiana* u ojk. Filurdin XV/XVI vek, danas s. Florentin < lat. l.i. *Florentius*.

Na etno sastav ovoga područja utiču doseljenici iz Sirijske Komagene i uopšte sa područja Male Azije u vreme rimske uprave, našto ukazuju imena naselja, *Ϲμόρνις*, odnosno *Zmirnae* po imenu grada *Ϲμύρνα*, u Maloj Aziji i *Sουσίανα*, čije se ime povezuje s persijskim gradom i pokrajnom sličnog naziva, ali pošto ta oblast nikad nije pripadala rimskom, odnosno vizantijskom posedu, treba pomišljati na doseljenike iz nekog mesta istog naziva sa granice Armenije i Persije. *U Noticii dignitatis* spominje se i “*Ala prima Ulpia Dacorum, Suissa*”, što bi se moglo povezati s imenom *Sουσίανα*, koja je svakako starija utvrda od VI veka.

Mnoštvo navedenih imena naselja s latinskom osnovom, pored latinske onomastičke građe s lapidarnih spomenika koje nećemo ovde navesti, trebaju samo pojačati verodostojnost onih ojkonima na teritoriji Vidinskog sandžaka u kojima nalazimo latinske osnove, poput Asnice, Banice x 2, Banja x 3, Bajance, Vitanovce, Vitance / Vitonja, G. Vitanovac, Žukovce, Jajinci / Banica, Mali Vitanovac, Blivanac / Blivanovac, Gajtanino, Gajtanci, Gorne i Dolne Mireva, Gurgosovec, G. Musnik, Dolne Musnik, Zaječar, Karbince, Kostol, Kotlujevac, Kutlovce, Kotlujovce, Krnatovce, Mokranje, Mušadovce, Nova, Oslan / Ošljan, Petrus, Plana, Plužina, Stupajna, Ustobanja / Stupanje, Čuprijan i Šišence (v. ЕНОУОВС, str. 30-48).

Nakon podele Rimskog carstva (395) na Zapadno koje je propalo 476. godine i Istočno, mnoga ratna stradanja i razaranja zadesila su područje koje obrađujemo. Najpre germanska plemena u IV, Huni u V, a potom sve češći upadi Avara i Slovena na vizantijske

teritorije još za vreme cara Justina I (518-527) i njegovog sinovca cara Justinijana I (527-565) 551, 576, 584, 585-586. i upad Protobugara 680. godine, koji su od vremena kana Tervela (702-719) za više od dva veka, do 986. godine ovladali teritorijom slovenskih plemena (severci, Timočani, Gudušćani, pribaltičkopolabski Obodriti i dr.). Bugarsku premoć je uništio kijevski knez Svjatoslav, prenevši prestonicu iz Kijeva u Pereslavec na Dunavu, za kratko vreme, tj. od 968 do 971. godine kada ga je Vizantija isterala sa Balkana.

Krajem IX i početkom X veka dolaze Mađari (Ugri, Vengri), u XI-XII veku Sopiesi (prostor Šopluka), Kumani, Uzi, Pečenezi i Jermeni, a u XIII veku i rudari Sasi. Dolaskom Turaka-Osmanlija krajem XIV veka došli su mnogi azijatski narodi, kao i ostali, od Turaka porobljeni, narodi Balkana, na prostoru Vidinskog Sandžaka.

Za dugi period prevlasti Vizantije na Balkanu od 971. godine, sa malim prekidima, sve do kraja XII veka, ostali su, verujemo, tragovi vizantijske prevlasti u osnovama ojkonima zabeleženih u turskim popisnim defterima XV i XVI veka, poput ovih: Arahanđel, Argudovo, Gorne i Dolne Popovice, Dolne Metovnice, Drmъnik, Drъmnяk, Zunik, Iskumna / Skumna, Kaluger, Kalugerovce, Kalujera, Krelušta / Crkvište, Manastirce, Manastirište, Strvnica / Kalugerovac, Popovica, Protopopince, Sidro, Crkvište x 2, Crkovce, Čubernice, Čumjan (v. ЕНОУОВС, str 48-53).

Od dolaska Slovena do dolaska Turaka-Osmanlija, mnogo je, rekli smo, naroda prohujalo i ostavilo pored materijalnog i jezičkog blaga za sobom, ali ima nečeg specifičnijeg i od toga, a to su, kao što smo već videli u kasnoantičkim i ranovizantijskim izvorima, etno-ojkonimi koji samo potvrđuju naše opredeljenje da se u turskim popisnim defterima XV i XVI veka može na isti način izvršiti identifikacija etnonima na celokupnom prostoru Vidinskog Sandžaka.

Ojkonimi izvedeni od etnonima "sadrže istorijsku informaciju i to dvostruku: ona uvek znače da je tu u vreme nastajanja mesnog naziva bilo onih čijim je etničkim imenim mesto nazvano, a isto tako da je bilo i drugih, koji se nisu tako zvali, te je za razliku od njih ... i uzeto takvo mesno ime; dakle kao markacija i opreka, a ne kao isticanje imena radi njega samog." (ОП III, str. 40-41). Na primer etnoojkonimi poput Efljak (naziva se i Bukova), Efljakova, Efljakovce (tur. Eflak "Vlah"), Vlainica, Vlahovo, Vlaška, Vlaški potok (naziva

se i Dolne Ljubnice), Ivlaški i Lašva (Lasova) koji su "izvedeni od imena Vlah uvek svedoče i da je tu bilo Vlaha (u bilo kom značenju te reči) i da nisu sami, da je bilo i onih koji se nisu zvali Vlasima" (ОП III, str. 40-41), odnosno postajala je etnička opreka prema Srbima i drugom stanovništvu.

Isti je problem i sa etnoojkonimima, poput onih Srbovce i Srpce čije su osnove izvedene od etnonima Srb(i) i nema sumnje stoje u etničkoj opreci prema Vlasima i drugom stanovništvu.

Veoma su zanimljivi i, sa aspekta proučavanja strosedelaca i novopridošlih stanovnika, etno-ojkonimi Vlaj Istar "naselja starosedelačkih Vlaha" i Sъrbovce Staro (Sъrbovce-i kadima) "naselja starosedelačkih Srba" koji, zapravo, ukazuju na opreku prema novopridošlim Vlasima (upor. ojk. Sremlan i Čičkovce) i Srbima (upor. ojk. Ivražogornice, Izvezdan i dr.).

Tu je zabeležen i etno-ojkonim Srbovlah koji očigledno govori o etničkoj opreci stanovništva u samom naselju, ali i o njihovom suživotu.

Valja spomenuti i etno-ojkonim Bulgar i Bulgarin koji nedvosmisleno ukazuje na etničku opreku prema Srbima i Vlasima, kao i etno-ojkonim Kučovce koji ukazuje na doseljenike iz crnogorskog plemena Kuča još u XVI veku.

Tu su etno-ojkonimi Latinče i Romanja (Romane) koji govore o Latinima i Romanima, onda etno-ojkonim Rumlar (tur. Rumlar "Grci") koji ukazuje na prisustvo grčkog stanovništva, Saslar (tur. Saslar "Sasi") koji ukazuje na rudare Sase, ali i na etničku i religijsku opreku latinske (katoličke) veroispovesti prema grčkoj (ortodoksnoj) veroispovesti za što imamo potvrda i u fresko-slikarstvu sakralne arhitehture ovoga kraja (crkva u Donjoj Kamenici i crkva u Banji Jošanici).

Etno-ojkonim Tatarlar (tur. Tatarlar "Tatari") koji ukazuje na prisustvo Tatara, a koji su, verovatno, bili u etničkoj i religijskoj opreci, ako ne prema muslimanskom, a ono sigurno prema hrišćanskom stanovništvu, kao i etno-ojkonim Turčin i Turčin Dol koji ukazuje na etničku, religijsku ali i socijalnu opreku prema hrišćanskom stanovništvu koje je bilo opterećeno porezima.

U etno-ojkonime moguće je nabrajati Kumanice i Kumance, koji, i pored toga što se u vlaškom onomastikonu nalazi ime Kuman,

potiču od etnonima Kuman(i) što se, uostalom, može reći i za etno-ojkonim Jarmenice, da potiču od etnonima Jermeni(i).

Činjenica je da su dolaskom na Balkan slovenska plemena naišla na potomke, pre svega, poromanjenih starobalkanskih plemena, pridošlica iz svih krajeva Rimskog carstva, keltskih, germanskih kao i drugih raznorodnih plemena, koja smo maločas naveli, a koji su poznati u srednjevekovnim spisima od VI do XVI veka i u naučnoj literaturi pod jednim imenom - Vlasi. Onomastičkih tragova ovih romanizovanih stanovnika Balkana ima poprilično u ojkonimiji Vidinskog Sandžaka.

Distinkcija između vlaških i rumunskih ličnih imena u antropo-ojkonimiji Vidinskog Sandžaka je tolika koliko smo uspeli za vlaška lična imena naći potvrde u starim srpskim srednjovekovnim poveljama i u turskim popisnim defterima XV i XVI veka južno od Dunava, čije se poreklo sigurno objašnjava elementima "balkanskog jezičkog nasleđa, koji su do nas po pravilu doprli posredstvom zatečenih Romana, Vlaha", te prema tome, tu distinkciju ne treba uzeti kao pravilo koje razdvaja vlaške i rumunske antropo-ojkonime, imajući u vidu da zajedno sa ojkonimima latinske osnove čine celovit korpus romanskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka koji se ne može prenebrećі u budućim istraživanjima romanskog življa na ovim prostorima. Svakako srazmerno vlaškim i rumunskim zabeleženim antropo-ojkonimima valja očekivati srazmer starosedelačkih balkanskih Vlaha i novopridošlog romanskog življa sa juga i sa desne obale Dunava iz Rumunije.

"Za balkanske starince bio je karakterističan i veći udeo imena iz hrišćanske i antičke tradicije nego kod Slovena" (ОП III 26). Stočarske zajednice su po svojoj prirodi uvek bile konzervativnije pa je njihova "tradicija mogla upornije prenositi stara balkanska imena" (ОП III 26), a u skladu sa tim, pitanje na koje moramo tražiti odgovor je u kojoj meri se posle preovldavanja srpskog, još pre dolaska Turaka u ovim krajevima (1396), održavao i vlaški romanski dijalekat.

Onomastika u Fragmentima opširnog popisa Vidinskog sandđaka iz 1478-81. godine (v. ЕНОУОВС, str. 161-169), pored kalendarskih, vlaških i rumunskih ličnih imena izdvojenih u etno-ojkonimima svih navedenih popisa Vidinskog sandžaka XV i XVI veka, nešto određenije potkrepljuju našu pretpostavku da u datoj

sredini još nije bio zaboravljen vlaški govor. Tako u navedenim fragmentima, kao i u svim navedenim popisima, pored dosta visokog udela slovenskih imena, zapažamo da su se, pored prilične zastupljenosti kalendarskih, posebno rado uzimala imena Bun (x 2), Buniga (x 7), koja po značenju odgovaraju našim imenima sa osnovom dobar (Dobri, Dobrilo itd), Lup(u) "Vuk", Kopil < vl. *kopil* "dete", Jarna < vl. *jarna* "zima", Kokor < vl. *kokor* "divlja guska", Lina < vl. *lin* "blag" poput našeg imena Blagoje, Palul < vl. *pala* "deo lisnika", Berila "Ovčar(ević)", Viš < vl. *vîš* "lud, šašav" pa je verovatno da se znalo njihovo značenje i da je ono bilo razlog da su ta imena često bila u upotrebi. Kada se tome pridodaju imena Likul(a), Radul (x 35), Nagul (x 2), Rangal, Rasul, Rašul, Stavul, Stančul, Stanul, Bratul, Vlagul, Dragul, Karbul, Korbul, Kračul, Minul pa "makar i priznali mogućnost izvođena nastvka -ul iz slovenskog nasleđa, ovakva njegova koncentracija svakako je odlika vlaške onomastike, i verovatno svedoči" (ОП III, 27) da se na prostoru svih ovde navedenih popisa XV i XVI veka još nije ugasio vlaški romanski dijalekat. Vrlo je zanimljivo navesti ime *Krčur* < vl. *krčur* "kovrdža" ili u prenesenom značenju "uvrnut", *Rabda* < vl. *rabdă* "trpi" poput našeg Trpko ili u prenesenom značenju "trpeljiv", *Petret* < vl. *petret* "kamenit" ili u prenesenom značenju "tvrdokoran, tvrdoglav, nepopustljiv, kamena srca", *Stungă* (x 2) < vl. *stungă* "leva(k)" ili u prenesenom značenju "uvrnut", *Čučul* < rum. *ciuciu* "mućak" + ul u prenesenom značenju "čovek niskih moralnih vrednosti, pokvaren, zao čovek", *Bajțal* < vl. *baj(e)căl* "momče" poput našeg imena Momče i prezimena Momčilović, što u stvari znači da ova imena i nisu prava imena već pre nadimci, a oni su se mogli pridenuti samo ako su bila poznata njihova značenja, "što opet upućuje na čuvanje vlaške jezičke svesti" (ОП III 27) našto i danas ukazuju izvesna istraživanja romanizama u timočkom i pirotskom govoru.[4] U skladu s tim u istim

[4] Н Петровић, Романизми у пиротском говору, У светлу царских градова, Ниш 1994, str. 64-72; М. Вукић, Романизми у "Речнику тимочког говора"Јакше Динића, Isto, str. 73-84. O romanizmima i uopšte o ojkonimiji i problemima koji su neposredno i posredno vezani s problematikom koju mi obrađujemo vidi u izdanju Filozofskog fakulteta u Nišu, povodom 25 godina Filozofskog fakulteta, sledeće naslove: "Toponimi

popisima zabeležena su kalendarska imena poput Ilija, Vasil, Kuzma, David, Dimitr, Ivan, Stepan, Kostic, Manojlo, Marin, Petъr, Sava itd., koja se u srednjovekovnim poveljama srpskih vladara često spominju kao imena Vlaha u srednjovekovnim katunima.

Osnove balkanskih srednjevekovnih Vlaha koje su zabeležene na području Vidinskog sandžaka, u turskim popisnim defterima, očuvale su se u onim ojkonimima koji nisu tokom vekova pretrpeli promenu osnove ili pak najčešće u toponimiji i hidronimiji kao fragmentarni ostaci nekadašnjih ojkonima. Te osnove govore i o prisustvu starosedelačkih vidinskih Vlaha, kao i o novopridošlim Vlasima sa juga naše zemlje krajem XIV i tokom XV veka, te su kao takvi zabeleženi i tokom XVI veka kada im se ukida status filurdžija i kada počinju povratne seobe Rumuna na području Vidinskog sandžaka.

Navešćemo nekoliko ojkonima koji su, pretpostavljamo, sa migracijom Vlaha preneseni na teritoriju Vidinskog sandžaka. U Svetostefanskoj hrisovulji (1313-1318) zabeležen je katun Vlaha Barelevъski za koji smatramo da se spominje kao ojk. Baraleva = Paraleva (Crna Reka = hidr. Paralevo) u ataru s. Bogovine. Danas još uvek postoji s. Paralovo jugoistočno od Prištine, na putu prema Gnjilanu, što na izvestan način okrepljuje naše indicije o migracijama. Katun Vlaha Zarъvinьce (1381) koji se spominje kao ojk. Zarvince = Zirvince (Banja = top. Zarvin kamen i hidr. Zarvina od vl. l.i. *Zarva* < vl. *zarva* “buka, galama, graja, darmar, metež, žurba” na području između planine Rtnja i Slemena. Katun Vlaha Dragoljevci (1330 = koji se možda spominje kao ojk. (mezra) Dragijovce / Dragilovce (Timok = top. Dragilovci) u ataru s. Borovca, nadalje katun Vlaha **Сρемльне** (1330) koji se spominje kao ojk. Sremlan / Siremljan (Crna Reka = mahala Sremljan), danas deo s. Podgorca, Katun Vlaha

zoonimskog porekla” od Vilotija Vukadinovića, “Prilozi iz fitolingvistike” (zbornik radova) i “Prizrensko-timočki govori”u kome se nalaze prilozi, P. Ivića “Dijalektološka proučavanja prizrensko-timočke zone” i N. Bogdanovića, V. Vukadinovića i J. Markovića “Bibliografija prizrensko-timočkih govora” s registrima (“Napomena” N. Bogdanovića na str. 81) od 27. do 80. strane gde su date bibliografske jedinice od 1974. do najnovijih izdanja 1994. godine.

Tudoričevci (1330) koji se, verujemo, spominje kao ojk. Tudorča (Krivina = top. Tudorča) u ataru s. Velike Jasikove, možda "*cathone Radoslavi Hurovich* (1404)" koji je spomenut u okolini grada Dubrovnika, a kod nas kao ojk. Huhurovice (Fetislam = s. Urovica) kod Negotina, katun Vlaha Proilovci (1313-1318) danas s. *Prellovc* sa padina Čičavice nedaleko od Vučitrna koji se spominje kao ojk. Perilovac (Krivina = s. Perlovъс) u Bugarskoj, Vlasi Čiči koji su se na padinama Čičavice preselili, jednim delom, u Istru, a jednim delom na prostor Vidinskog sandžaka, gde se spominju u osnovi ojk. Čučikovce (Crna Reka = top. Čičikovce) u ataru s. Marinovca i Vlasi Pьsoderьci koje daruje Stevan Nemanja crkvi sv. Nikolaja u Vranji gde se spominje, u katalozima Ohridske arhiepiskopije, vaško levičanstvo, odakle se oni iselljavaju blizu Hlerina osnivajući s. Pisoder, ali ne u celosti jer se s. Pьsoderьci u okolini Vranje spominje i u XIV veku odakle su pred Turcima prebegli na teritoriju kasnije formiranog Vidinskog sandžaka gde se spominje kao ojk. Ipsoder (Zagorje = s. Psoderci) u Bugarskoj.

Naselja koja se kao sela i selišta (mezre) spominju na Kosovu, u okolini Prištine, Glogovca, Kamenice i drugde, kao npr. Čučulaga (vl. l.i. *Čučul* < rum. *ciuciu* "mućak" + aga) nalazimo u Vidinskom sandžaku kao ojk. G. i D. Čučule (Zagorje = s. Čičil) u Bugarskoj, s. Magura (< vl. *magura* "brdo, šumski brežuljak") nalazimo kao ojk. Megurice (Fetislam) u ataru s. Radujevca, s. Makreš (< vl. *makrîš* "kiseljak") nalazimo kao ojkonim Makreš (Vidin = s. Makreš) u Bugarskoj, s. Šarban (< vl. l.i. *Šarban*) nalazimo kao ojk. Širban / Širbanovce (Banja = s. Šarbanovac), s. Kopilig (< vl. *kopil* "dete") nalazimo kod nas kao ojk. Kopilovce (Vidin = s. Kopilovci) u Bugarskoj, s. Rgotica (< vl. l.i. *Rug* < vl. *rug* "kupina") nalazima kod nas s grafijom Rugovo, mesto Kračor blizu Đakovice nalazimo kod nas ojk. Kračulovce (Timok) itd.

Mnogo je takvih ojkonima koji se mogu navesti u prilog seobe Vlaha, kao i za seobu Srba, sa juga krajem XIV i tokom XV veka, no bez dubljih analiza ne valja se upuštati u donošenju ishitrenih zaključaka jer su to, inače, nama poznata lična imena autohotnih srednjovekovnih balkanskih Vlaha sa ovog područja, poznati kao Vidinski Vlasi, u što smo se, dobrim delom, uverili analizom

pojedinih ličnih imena zabeleženih u Fragmentima opširnog popisa Vidinskog sandžaka iz 1478-81. godine (v. ЕНОУОВС, str 161-169).

Često, dakle, imena žitelja pojedinih naseobina "nisu značila samo puko ukazivanje na mesto življenja, nego su značila i etnografsku pripadnost datoj zajednici ..." (ОРП III, str. 35), a lična imena u osnovi antropo-ojkonima mogu najčešće ukazivati na rodonačelnika, što im onda uvećava etničku indikativnost i čini ih sigurnim pokazateljima etničkih prilika, a ređe na poglavara, koji može biti i u opreci sa sastavom stanovništva.

Svojim dolaskom na balkan krajem VI veka slovenska plemena postaju ozbiljan faktor, najpre u ljudstvu, a potom i u državno-političkom smislu.

Pored obilja prikupljene i objavljene toponomastičke građe krajem XIX i tokom XX veka i obilja slovenskih osnova zabeleženih u ojkonimiji Vidinskog sandžaka na osnovu turskih popisnih deftera XV i XVI veka (preko 700 ojkonima), mi posedujemo i nešto pisanog materijala iz ranijih razdoblja, što u poveljama, što u jevanđeljima ili oktoisima nastalim u manastriskim skriptorijumima ovog kraja, za potrebe vladara i sveštenstva, što na nadgrobnim spomenicima, fragmentima crkvenih portala ili nadvratnika, i na natpisima freskoslikarstva srednjovekovnih manastira, koji su odreda zapisani rukom notara, monaha, fresko-majstora i klesara starocrkvenoslovenskim pismenima srpske redakcije, koji najneposrednije govore o gustini slovenskog stanovništva.[5]

[5] Sačuvane spise, zapise i natpise srpske redakcije, koji svedoče o srpskom življu i srpskoj kulturi, pre dolaska Turaka-Osmanlija, a i za vreme njihovog vladanja na prostoru kasnije formiranog Vidinskog sandžaka, nalazimo u sledećim primerima:

- Odlomci svrljiškog jevanđelja napisani od raba Konstantina čatca, koga zovu Voisil gramatik, za potrebe prezbitera Georgija, koga zovu pop Radoslav i "**прꙋи ѥп(и)с(ко)п Нишевцмь Никодим**" u leto 1279. kada stojahu Grci pod gradom Trnovom;

-"Marinkov oktoih" s kraja XIV veka koji se čuva u Arhivu SANU, a po našim istraživanjima nastao je u skriptorijumu manastira Suvodola nedaleko od Zaječara;

-“Marinkov službenik” iz 1692. godine koji se čuva u Arhivu SANU, a po našim istraživanjima, takođe nastao u skriptorijumu manastira Suvodol nedaleko od Zaječara;

- Povelja, koju je “Joan Sracimir car Bugarski dao županu Jakovu Hermanu Folnogju i Petru Faing'lju i svim purgarima” da mogu slobodno trgovati u njegovim carskim gradovima, je zapisana 1389. godine, u carskom skriptorijumu u Vidinu, srpskom redakcijom;

-“Pohvalnoe slovo svetom Filoteju” je kraći spis verskog sadržaja, a napisao ga je vidinski mitropolit Joasaf 1359. godine, koji je pronašao K. Jiriček i u kraćem napisu 1882. godine kaže da je “Pravopis rukopisa... srpski...”, dakle, srpske redakcije;

-“Zbornik žitija” pisan u Vidinu 1359/60. (preveden s grčkog) dospeo je, ko zna kako, u belgijski grad Gan, gde se i danas čuva, a nama je zanimljiv, pored svojih opisanija sablažnjivih scena, zbog toga što je rukopis nastao u srpskoj redakciji;

- Kameni natpis iz Koželja nastao u leto 1239. i potiče sa izvesnog nadvratnika crkve sv. Kirika u srpskoj redakciji;

- Natpisi na fresko slikarstvu u Donjo kameničkoj crkvi za koju držimo da je sazidana krajem XIV veka. Odavno se vodi polemika ko je bio njen donator, ali sve jedno da li je to bio bugarski car Mihailo, poreklom Kuman, ili srpski gubernator Mihailo, poreklom Grk, natpisi su srpske, redakcije;

- Kod Lj. Stojanovića u “Starim srpskim zapisima i natpisima” (br. 383) zabeležen je natpis iz 1645. godine u manastiru Suvodol, mada je u dvorištu samog manastira nađen jedan kameni nadvratnik, verovatno crkve, koji je potom bio nadgrobni spomenik izvesnog sveštenika gde je zabeležena 1255. godina kao godina njegove sahrane, po kome sudimo da je manastir možda nastao u XII veku kada je i Zanjevačka crkva ozidana. Ovi natpisi su, takođe srpske, redakcije;

- Nadgrobni natpis srpske redakcije pronađen je na groblju manastira sv. Petra i Pavla u s. Grlištu, na kome je 26. jula zabeležen rab božiji Georgije, koga zovu Hrb u dane cara Sracimira, tj. u vreme njegovog vladanja 1365-1389. godine;

- Natpis iznad nadvratnika u naosu crkve manastira Lapušnje je srpske redakcije i govori o podizanju hrama od strane *Joana Radula* (IV), vojvode i gospodara svih ugrovlaških zemalja i prkalaba župana Gergine u vreme igumana jeromonaha Gelasija u leto 1501. godine, a živopisana je u vreme igumana jeromonaha Teodora trudom kneza Bogoja i njegove gospođe Mare u leto 1510. godine. Ovaj manastir se u turskim popisnim defterima sredinom

Tokom XIII i XIV veka Ugri (Vengri, Mađari) su u više navrata upadali na teritoriju Vidinske kneževine da bi 1365. godine ugarski kralj Luj (Ludvig) I Anžujski (i on kao njegovi prethodnici kitio se titulom "*rex Bulgariae*") za kratko vreme (1365-1369), ovladao teritorijom Vidinskog carstva, koje je bilo pretvoreno u provinciju Ugarske. Smatramo, dakle, da su mađarske osnove koje smo izdvojili, a kojih ima neznatno (ojk. Valovište, Korovica, Latovo i Salaš) u ojkonimima Vidinskog sandžaka XV i XVI veka, upravo iz navedenog perioda ugarske prevlasti na ovim prostorima, ali inače i stalne migracije stanovništva na teritoriji srednjovekovne Ugarske sa teritorije Vidinskog carstva i obratno, mogu biti uzrok ugarskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka.

I na kraju, rekli bismo nešto i o hibridnim kompozitima koji učvršćuju naše zaključke o suživotu mnogih etnosa na ovom prostoru. Oni očito ukazuju na izvesnu simbiozu Srba i Latina (ojk. Belbusovce, Izvor Banice, Javorova Banja, Mala Banice), Srba i Romana (ojk.

XV veka spominje pod imenom Radulinac, pa je naše mišljenje u vezi s tim da je hram podigao vlaški vojvoda *Radul I* krajem XIV veka;

- Tajnopis Đakona Oresta u Lapušnji koji je došao iz manastira Ravanice, nastao je u XVI veku. Dešifrovanjem je takođe zabeležen u srpskoj redakciji;

- Tajnopis popa Martina u Lapušnji iz 1692. godine, dešifrovanjem je zabeležen u srpskoj redakciji;

- Tajnopis iz Lapušnje nastao 1577. godine je dešifrovanjem zabeležen u srpskoj redakciji;

- Natpis na bačvastom svodu naosa crkve manastira Bukovo, u srpskoj redakciji, zabeležen je oko "širšaja nebes" 1654. godine;

- U selu Albotinu, 18 km zapadno od Vidina, iskopan je 1934. godine srednjovekovni nadgrobni spomenik datiran u XIV vek, a njegov kratak tekst neosporno je zabeležen u srpskoj redakciji, po mišljenju ruskog slaviste S. Kuljbakina i bugarskog filologa B. Coneva;

- Natpis u priprati crkve manastira Krepičevca, u kome je, srpskom redakcijom, zabeleženo da je manastir podigao izvesni Georgije, J(o)anov sin, sa suprugom Zorom i sinom Manojlom, najverovatnije nastao negde krajem XIV veka, jer se već spominje sredinom XV veka u turskim popisnim defterima. Nadalje manastir Blatski, Koroglaš, Vratna, Manastirica, Zanjevački i dr. ukoliko nebi bili dopravljeni i po ko zna koji put omalterisani tokom više vekova, mi bi smo verovatno imali na fresko-slikarstvu još više natpisa u srpskoj redakciji.

Mršava Galatince), Srba i Vlaha (ojk. Kopajkošar(a), Ostrokapce, Gorna Čučune / Čučule, Čubra Vukčeva, Čubra Vuksanovica, Čubra Koprivnica, Čubra Lagatori, Čubra Ravna, Čubra Straževica), Vlaha i Mađara (Legvalovdži), Srba i Grka (Vъlčidrъm, Zastine, Popovdol), Turaka i Grka (Juruk Iskumna / Skumna) i uopšte na zajednički suživot mnogih naroda koji su, na ovom prostoru, vekovima uspevali očuvati svoju jezičku i etničku samostalnost.

ADMINISTRATIVNO UREĐENJE VIDINSKOG SANDŽAKA

Kada je 1396. godine ugarski kraq Žigmund poveo krstašku vojsku sastavljenu od ugarskih, francuskih, burgundskih, nemačkih, engleskih i poljskih barona i vitezova, i uz pomoć vlaškog vojvode Mirče, prešao Dunav kod Oršave, car Sracimir je otvorio vrata vidinske tvrđave i predao krstašima tursku posadu. No, i pored toga što je učinio za krstaše, od njih se morao iskupiti velikom svotom novca. Iste godine krstaška vojska doživela je katastrofalan poraz kod Nikopolja, a potom je vojska sultana Bajazita I zauzela Vidin i njegove oblasti.

Nakon ovih događaja Vidinska Sracimirova država bila je konačno uključena u granice turske državne dinastije Osmanovića kao Vidinski sandžak sa sedištem u Vidinu. Granice sandžaka podudarale su se uglavnom, s granicama Carstva i vidnske mitropolije, koja je u periodu turske vladavine ostala samostalna crkvenoadministrativna jedinica pod vrhovnom upravom carigradske patrijaršije.

Turska vlast, kako se vidi na osnovu prvog, do naših dana sačuvanog turskog popisa, sastavljenog 1454/55. godine, bila je uspostavljena kroz sledeća tri oblika:

1. Smeštene su bile vojne posade u tvrđave Vidin i Florentin na Dunavu i u tvrđave Svrljig, Banju (tvrđava Soko kod Sokobanje) i Belgrad (tvrđava kod Belogradčika);
2. Uspostavljeni su timari u nahijama Vidin (115 timara), Belgrad (13 timara), Svrljig (31 timar) i Banja (30 timara);
3. Uspostavljeno je bilo sudstvo tako da su u Vidinskom sandžaku obrazovani kadiluci vidinski, banjski i svrljiški, u mestima sa

trajno naseljenim muslimanskim stanovništvom kome su kadije bile potrebne.

Teritorija Vidinskog sandžaka je, na osnovu popisa iz 1454/55, 1454-79, 1466, 1478-81, 1530-35, 1560. i 1586. godine, podeljena na oblasti - nahije: Polomje, na levoj i desnoj obali reke Loma, Zagorje, Timok u dolini Belog Timoka, oblasti Klivije (Kelvije, Gelvije), Crna Reka i Vinišnica u dolini Crnog Timoka i jednog dela Belog Timoka, koje nakon ponovnog prekrajanja nahije 1530. godine, čine nahiju Crna Reka, te nahije Vidin, Belgrad, Banja, Svrljig, Krivina i Fetislam. Inače, valjalo bi ovde naglasiti da granice pojedinih oblasti-nahija koje možemo pratiti preko popisa tokom XV i XVI veka nisu bile u celosti nepromenljive, već su se, naprotiv, u više navrata prekrajale.

METODOLOGIJA RADA

Valjalo bi ukratko, objasniti redosled navedenih podataka svake odrednice, i još po neki detalj, upravo stoga da čitaocu pojednostavimo do razumevanja metodologiju čitavog rada.

Uzmimo na primer prvu odrednicu AGLEŠNICE, selište 1455. = UGLEŠNICE, selište 1466. = UGLEŠNICA (=OGLEŠNICA), 1483. = UGLEŠNICE, selište 1560. = UGLEŠ, 1586. (Banja = nalazilo se u okoloni ojk. PAKLEŠ / sada top. Pakleš do, atar s. Vrmdže, opština Sokobanja)[6] od slov. **ѫгл** + **єш-ьн** “uglešan, ugljevan” + ice ili l.i. Ugleš + nice.

Bez obzira na prividna odstupanja koja su proisticala iz specifičnosti turske ortografije i nepreciznosti zapisa, po našem mišljenju, radi se o jednom te istom ojkonimu Aglešnice nakon čega stoji određenje da je to selište (mezra) i godina (1455) prvog popisa, nakon čega stoji znak jednakosti (=), a potom grafija Uglešnice, s određenjem da je selište i godina (1466) drugog popisa. Posle toga stoji znak jednakosti i grafija Uglešnica, a u zagradi znak jednakosti i grafija Oglešnica što znači da se i tako može čitati, a potom godina (1483) trećeg popisa ovog ojkonima, te opet znak jednakosti i grafija Uglešnice s određenjem da je selište i godina (1560) pretposlednjeg

[6] ВИВС str. 83, 135; *Miscellanea* 2, str. 69.

popisa nakon čega opet znak jednakosti i poslednja grafija Ugleš s godinom (1586) poslednjeg popisa. Potom u zagradi se ređaju sledeći podaci: nahija Banja i znak jednakosti iza koga se daje tačno određenje da se ojkonim nalazio u okolini ojk. Pakleš od koga je ostao top. Pakleš do u ataru s. Vrmdže, opština Sokobanja. Posle ovih navedenih podataka van zagrade se obavezno navodi napomena odakle smo preuzeli grafije, a onda se daje etimološko objašnjenje imena naselja (ojkonima) i donosimo, gde je to potrebno, uporedni dokazni materijal sa drugih područja. Više-manje svaka odrednica ima iste pojmove i jednoobrazno se obrađuje.

Kada se u zagradi daje gde se nalazi nahija, a potom i tačno određenje gde se izvesni ojkonim nalazio, navodi i naziv današnje opštine, najčešće dolazi do zabune kod čitaoca tamo gde se naziv nahije XV i XVI veka poklapa s nazivom današnje opštine, kao npr. nahija Svrljig i opština Svrljig (retko opština Aleksinac ili Niš) ili manje karakterističan primer, nahija Banja i opština Sokobanja, ali se zato nahija Belgrad, Vidin, Zagorje i Polomje ne poklapaju s nazivom današnjeg okruga Mihajlovgrad/ Montana. Recimo, nahiju Timok poklapa opština Knjaževac ili nahiju Fetislam opština Kladovo, nahiju Krivina najčešće opština Negotin, nahije Klivje, Crna Reka i Vinišnica koje se od 1530. godine sjedinjuju u nahiju Crna Reka poklapaju opštine Boljevac i Zaječar, a ponekad i opština Bor.

Kako ne bi došlo do zabune u iščitavanju teksta, objasnićemo u najkraćim crtama skraćenice poput stslov., cslov., stcslov., stsrp., praslov., sveslov., srp., sh. i slov.

U drugoj polovini IX veka, od Ćirila i Metodija, uređeno slovensko pismo bilo je prvi put pripremljeno za jezik koji obično zovemo STAROSLOVENSKI (stslov.). Staroslovenski jezik nije danas ničiji maternji jezik, pa prvi deo ove sintagme ističe da se radi o jeziku koji je nekada u starini bio u upotrebi, a drugi deo sintagme upućuje na etničko poreklo toga jezika. To je književni jezik starih Slovena, njihovog većeg dela, u prva dva veka njihove pismenosti.

Današnji bogoslužbeni jezik naziva se po svojoj nameni obično CRKVENOSLOVENSKI (cslov.) za razliku od nekadašnjeg prvobitnog crkvenog jezika kojemu se kod Srba, i ne samo kod Srba, ustalio naziv staroslovenski. Naziv crkvenoslovenski upravo podrazumeva to opšte, najšire značenje, jer se tim nazivom ukazuje na

jezik koji, iako nije opšteslovenski crkveni jezik, ipak je karakterističan samo za Slovene, i to za njihovu ogromnu većinu. U vezi sa tim nazivom nastao je i drugi naziv STAROCRKVENOSLOVENSKI (stcslov.) kojim se obeležava najstariji period slovenskog crkvenog jezika.[7]

Osnivač slavistike, Čeh Josif Dobrovski (1753 - 1829) inače sveštenik, dao je prvi naučnu gramatiku staroslovenskog jezika (1822. na latinskom). Po njemu je staroslovenski jezik nastao na Balkanu, i to kod pravoslavnih Slovena, koje je Dobrovski, po običaju svoga vremena i sredine, nazivao jednostavno Srbima, pa je prema tome, po njemu, prvi slovenski književni jezik bio STAROSRPSKI (stsrp.).[8]

Praslovenski jezik (praslov.) je učeni izraz koji koriste lingvisti kada daju pretpostavku za neku osnovu reči koja bi trebala biti iz praslovenskog doba, odnosno iz vremena pre podele i seobe Slovena, dok bi učeni izraz SVESLOVENSKI JEZIK (sveslov.) poticao iz gore objašnjenog praslovenskog jezika (o tome više P. Skok).

SRPSKI jezik (srp.) je izraz novijeg vremena kao i izraz SRPSKOHRVATSKI (sh.) koji je nastao nakon nastanka Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca i koji u sebi podrazumeva da je jezik ta dva naroda jedan te isti jezik.

Valja reći nešto i o izrazu SLOVENSKI (slov.) koji najčešće koristimo u ovom radu, a koji ništa drugo nije do, za nas, pogodan termin koji pokriva izraze, poput srpski, bugarski, hrvatski i makedonski (nakon 1945.) jezik kako ne bismo morali za svaku odrednicu posebno određivati kojem od ovih jezika pripada osnova u etimološkoj obradi.

Ovom metodologijom rada uspeli smo identifikovati 1145 ojkonima, ali ne sve i etimološki obraditi (14 ojkonima) u svim popisima Vidinskog sandžaka XV i XVI veka koje smo imali na raspolaganju. U knjizi "Etimologija neslovenskih osnova..." i u

---

[7] Prema crkvenoslovenskom kao novocrkvenoslovenskom, "…staroslovenski. To je prvi književni jezik svih Slovena. On se još naziva i starocrkvenoslovenski jezik zbog svoje prvobitne namene i upotrebe u crkvi kao bogoslužbeni jezik". - protojerej Славко Љ. Зорица, Основи црквенословенског језика, Книн 1995, str. 5.

[8] Петар Ђорђевић, Историја српске ћирилице, Београд 1987, str. 19.

ispravkama i dopunama navedenoj knjizi, koje su objavljene u "Etimologiji slovenskih osnova...", obradili smo 411 ojkonima, a ujedno je obrađeno 734 ojkonima slovenske osnove.

TEŠKOĆE PRILIKOM ETIMOLOŠKIH PROUČAVANJA USLED SPECIFIČNOSTI TURSKE ORTOGRAFIJE I POGREŠNE INTERPRETACIJE IZVORA

Sluenje bogatom i sadržajnom, objavljenom, građom veoma je otežano nedovoljnom preciznošću podataka koje u njoj nalazimo te se javljaju mnoge ozbiljne poteškoće i smetnje, posebno prilikom etimoloških proučavanja. Naime, u turskim popisnim defterima, što odgovara turskom načinu prenošenja naših reči, nalazimo dometanje vokala na početku reči ispred suglasničke grupe, kao npr. **O**gradište = **G**radište, **I**rzište = **A**ržište, **O**grčevo, **O**ptičar, **U**stobol = **O**stobil = **I**stubla, **O**ružnice = **R**užince, **U**strogarovce = **S**trugarovce = **O**strogazovce, **O**trešnice = hidr. Tršinska reka, Trešnice = **O**trešnice, **I**stoci = **U**stočce, **I**novce = **U**janovce itd.; obezvučavanje **v** u **f** kao npr. Ki**v**eštice = Ki**f**eštice itd.; prihvatanje inicijalnog i finalnog suglasnika **g** kao bezvučno **k** kao npr. **G**alibabince = **K**ali Baba, **G**rbavce = **K**rbavče, **G**rnci = **K**rninci = **K**utretince, **K**ojmanovce = **G**ojmanovce, **K**radešnice = **G**radešnice, **K**rlište = **G**rlište ili npr. Istar**k**rle = Istaro **G**rlo, Dra**k**evce = **G**radište itd.

U odnosu na sadašnje likove naših ojkonima, u zapisima iz ranijih vremena ima prividnih odstupanja koja su proisticala iz specifičnosti turske ortografije i nepreciznosti zapisa i čitanja, odnosno pogrešne interpretacije Dušanke Bojanić-Lukač i dr. što se ogleda u sledećem: uklanjanje početne suglasničke grupe dodavanjem protoničkog **I -** kao npr. Vrelo = **I**vrelo, Gorni Vladan = Gorni **I**vladan, G. Slatina = Gorne i Dolne **I**slatine, Zvezdan = **I**zvezdan, Zmijan = **I**zmijan, **I**vladan = Gorni Vladan, **I**vražogornice = Viražogornice = Vražigrnce, **I**vranjan = Vranjan, **I**vratarnice = Vratarnice, **I**glot = Glod = Glot, **I**drenova = Drenovo, **I**ržana = Ržana, **I**svinar = Svinar, **I**slanetrne = Slanotrne, **I**slivovik = Slivik, **I**statkovce = Stajkovce itd., a ima i onih ojkonima gde je dodavanje protoničkog **I-** ovisilo samo od toga da li su izvori objavljeni u bugarskim publikacijama gde nalazimo protoničko **I-** ili u srpskim gde nema

protoničkog **I-** kao npr. Skrovnica, 1530-35. = **I**skrovnice, 1560, Slavotin, 1530-35. = **I**slavotin, 1560, Smedovo 1530-35. = **I**smedova, 1560, Stance, 1530-35. = Gorne i Dolne **I**stence, 1560; umetanje vokala, kao npr. Držoince = D**o**rožnice, Rtkovo = Ir**a**dkova = Rdkovo, Potrkanje = Potr**o**kan, Rešince = Raš**a**nice itd.; u slabom razlikovanju pojedinih suglasničkih parova ili grupa **r - z - ž**, kao npr. Ir**ž**ana = R**z**ana, Istre**z**ište = Istre**ž**ište itd.; **c - č - dž**, kao npr. Bu**dž**a = Bu**č**je, Gr**dž**ilovce = Kr**č**ilovce, ali ima i primera gde to ovisi od toga da li je ojkonim objavljen u srpskoj ili bugarskoj transliteraciji, kao npr. **C**erovac 1530-35 = **Č**erovce 1560, **C**erovica 1530-35 = **Č**erova 1560, **C**erovica 1466 = **Č**erovice 1560, **C**rnadol 1466 = **Č**erni Dol 1454-79 = **Č**ernodol 1560, **Č**erovice 1455 = **C**erovica 1466 = **Č**erovice 1560, **Č**ervene 1455 = **C**rvenje 1466 = **Č**ervena 1560, **Č**ernilovce 1455 = **C**rnilovce 1466, **Č**erovice 1455 = **C**erovica 1478-81 = **Č**eravice 1560, razume se inicijalno **C** je u srpskoj, a **Č** je u bugarskoj transliteraciji; **b - p - t - n - u** kao npr. Kilo**p**ad = Kilo**b**ad, O**b**lak = O**t**lava, **P**erčinovac = **B**erčinovac, **B**rhavice = **P**irhavec, **B**ulanovce = **P**olanice, **B**urdim = **P**orodim, Caro**p**adince = Caro**b**adince, I**b**sar = I**n**sar, Ule**t**kovce = Ule**n**kovce itd.; **l - q** i **s - š** kao npr. Dolna Vele**s**nica = Ve**š**tice, Oko**s**ovce = Oko**š**ovce, Po**l**anice = Po**lj**anice itd.; u nepreciznom tretmanu završnog vokala naših ojkonima što dovodi do slabe izdiferenciranosti nekih naših morfema, kao **-ci**, **-ce**, **-če** i **-ica** poput Brhav**ice** = Pirkav**ec**, Bulanov**ce** = Polan**ice**, Vojni**ci** = Vojni**ce**, Vukvir**ac** = Vukvirov**ce**, Ivražogorn**ice** = Viražagorn**eci**, Oraš**ice** = Oraše**če** itd.; u zapisu slova **Y** u orginalnom tekstu koje može značiti samoglasnik **i** ili suglasnik **j** kao npr. Ra**i**nci = Ra**j**inci, Okra**j**čina = Okra**ice** = Okra**j**ča, ali imamo i ovakav slučaj, kao Dra**i**nce = Dra**j**ince gde se **-j-** u trećem popisu, u grafiji Dra**ž**ince, oseća kao romansko **-ž-** pa se tako čita i piše; u zapisu grafema **W** u orginalnom tekstu koje može značiti jednako samoglasnik **i** ili **o**, a isto tako, ali veoma retko i suglasnik **v**, kao npr. Mil**o**ševce = Mil**i**jovce.

Pored navedenog u arabici kojom su zapisani svi navedeni defteri, često se izostavljaju samoglasnici **e** i **i**, a često i drugi za koje mi nemamo primera u ovoj knjizi “Etimologija slovenskih osnova...”, ali smo zato imali u knjizi “Etimologija neslovenskih osnova...”, poput Čurlat < vl. *čurl***i***at*, Ba**j**tal < vl. *bajețăl* itd.

Pored prividnih odstupanja, poput Gnilovce = Glinovce, Burdim = Porodim, Zimjan = Izmijan itd. ima i stvarnih odstupanja koja su proisticala iz činjenice da su se pojedini likovi ojkonima menjali i u zavisnosti od jezičkih promena, promena u navikama tj. u govornoj praksi, kao npr. Velje Polje = Alanince, Vrbice = Vranica Gorna, Gorne Blatince = Izvor, Dirošnice = Trbušnica, Dolne Mišlence = Milica, Ištitar = Vidovce, Lučovice = Očuča, Rakovica = Gradište, Ribjak = Žabjak itd., a u novije vreme dolazila su i neka administrativna prilagođavanja ili ujednačavanja nastavaka, poput Niševce = Nišovce, kasnije zabeleženo s grafijom Niševci, a administrativnim putem Niševac.

Tu se javljaju još neki primeri koje nismo uspeli definisati, poput epentetičnog **-n-** u ojk. Vid**n**a = Vida, Mahince = Mah**n**ince, Orašica =Orešice = Oreš**n**ica ili epentetično **-in-** u ojk. Grnci = Krn**in**ci; epentetično **-m-** u ojk. Drag**m**anovce = Draganovce, **-h-** u ojk. Jel**h**ova = Jelovci, -|**đ**- u ojk. Đurince = Đur**đ**ince, **-v-** u ojk. Ino**v**ladovce = Inoladovce, **-iv-** u ojk. Lova = L**iv**ova, **-er-** u ojk. Kladušnica = Klad**er**išnice, **-r-** u ojk. K**r**ilina = Kulina, **-i-** u ojk. Mil**i**van-ovce = Milvan, **-t-** u ojk. Otrence = Otre**t**ince, **-k-** u ojk. Prodanovce = Prodan**k**ovce, onda **p**=**d** i epentetično **-r-** u ojk. **P**aničar = **D**a**r**ničar, **n**=**j** u ojk. Bratu**n**ovce = Bratu**j**ovce, **n**=**t** u ojk. Veš**t**ice = Viš**n**ica, **n**=**l** u ojk. Se**l**ce = Se**n**ce, **r**=**n** u ojk. Koču**r**ovce = Koču**n**ovci, **k**=**ć** u ojk. Bra**ć**evac = Bra**k**evce i Le**k**ova = Le**ć**evo, **h**=**k** u ojk. Br**h**avice = Pir**k**ovec, **h**=**g** u ojk. **G**rakvište = **H**rkvište, **dž**=**b** u ojk. Gr**dž**ilovce = Gr**b**olovce, **b**=**j** u ojk. Da**b**kovce = Da**j**kovce, **j**=**l** u ojk. Dragi**j**ovce = Dragi**l**ovce, **t**=**d** u ojk. Iglo**t** = Glo**d** = Glo**t**, **z**=**s** u ojk. I**z**vezdan = I**s**vezdan, **v**=**b** u ojk. Iskorovnice = Skro**b**nice, **k**=**p** u ojk. **K**oletkovce = **P**oletkovce, **c**=**s** u ojk. La**c**kova = La**s**kova, **h**=**š** u ojk. Ora**h**ovica = Ore**š**nica i Pla**h**ovce = Pla**š**ivec, **t**=**d** u ojk. Po**t**pegalce = Po**d**begalce, **l**=**g** u ojk. Tu**l**ince = Tu**g**ince, **h**=**j**=**g** u ojk. Pre**h**užda = Pro**j**užda = Pre**g**ušte, **e**=**i** i **u**=**o** u ojk. M**e**d**u**šovce = M**i**d**o**ševce, **a**=**e** u ojk. Jel**a**šnice = Jel**e**šnice, M**a**či Dol = M**e**či Dol, Or**a**hova Luka = Or**e**hova Luka, R**a**snik = R**e**snik i St**a**nce = Gorne i Dolne Ist**e**nce itd., **e**=**o** u ojk. Med**e**vnice = Med**o**vnice i Radič**e**vac = Radič**o**vce i **e**=**i** u ojk. Oraš**i**ce = Oraš**e**če itd.

Uporedivši sve navedene objavljenje turske deftere budući su ojkonimi određeni po manjim teritorijalno upravnim jedinicama-

timarima, prateći hronološki timare i posednike-timarnike uspeli smo, za mnoge ojkonime, za koje Dušanka Bojanić-Lukač tvrdi da su posebna naselja, dokazati da su to jedna te ista naselja koja u svakom defteru imaju približno iste (usled prividnih odstupanja koja su proisticala iz specifičnosti turske ortografije i nepreciznosti zapisa o kojima smo ponešto rekli) ili različite grafije[9] (usled čestih migracija i doseljavanjem novih etničkih grupacija) pa smo u ovakvim slučajevima, mada veoma retko, obradili etimologiju prve i/ili druge grafije jednog te istog ojkonima gde se nismo mogli opredeliti samo za jednu, odnosno dopuštali smo obe mogućnosti najčešće, ali ne uvek, tamo gde nismo imali današnji oblik ojkonima, toponima ili hidronima.

SUFIKSALNA TVORBA OJKONIMA

U tvorbi ojkonima sudeluje sufiksalni i prefiksalni kao i, na manjem broju slučajeva gde se kombinuje, prefiksalni-sufiksalni ili složeno sufiksalni način tvorbe.

Najplodniji tvorbeni način u 734 ojkonima slovenske osnove u ovom radu jeste sufiksacija, a sufiksa ima šezdesetak.

Da bi se mogli sagledati svi ojkonimski sufiksi razvrstani su prema konfiguracijskom indikatoru, u tri skupine: sufiksi za označavanje muškog, ženskog i srednjeg roda. Gotovo podjednak broj sufiksa odnosi se na ojkonime muškog (53) i ženskog (64) roda, a znatno veći broj srednjeg roda (318)

1. Sufiksi za označavanje ojkonima muškog roda

-an Zmijan, Repljan
-ar Štitar x 2

[9] Razrešenjem pojedinih ojkonima i njihove lokacije na terenu pripomoglo nam je korišćenje rada S. Veljkovića “Registar naselja i drugih fiskalnih objekata Vidinskog sandžaka u XV i XVI veku. Uporedni pregled timara po popisima 1454/55, 1466, 1478-81, 1530-31, 1560 i 1586. godine” (rukopis) uz odobrenje autora. Podaci preuzeti iz pomenutog rukopisa obeleženi su oznakom * te mu se i ovom prilikom najtoplije zahvaljujemo.

-ac	Kolovrtac, Kupinac x 2, Suhac
-evac	Irklevac, Pogorevac, Radičevac, Radujevac
-ec	Belašivec (Plešivec), Gidec,Plešivec
-eš	Pьkleš
-ik	Jelošik
-in	Slavotin, Stolin Brod, Hrgotin, Hrgotin Lug
-jak	Ribljak / Žabljak
-jan	Isvinjan, Černjan
-jani	Dolъjani, Dubočani, Ivranjani, Lužani,Trnjani, Crvljani
-jevac	Vranjevac
-nik	Košarnik
-ov	Reljov Dol
-ovac	Belosovac, Brestovac, Vidrovac, Vukvirovac, G. i D. Oraškovac x 2, D. Brestovac, Jabukovac, Jehovac, Leskovac, Sokolarovac, Cerovac
-ovec	Pirkovec / Pirkovac, Lekovec
-ovik	Islivovik x 3, Jablanovik, Jasenovik
-ovin	Islavovin

2. Sufiksi za označavanje ojkonima ženskog roda

-ava	Rukjava
-eva	Gorna i Dolna Mačeva, Željeva, Kiseleva,Koseva, Koseva, Kruševa, Mirčeva, Rujevo / Rujeva
-evina	Radevina
-evštica	Kievštica
-ina	Batičina, Radetina, Hlapina
-ica	Grabenica, Krnenica, Trbušnica, Jablanica
-išnica	G. Kobišnica
-(i)na	Belohina
-na	Papratna
-nica	Bresnica, Dovarižnica, Jelašnica x 2, Kladušnica, Lešnica, Rakitnica, Skrovnica, Topolnica, Trbušnica
-ova	Belhova, Brestova, Gorne Brestova, Goskova, Drenova, Idrenova, Islatina Rahova, Jankova, Jasikova, Jelenkova, Jelhova, Kosova, Kutova, Laskova, Lukova x 3, Malko Trnova, Orahova Luka, Relkova

-ovica Jaršovica, Glogovica, Jasenovica, D. Kruševica, D. i Sr . Sokolovica, Jasikovica, Leskovica, Lipovica, Rakovica, Cerovica x 4

3. Sufiksi za označavanje ojkonima srednjeg roda

-adince Vrbadince
-adnice Grabadnice
-anьje Potrkanьje
-anice Puste Jošanice
-ance Izmijance
-arice Istražarice
-evice Istričevice, Uševice
-evo Kijevo, Kosevo, Kruševo, Lećevo
-evce Gujsevce, Drakevce, Kovačevce, Miloševce, Trubevce
-ešnice Uglješnice
-eštice Uglještice
-ine Hlevine, Belohine
-inje Beloinje
-inovce Drakčinovce, Perčinovce / Berčinovce, Trštinovce
-ince Baince, Bančince, Belotine Iskrobnice, Beločince, Bajnice, Bajnce x 2, Bolince, Bratičince, Brelince, Velutince,Galibabince, Glatince, Glušince, Gorne Đurince, Držince, Drajince, Dražince, Đurđince, Istorince, Kalatince, Koince, Krasince, Malušince, Mahince / Mahnince, Milušince, Oružnice/Ružince, Radotince, Rajince, Rašance / Rašince, Rešince, Hrabretince, Džudžince
-ice Bezdanice, Belobradice, Brezarice, Brodovice, Vojhnice, Vrbovice, Vrbotice,Gorne Vrbice, Greznice, Debelice, Dolne Belanice, Dolne Vrbice, Dunavice, Đurice, Iskorovnice, Isreznice, Jasenice, Jošanice, Koričice, Livadice, Pešterice, Poljanice
-ište Branište, Gradište x 3, Gradište / Železnik, Aržište, Istrežište, Jovište, Lenište, Mostište, Nerezište, Ogradište/Gradište, Okolušte, Selište
-je Bučje x 2, Budža / Bučje, Brusje, Zagrađe, Islivje, Istudene Buče, Medvedie, Podgradie, Prigvozdie, Crvenje

-jevac,	Vranjevac
-nice	Dolne Velešnice, Dolne Koprivnice, Jelešnice x 2, Jelešnice Drugo, Kozičnice, Kopatnice, Gradešnice, Lopušnice, Mrkšnice, Orahovica / Orešnice
-ovice	Glogovice, Ivkovice, Lučovice, Orahovice, Radovice, Rahovice, Rujovce, Toloveš/ Tolovice, Topolovice, Čerovice
-ovo	Kladovo, Kutovo, Milovo, Prahovo, Rtkovo, Smedovo, Hrabrovo, Šibikovo
-ovce	Belborovce, Balenkovce, Bankovce, Borovce, Belkovce, Belovce, Božinovce, Božurovce, Boinovce, Bojkovce, Bolovce x 2, Borilovce, Borojovce, Brajkovce x 2,Brankovce x 2, Bratijovce, Bratkovce, Bratunovce, Braćevce, Brezovice x 2, Budilovce, Budimirovce x 2, Bukovce, Bulanovce, Vladislavovce, Vojnovce, Gagujovce, Gnilovce / Glinovce, Golovce, Gorne i Dolne Leskovce, Grbovce, Grbolovce, Dajkovce, Dejanovce, Deljanovce, Dobažovce, Dobrujovce, Dežurkovce, Dilkovce, Dolne Lalomirovce, Dragijovce, Dragomanovce, Dragmilovce, Dražanovce, Drajčinovce x 2, Dragsinovce, Drenovce, Mišlenovce /Božurkovce, Železovce, Žučkovce, Zъlbovce, Zorinovce, Zubanovce, Inoladovce, Inovce, Istajkovce, Istanilovce, Istanislavovce, Istankovce, Vidovce, Javorovce, Jarlovce, Jasenovce, Jasikovce, Jastrebovce, Kalinovce, Klenovce, Kovačovce, Gojmanovce, Kolarovce, Poletkovce, Kragujovce, Krbovce, Krnilovce, Lalomirovce, Lutovce, Male Drenovce, Medvedovce, Medušovce, Milanovce, Milivanovce, Milkovce, Milovce, Milutinovce, Milinovce, Negovanovce, Nenadovce, Oblačovce, Okosovce, Otihovce, Plaškovce, Prodanovce, Radatovce, Radenkovce, Radivojovce, Radkovce, Radomirovce, Radusinovce, Rajlovce, Rajanovce x 5, Rajčinovce, Režinovce, Rujovce, Senovce, Tihanovce, Sinagovce, Sojovce, Sokolovce, Tihojovce, Tovariš / Poletkovce, Trnovica / Trnovce, Trnovce, Uletkovce, Ušovce, Černilovce / Crnilovce, Černilovce, Černovce
-uce	Gujbuce

-ce Bogdance, Borince, Bradiselce, Bratince x 2, Velislavce, Vislavce, Vlkoslavce, Vrbovce x 5, Golince, Gorne Blatince, Gorne Kalince, Grbavce, Grbince, Gromotarce, Dokce, Dolne Mišlence, Dragance, Đirince, Đurince, Zubetince, Izvorce, Jasence, Jasence Bučince, Krubce, Malo Đurince, Milince, Moravce, Mužince, Ostrozubce, Podgradce, Podbegalce, Rudarce, Rupce, Sedince, Seslavce, Tolance, Ostrogazovce / Istogazovce, Utrince, Cervence
-če Bukovče, Grbavče

Pošto samo prefiksalnu tvorbu ojkonima nismo uspeli izdvojiti, ima nekoliko nastalih istodobnim delovanjem dvaju tvorbenih načina i prefiksacijom i sufiksacijom.

Ojkonimi nastali ovom tvorbom su u vezi s predloškim izrazom, pa prefiksi postali od predloga čuvaju predloško značenje i obično znače MESTO NEČEGA u odnosu prema nečemu, poput Pod + grad + je, Pri + gvozd + je, Pot + trk + anьje, a možda i Po + gor(e) + evac.

Manji deo ojkonima su jednostruke sufiksacije, poput -ava: Rukjava; -an: Zmijan, Repljan; -ar: Štitar x 2 itd. kao i trostruke sufiksacije, poput -in + ov + ce: Drakčinovce, Perčinovce / Berčinovce, Trštinovce; -je + (e)v + ac: Vranjevac, ali je zato veši deo ojkonima dvostruke sufiksacije, poput -ad + nice: Grobadnice; -ev + ac: Irklevac, Radujevac; -ov + ac: Belasovac, Brestovac, G. i D. Oraškovac; ov + ik: Islivovik x 3, Jablanovik, Jasenovik; -ev + ina: Radevina; -ev + štica: Kievštica; -iš + nica: G. Kobišnica itd.

SLOVENSKA LIČNA I PORODIČNA IMENA U OSNOVI OJKONIMA

Alan	Belan	Bogdin
Baja	Belko	Boja x 3
Balenko	Belo	Bojin
Banča	Beloč	Bojko
Banko	Beloh x 4	Bole x 3
Bata	Belota	Boril x 2
Batica	Božin	Borin
Belaš	Božur	Boroje

Brać
Brajko x 2
Branko x 2
Bratič
Bratin x 2
Bratisalj
Bratko
Bratuj x 2
Bremča
Budilo
Budimir x 2
Bujak
Veles
Vesel
Vida
Vislav
Vitan
Vladan x 2
Vladislav
Vlk
Vlkoslav
Vojihna
Vojna
Vran
Vukьсъ (Vukac)
Vukvir
Gaguje
Galeta
Galibaba
Gida
Gojana
Gojman
Gosko
Gradiša
Grb
Grbol
Guša Dabiža
Dagče
Dejan
Deljan
Deverac
Dožurko
Dobruj
Doko
Dolko
Draža x 2
Dražan
Dragan
Dragatin
Dragilo
Dragman
Dragmil
Drago
Dragsin
Drajča x 2
Draja
Dunav
Đura x 2
Đurđe
Đurđic
Đurin
Đurin x 2
Željo
Žučko
Zarub
Zoran
Zub x 2
Zuban
Ino
Inolad
Ivko
Jahomir
Janko
Jarilo
Jelenko
Kalin
Kij x 2
Koja
Kolar
Kovač x 2
Kraguj
Krasa
Lalomir x 2
Lasko
Leka x 2
Ljuta
Mač
Manja
Meduš
Mišlen x 2
Milča
Milak
Milan
Mile x 2
Milin x 2
Milko
Miloš
Milovan
Miluš
Milutin
Mirča
Negovan
Nenad
Oblak x 2
Pirko
Poletko
Poletko
Prodan
Raša
Rabiša
Radat

Rade x 2
Radenko
Radeta
Radič
Radko
Radomir x 2
Radota
Raduj
Radusin
Raho
Raivoje
Rajčin
Rajan
Rajilo
Rakčo
Raka
Rasica
Režin
Relko
Relja
Ruža
Rukija
Sen
Ses
Seslavъ
Slav
Slavota
Smed
Soja
Stajko
Stanika
Stanilo x 2
Stanislav
Stanka x 2
Stanko
Stole
Stor
Sudomir
Tih
Tihan
Tihoje
Tola
Tolan
Truba
Uško
Uletko
Hrabьr x 2
Džudža

Berčinovci
Bogunci
Bolinci
Bratoševci
Budakovci
Vladičenci
Vlkašinovci
Gortanci
Draganovci
Lužani
Malušinci
Moinci
Ostrogazovci (narodni nadimak)
Radepoljci
Rajinci
Sinagovci
Crvljan

OJKONIMI SLOVENSKIH OSNOVA

AGLEŠNICE, selište 1455. = UGLEŠNICE, selište 1466. =UGLEŠNICA (= OGLEŠNICA), 1483. = UGLEŠNICE, selište 1560. = UGLEŠ, 1586. (Banja = nalazilo se u okolini s. Pakleš /sada top. Pakleš do/, atar s. Vrmxdže, opština Sokobanja)[10] od slov. **ѫгл** + **єш-ьн** „uglešan, ugljevan"+ice ili od l.i. Ugleš + nice.

BAINCE, selište 1455. (Velešnica, od 1530. nahija Crna Reka)[11] od l. i. Baja + ince.

BALBOROVCE, 1455. = BELBOROVCE, 1483, 1560. (Timok = top. Belborovska padina, atar s. Debelice i top. Belborovsko između s. Trnovca i s. Debelice, opština Knjaževac)[12] od slov. fitonima bъlbor + ovce.

BALENKOVCE, 1560. (Krivina)[13] od l.i. Balenk(o) + ovce.

BANKOVCE, 1455. (Vidin)[14] od l.i. Bank(o) + ovce.

BANČINCE, selište 1466. (Belgrad)[15] od l.i. Banč(a) + ince.

BAROVA, 1455, 1483, 1560. (Crna Reka)[16]od slov. hidr. bar(a) + ova.

BAROVO, 1455, 1454-79. = BAREVO, selište 1466. (Timok = top. Bare, atar s. Jakovca*, opština Knjaževac)[17], vidi BAROVA + ovo.

BAROVCE, 1560. (Polomje)[18], vidi BAROV(A) + ce.

BARŠOVICE, selište 1455, 1483. = JARŠOVČA, 1454-79. (Timok = top. Jaričišta, atar s. Selačke*, opština Zaječar)[19] od slov. fit. jarša „vrsta kruške" + ovica (upor. Kruševo, Kruševac itd.).

---

[10] ВИВС, str. 83, 135; *Miscellanea 2*, str. 69
[11] ВИВС, str. 75.
[12] ВИВС, str. 65, 107.
[13] ВИВС, str. 103
[14] ВИВС, str. 58
[15] *Miscellanea 2*, 1466, str. 60
[16] ВИВС, str. 68
[17] ВИВС, str. 70; ИБИ XIII, str. 121; *Miscellanea 2*, 1466, str. 35
[18] ВИВС, str. 112
[19] ВИВС, str. 77; IBI XIII, str. 159

BATIČINE, 1560. = BATIČINA, 1586. (Krivina)[20] od slov. l.i. Batic(a) + ina (upor. top. Batičina).

BATKOVCE, 1455, 1483. (Zagorje) = BAJKOVCI, 1454-79. (Zagorje) = PATKOVČA, 1466. (Zagorje) = BATOVNICE, 1560. (Krivina) = BATOVNICA, 1586. (Krivina = top. Batovica, atar s. Bojnice, Mihajlovgradski okrug)[21] od l.i. Bat(a) + ovnica.

BEŽANIJA, selište 1466. (Timok = verovatno top. Bežanija, atar s. Manjinca, opština Knjaževac)[22] od slov. bežanija "mesto gde se stanovništvo okupljalo u zbegovima od turskog zuluma" (upor. top. Bežanijska kosa u Beogradu).

BEZDANICE, 1560. (Polomje = s. Bezdanica, Mihajlovgradski okrug)[23] od slov. prid. bezdan (< bez + dna) + ice.

BELA REKA, 1455. = BJALA REKA, 1454-79. (Vinišnica, od 1530. Crna Reka = s. Gornja Bela Reka, opština Zaječar)[24] od slov. prid. bela i slov. hidr. reka.

BELA REKA, 1560. (Crna Reka = s. Donja Bela Reka, opština Bor)[25], vidi BELA REKA.

BELASOVAC, selište 1478-81. (Svrljig = selište s. ISLIVOVIK, opština Svrljig)[26] od l.i. Belaš + ovac.

BELGRAD, 1455, 1466, 1454-79, 1560. (Belgrad = grad Belogradčik, Mihajlovgradski okrug)[27] od slov. prid. bel + slov. grad.

BELI POTOK, 1455, 1560. (Svrljig) = BELI POTOK, 1455. = BELI POTOK, 1478-81. (Svrljig = s. Beli Potok, opština Knjaževac)[28] od slov. prid. beli i slov. hidr. potok.

BELKOVCE ili JELKOVCE, selište 1478-81. (Svrljig ?)[29] od l.i. Belk(o) ili Jelk(o) + ovce.

---

[20] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 106
[21] ВИВС, str. 60, 103; ИБИ XIII, str. 123, 157, ГЕМ 31-32, str. 109
[22] *Miscellanea 2*, 1466, str. 57, nap. 224
[23] ВИВС, str. 138
[24] ВИВС, str. 77; IBI XIII, str. 159
[25] ВИВС, str. 128
[26] *Miscellanea 2*, 1478-81., str. 154
[27] ВИВС, str. 89,148; *Miscellanea 2*, 1466, str. 52; ИБИ , str. 145
[28] ВИВС, str. 78,80,135; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 144
[29] *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 143

BELO APTIČE, 1455. = BELOPTIČAN, 1560. (Polomje = bivše s. Beloptičane, danas deo s. Ružinci, Mihajlovgradski okrug)[30] od slov. prid. beloptičan (upor. beloprsan, belonožan, belomlečan, belomesan, belolučan, belotrepan, beloputan, belolistan, belodrozdan itd.).

BELOBRADICE, 1455. = BELOBRADANČA, 1454-79. = BELOBRADIC, 1560. (Timok = mahala s. Ošljane, opština Knjaževac)[31] od slov. prid. belobrad + ice (upor. top. BARBAROŠ < vl. *barbaroš*/*ije*/ "crvena brada", Srbija).

BELOVCE, 1455. (Vidin) = BELOVCE, 1483. (Zagorje) = BELOVCE, 1560. (Vidin)[32] od l.i. Bel(o) + ovce.

BELOSOVCE, 1455. = BELŠOVICA, 1466. = BELAŠIVEC, 1483. = PLAŠOVIC, 1454-79. (Belgrad = verovatno s. Plešivec, Mihajlovgradski okrug)[33] od stcslov. prid. plešiv „koji je bez drveća, bez vegetacije, go (o brdu)"[34] + ec.

BELOTNE I SKORBINCE, 1560. (Crna Reka = top. Beletina i Skrovnica, opština Zaječar)[35] od l.i. Belot(a) + ine i slov. prid. skrov'n „skrovit" + ice.

BELOHINE, 1455, 1560. = BELAHUNA, drugo ime BELOINJE, 1478-81. = Gorne BELOHNE, 1560. (Svrljig = s. Beloinje, opština Svrljig)[36] od l.i. Beloh + in(j)e.

BELOHNA, selište 1455, 1560. = BELOHNE, drugo ime RIBAR, 1560. (Svrljig = s. Ribare, opština Svrljig)[37] od l.i. Beloh + (i)na, odnosno od radne imen. ribar.

BELOČINCE, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina)[38] od l.i. Beloč + ince.

BELHOVA, 1560. (Crna Reka)[39] od l.i. Beloh + ova.

---

[30] ВИВС, str. 73,122
[31] ВИВС, str. 69,114; ИБИ, str. 155
[32] ВИВС, str. 74,112
[33] ВИВС, str. 87; *Miscellanea 2,* 1466., str. 53
[34] ОП III, str. 140
[35] ВИВС, str. 106
[36] ВИВС, str. 80, 149; *Miscellanea 2,* 1466, str. 123
[37] ВИВС, str. 82, 134
[38] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 109

BISTRICE, 1560. (Zagorje = verovatno s. Bistrica, Mihajlovgradski okrug)[40] od slov. bistrice „izvori bistre vode”.[41]

BOGDANCE, 1455. = BOGDINCE, 1560. (Banja = s. Bogdinac, opština Sokobanja)[42] od l.i. Bogdin + ce.

BOGDINCI, 1560. (Zagorje)[43] od porodičnog imena Bogdinci.

BOGUNCE, 1455, 1483. selište = BOGUNCI, 1560, 1586. je bilo napušteno (Crna Reka)[44] od porodičnog imena Bogunci.

BOŽINOVCE, 1455, 1560. (Svrljig = s. Božinovac, opština Knjaževac)[45] od l.i. Božin + ovce.

BOŽUROVCE, 1560. (Crna Reka)[46] od l.i. Božur + ovce.

BOINOVCE, 1455, 1483. = VINOVCE, 1466. (Timok = top. Boinovica, atar s. Drvnik, opština Knjaževac)[47] od l.i. Bojin + ovce.

BOJKOVCE, 1455,1483. = BOLKOVCE, 1560. (Timok)[48] od l.i. Bojk(o) + ovce.

BOJNICE, 1560. (Crna Reka = blizu nekadašnjeg selišta BUČJE, odnosno današnjeg s. Bučje, opština Bor)[49] od l.i. Boj(a) + ince.

BOJNCE, 1455. = BOJNICE, 1560. (Vidin = s. Bojnica, Mihajlovgradski okrug)[50], vidi BOJNICE.

---

[39] ВИВС, str. 136

[40] ВИВС, str. 148

[41] Ne bismo isključili mogućnost da se ojkonim veže i za bъIstrъ stsl. “brz”, naročito ako je moguć naslon na kakvu tekućicu brza toka. Spomenimo, svakao kasniju paralelu: Brza (Brza Palanka) na Dunavu, severozapadno od Vidina. Vidi i: Бистрица Миркуловска, *Ономастички лик на лексемата бистра/бистрица*, Втора југословенска ономастичка конференција, Скопје 1980, str. 197-203. (Primedba recenzenta)

[42] ВИВС, str. 83, 132

[43] ВИВС, str. 123

[44] ВИВС, str. 83, 104

[45] ВИВС, str. 80, 134

[46] ВИВС, str. 104

[47] ВИВС, str. 61; *Miscellanea 2*, 1466, str. 32

[48] ВИВС, str. 63, 130

[49] ВИВС, str. 106

[50] ВИВС, str. 64, 117

BOJNCE, 1455. = BOJINCE, 1466. = BOJNICE, 1560. (Svrljig = hidr. Bojnička reka, atar s. Izvora i Crnoljevice*, opština Svrljig)[51], vidi BOJNCE i BOJNICE.

BOLINCE, 1530-35, 1560. (Krivina)[52] od l.i. Bol(e) + ince.

BOLINCI, 1560. (Zagorje)[53] od porodičnog imena Bolinci.

BOLOVCE, 1455, 1483. (Zagorje = top. Boljevac, atar s. Rečke*, opština Negotin)[54] od l.i. Bol(e) + ovce.

BOLOVCE, 1455, 1560. (Crna Reka = grad Boljevac)[55] vidi BOLOVCE.

BORAVICA, 1478-81. = BOROVAC, 1560. (Svrljig = top. Borovac, atar s. Manojlice, opština Svrljig)[56] od slov. fit. borovac „glatki bor, kleka *Juniperus communis*".

BORIL, selište 1455. = BORIL, 1466, 1483. (Zagorje = verovatno blizu s. Borilovec, Mihajlovgradski okrug)[57] od l.i. Boril.

BORILOVCE, 1455. = BORILOVČA, 1454-79. = BORILOVCE, 1560. (Zagorje = s. Borilovec, Mihajlovgradski okrug)[58] od l. i. Boril + ovce.

BORINCE, 1455, 1560, 1586. (Krivina = Borinac, deo s. Dubočana, opština Zaječar)[59] od l.i. Borin + ce.

BOROVAC, 1560. (Timok = s. Borovac, opština Zaječar)[60] od slov. fit. borovac „glatki bor, kleka *Juniperus communis*".

BOROVICE, 1455. = BOROVICA, 1466. (Belgrad) = BOROVICE (BOROVNICE), 1560. (Polomje = s. Borovice, Mihajlovgradski okrug)[61], vidi BOROVAC.

BOROJOVCE, 1530-35, 1560. = BOROJEVAC, 1586. (Krivina)[62] od l.i. Boroj(e) + ovce.

---

51 ВИВС, str. 59, 136; *Miscellanea 2*, 1466, str. 37
52 ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81
53 ВИВС, str. 142
54 ВИВС, str. 57
55 ВИВС, str. 69, 127
56 *Miscellanea 2*, 1478-81., str. 121; ВИВС, str. 134
57 ВИВС, str. 63, 85; *Miscellanea 2*, 1466, str. 43
58 ВИВС, str. 66, 123; ИБИ, str. 153
59 ВИВС, str. 70, 100; ГЕМ 31-32, str. 106
60 ВИВС, str. 118
61 ВИВС, str. 88, 140, 145; *Miscellanea 2*, 1466, str. 58

BRADISELCE, 1455. = BRATISELCE, 1560. (Banja = top. Bratiselac, atar s. Jošanice, opština Sokobanja)[63] od l.i. Bratisaqlj (< l.i. Brati + formant -salj, upor. l.i. Pribisalj, Radosalj, Berisalj)[64] + ce.

BRAJKOVCE, 1455, 1483. (Zagorje)[65] od l.i. Brajk(o) + ovce.

BRAJKOVCE, selište 1560. (Timok = blizu Gurgusovca, danas grad Knjaževac)[66], vidi BRAJKOVCE.

BRANICI, 1454-79. (Vidin)[67] od slov. imen. branici „zabeli, zabrani”.

BRANIČIŠTE, 1455. = BRANIČICA, 1454-79. (Vidin)[68] od slov. braničište „zabran” (< slov. branik + ište).

BRANKOVCE, 1455, 1466, 1560. (Zagorje = s. Brankovci, Mihajlovgradski okrug)[69] od l.i. Brank(o) + ovce.

BRANKOVCE, 1455. (Timok = top. Brankovica, atar s. Bučja*, opština Knjaževac)[70], vidi BRANKOVCE.

BRATIJOVCE, selište 1466. (Vinišnica, od 1530. Crna Reka) = BRATUJOVCE, 1560. (Crna Reka = top. Bratujevac, atar s. Leskovca i Šljivara, opština Zaječar)[71] od l.i. Bratuj + ovce.

BRATINCE, 1455, 1454-79. (Vidin)[72] od l.i. Bratin + ce.

BRATINCE, 1455, 1466. (Vinišnica), 1560. (Crna Reka = top. Bratinci i hidr. Bratinski potok, atar s. Lasova, opština Zaječar)[73], vidi BRATINCE.

BRATIČINCE, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina)[74] od l.i. Bratič + ince.

---

[62] ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 109
[63] ВИВС, str. 85, 132
[64] ОП III, str. 55
[65] ВИВС, str. 69
[66] ВИВС, str. 113
[67] ИБИ, str. 137
[68] ВИВС, str. 68; ИБИ, str. 117
[69] ВИВС, str. 65, 117; ИБИ, str. 129 (grafija je 1454-79. BRANKOVCI); *Miscellanea 2*, 1466, str. 45
[70] ВИВС, str. 75
[71] ВИВС, str. 155; *Miscellanea 2*, 1466, str. 62
[72] ВИВС, str. 64; ИБИ, str. 109
[73] ВИВС, str. 72; *Miscellanea 2*, 1466, str. 18
[74] ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81, 109

BRATIČUP, 1455. = BRATEŠEVCI, selište 1466. = BRATOŠEVCI, selište 1454-79. (Zagorje = top. Bratošinsko bilo, atar s. Stakevci, Mihajlovgradski okrug)[75] od porodičnog imena Bratoševci (< l. i. Bratoš + evci).

BRATKOVCE, 1560. (Vidin)[76] od l.i. Bratk(o) + ovce.

BRATUNOVCE, 1560. = BRATUJOVCE, 1586. (Fetislam = top. Bratujevac, atar grada Negotina)[77] od l.i. Bratuj + ovce.

BRAĆOVCE, 1530-35. = BRAKEVCE, 156O. = BRAĆEVCE, 1586. (Krivina = s. Braćevac, opština Negotin)[78] od l.i. Brać + evce.

BRAHOVA, 1455. (Polomje), 1483. (Zagorje), 1560. (Polomje = po predanju je bio veliki grad po imenu Provo ili Praovo, atar s. Novog Korita, opština Knjaževac[79])[80] od slov. prah + ova.

BREGOVA, 1560. = BREGOVO, 1586. (Krivina = s. Bregovo, Mihajlovgradski okrug)[81] od slov. breg + ova.

BREZARICE, 1560. (Zagorje)[82] od slov. fit. brezar "mesto s brezama" (upor. topoljar, višnjar itd.) + ice.

BREZICE, selište 1455. (Svrljig)[83] od slov. fit. brezice (< slov. brez/a/ + ice).

BREZOVO, selište 1466. (Banja)[84] od slov. fit. brez/a/ + ovo.

BREZOVCE, 1455. (Svrljig = blizu s. Manojlovce, opština Svrljig)[85] od slov. fit. brez(a) + ovce.

BREZOVCE, 1560. (Crna Reka = top. Velika i Mala Brezovica i Brezov vrh, atar s. Krivog Vira, opština Boljevac)[86], vidi BREZOVCE.

---

[75] ВИВС, str. 70; *Miscellanea 2*, 1466, str. 35; ИБИ, str. 121

[76] ВИВС, str. 119

[77] ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 81, 108

[78] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 108

[79] ТИМОК, str. 103

[80] ВИВС, str. 67, 112, 190

[81] ВИВС, str. 100; ГЕМ 31-32, str. 106; Zanimljivo je ovde navesti mogućnost da ojkonim može u svojoj osnovi imati rum. l.i. *Brega*

[82] ВИВС, str. 113

[83] ВИВС, str. 77

[84] *Miscellanea 2*, 1466, str. 65, napomena 265

[85] ВИВС, str. 82

BRELINCE, 1455. (? = s. Bralina, opština Ražanj)[87] od slov. bral(e), hipokoristik od brat (upor. s. Braljina na Južnoj Moravi, južno od Stalaća) + ince.

BREMČINA BARA, selište 1560. (Timok)[88] od l.i. Bremč(a) + ina i slov. bara.

BRESNICA, 1530-35. = BRESNICE, 1560. = BRESNICA, 1586. (Fetislam = top. i hidr. Breznica, atar s. Grabovice, opština Kladovo)[89] od slov. fit. bres(i)n(a) „borovnica, *Vaccinium myrtillis f. Vacciniaceae*, čiji se plod jede" + ica

BREST, 1455, 1466, 1478-81, 1560. (Banja = top. Brestansko, atar s. Poružnice, opština Sokobanja)[90] od slov. fit. brest „*Ulmus campestris f. Ulmaceae*".

BRESTOVA, 1455, 1483. = BRESTOVO, 1466. (Belgrad) = BRESTOVA, 1560. (Polomje)[91] od slov. fit. brest + ova.

BRESTOVAC, 1560. (Svrljig = top. Brestovac, atar s. Šuman Tople, opština Knjaževac)[92] od slov. fit. brest + ovac.

BRODOVICE, selište 1455. (Svrljig = top. Brod, atar s. Šljivovika, opština Svrljig)[93] od slov. brod „prelaz preko reke" + ovice.

BRUSIK, 1455. = BRUSNIK, 1466, 1483. = BRUSNICA, 1454-79. (Timok = top. Brusnik, atar s. Žlne, opština Knjaževac)[94] od slov. fit. brusnik „borovnice, stršljinke; mesto gde ima dosta brusnica; *Vaccinium vitis idaea*" (upor. staroromanski top. na Rabu, *Bruškit* < lat. *bruscetum* „vrsta grma" i na Krku top. *Bruškaj*).[95 *]

---

[86] ВИВС, str. 105

[87] ВИВС, str. 73

[88] ВИВС, str. 120

[89] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 103

[90] ВИВС, str. 84, 151; *Miscellanea 2*, 1466, str. 67; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 172, napomena 146

[91] ВИВС, str. 89, 123; *Miscellanea 2*, 1466, str. 57

[92] ВИВС, str. 149

[93] ВИВС, str. 80

[94] ВИВС, str. 70, 141; *Miscellanea 2*, 1466, str. 34

[95] Речник САНУ 2, str. 220; ИТ str. 79

[96] Znajući da atar sela Žlna obiluje kamenom peščarom (što nije tipično za okolna sela), skloni smo da, u slučaju ispravne ubikacije, ovde

BRUSNIK, 1530-35. = Golemi BRUSNIK (=BRUSNIK), 1560. = Golemi BRUSNIK, 1586. (Krivina = s. Brusnik, opština Zaječar)[97], vidi BRUSIK i slov. prid. golemi "veliki".

BRHAVICE, 1455. = PIRKAVEC, 1560. (Svrljig = verovatno s. Pirkovac, opština Svrljig)[98] od l.i. Pirk(o) + ovac (U Rječniku JAZU etimologiju s. Pirkovca objašnjavaju ovako „*Biće izvedeno od imena Pirko*”).

BUDAKOVCE, 1455. = BUDAKOVCI, 1454-79. (Gelvije, od 1530. Crna Reka) = BUDAKOVCE, 1560. (Crna Reka = top. Budakovci, atar s. Lasova*, opština Zaječar)[99] od porodičnog imena Budakovci.

BUDILOVCE, 1560. (Zagorje)[100] od l.i. Budil(o) + ovce.

BUDIMIROVCE, 1455, 1560. (Banja = top. Budimirovac, atar s. Šarbanovca, opština Sokobanja)[101] od l.i. Budimir + ovce.

BUDIMIROVCE, 1455, 1466, 1560. (Timok = top. Budimirovci, atar s. Bučja, opština Knjaževac)[102], vidi BUDIMIROVCE.

BUJAKOV LЪK, selište 1455, 1483. = BUJAKO(V) GLOG, selište 1478-81. (Svrljig = sejalište s. LALINCE, opština Svrljig)[103] od l.i. Bujak + ov i lъk < slov. lug, odnosno od slov. glog, kako je zabeleženo u jednom od popisa.

BUKOVCE, 1455, 1466, 1560. (Vidin = s. Bukovec, Mihajlovgradski okrug)[104] od slov. fit. buk(va) + ovce.

BUKOVČE, 1455, 1530-35, 1560. = BUKOVČA, derven 1586. (Fetislam = s. Bukovče, opština Negotin)[105] od slov. fit. buk(va) + ovče.

---

vidimo u osnovi naziv kamena pogodnog za brus-ove, uz mogućno ispuštanje -n- iz Brus-n-ik. (Primedba recenzenta)

[97] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 80, 107

[98] ВИВС, str. 81, 150

[99] ВИВС, str. 70, 126; ИБИ, str. 126

[100] ВИВС, str. 113

[101] ВИВС, str. 83, 132

[102] ВИВС, str. 61, 130; *Miscellanea 2*, 1466, str. 32

[103] ВИВС, str. 81; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 160

[104] ВИВС, str. 75-111; *Miscellanea 2*, 1466, str. 40

[105] ВИВС, str. 74; ГЕМ 31-32, str. 78, 105

BULANOVCE, 1455. = POLANICE, 1466. = BULJANICA, 1454-79. (Banja = top. Poljana, atar s. Trubarevca*, opština Sokobanja)[106] od slov. poljan(a) + ice.

BURDIM (može se čitati i PORODIM), 1466. (Klivje, od 1530. Crna Reka) = PORODIM, 1454-79. (Crna Reka = top. Porodim, atar s. Vražogrnca, opština Zaječar)[107] od slov. porodim „mesto gde se porađala stoka" (upor. top. *Kopilica* „mesto gde su se kopilile/ojagnjile ovce" kod Splita, Hrvatska kao i top. Kapilija kod Svrljiga, Srbija; „*pre de imenovaše se Porodim posledi narečeno bystь Nerodimь tretiemь Urošemь Stefanotь*" nejasnog porekla u Rječniku JAZU)[108]

BUČJE, 1466. = BUČIJA, 1454-79. = BUČJE, 1560. (Crna Reka = s. Bučje, opština Bor)[109] od slov. fit. bučje „bukvik, bukova šuma".

BUČJE, selište 1560. (Crna Reka = s. Bučje, opština Bor)[110], vidi BUČJE.

BUDŽA, 1455. = BUČJE, 1466., 1560. (Timok = s. Bučje, opština Knjaževac)[111], vidi BUČJE.

CRVLJANI, 1560. (Polomje)[112] od porodičnog nadimka Crvljani.

CRNADOL, 1466. = ČERNI DOL, 1454-79. = ČERNODOL, 1560. (Crna Reka)[113] od slov. prid. crni (černi) + dol.

ČAJNA, 1530-35, 1586. Fetislam = top. Čajna u „okrugu krajinskom" u Srbiji)[114] od slov. prid. čajna „ona koja čaja" (*"u zagonetkama se tako naziva kvočka kad leži na jajima";* upor. *"s. Veliko i Malo Čajno" u BiH; s. Čajnićь „koje se spominje prije*

---

[106] ВИВС, str. 72; *Miscellanea 2*, 1466, str. 36; ИБИ, str. 133
[107] *Miscellanea 2*, 1466, str. 22; ИБИ, str. 123
[108] Rječnik JAZU 46, str. 870
[109] ВИВС, str. 106; *Miscellanea 2*, 1466, str. 40; ИБИ, str. 139
[110] ВИВС, str. 106
[111] ВИВС, str. 68, 131; *Miscellanea 2*, 1466, str. 32
[112] ВИВС, str. 117
[113] ВИВС, str. 104; *Miscellanea 2*, 1466, str. 41; ИБИ, str. 141
[114] ГЕМ 31-32, str. 78, 104

našega vremena samo po imenu, bez sumnje isto koje sada pišu Čajnići, u Bosni u okrugu zvorničkom, kotaru vlaseničkom”).[115]

ČERVENE, 1455. = CRVENJE, 1466. = ČERVENA, 1560. (Timok = s. Crvenje, opština Knjaževac)[116] od slov. prid. crven (o boji zemlje) + je.

ČERNA REKA , 1560. (Crna Reka = top. Crna Reka, atar s. Donje Bele Reke, opština Bor)[117] od slov. prid. crna (černa) i slov. reka. Valja istaknuti da je po nazivu ovog ojkonima, cela oblast/nahija dobila svoj naziv.

ČERNILOVCE, 1455. = CRNILOVCE, 1466. = ČERNILOVCE, 1560. (Svrljig = s. Crnoljevica, opština Svrljig)[118] od slov. crnil(o) + ovce.

ČERNILOVCE, 1466. = ČERNILOVO, može se čitati i CRNILOVO, 1483. = ČERNILOVA, 1560. (Vidin)[119], vidi ojk. ČERNILOVCE.

ČERNOVCE, 1560. (Crna Reka)[120] od slov. prid. crn + ovce.

ČERNOMASNICE, 1560. (Krivina = s. Crnomasnica, opština Negotin)[121] od slov. prid. crno + slov. masnica „masna zemlja”.

ČERNOPOL, 1455. = ČERNO POLJE, 1560. (Polomje = s. Černo Polje, Mihajlovgradski okrug)[122] od slov. prid. černo + slov. polje.

ČERNJAN, 1560. (Fetislam)[123] od slov. prid. čern „crn” + jan.

ČESTOPUT, 1455. (? = top. Čestoput, u podnožju planine Kučaj, opština Negotin)[124] od slov. prid. često „stalno, skoro uvek” + slov. put (na trasi ovog dela dunavskog limesa koja je nekad skraćivala put kroz dunavsku čizmu, danas je ponovo probiven put od

---

115 Rječnik JAZU 4, str. 881
116 ВИВС, str. 72, 118; *Miscellanea 2,* 1466, str. 31
117 ВИВС, str. 106
118 ВИВС, str. 75, 81, 158, 159; *Miscellanea 2*, 1466, str. 25
119 ВИВС, str. 138; *Miscellanea 2*, 1466, str. 45
120 ВИВС, str. 106
121 ВИВС, str. 103
122 ВИВС, str. 64, 122
123 ВИВС, str. 108
124 ВИВС, str. 85

Brze Palanke /rimska *Egeta*, ranovizantijska Βραιολα/ preko s. Alun /rimska *Luna*/ i s. Miroč /rimska *Gerulatis*, ranovizantijska Θυαρτιανα/ u čijem se ataru nalazi top. Čestoput).[125]

ČESTOHOD, 1560. (Crna Reka)[126] od slov. često „stalno, skoro uvek" + slov. hod „put" (smatramo da bi se ovo naselje moralo locirati na delu puta koji vodi preko prevoja Čestobrodice iz boljevačke u paraćinsku opštinu).

DABKOVCE, 1455. = DAJKOVCE, 1466. = DABKOVCE, 1483. (Timok = top. Dajčevica, atar s. Gornjeg Zuniča*, opština Knjaževac)[127] od slov. prid. dajkov „ujakov, koji pripada dajku"[128] + ce (upor. s. Ujniče na Kosovu).

DEBELICE, 1455. = DEBELICA, 1466. = DEBELICE, 1560. (Timok = s. Debelica, opština Knjaževac)[129] od slov. prid. debel (upor. dalmatorom. top. *Mutogras* „Debelo brdo", Dalmacija)[130] + ice.

DEVERAC, 1455, 1466. = DIVERAC, 1478-81. = DEVERAC, 1560. (Banja)[131] od l.i. Deverac (upor. l.i. Deverča f. u turskom popisu 1478-81).

DEJANOVCE, 1455, 1560. (Timok = s. Dejanovac, opština Knjaževac)[132] od l.i. Dejan + ovce.

DELB, selište 1560. (Vidin)[133] od slov. delb „deoba" iz gospodarske terminologije.

DELJANOVCE, 1560. (Zagorje)[134] od l.i. Deljan + ovce.

DIROŠNICE, 1455. = TRBUŠNICA, 1466., 1478-81. (Banja = s. Trubarevac*, opština Sokobanja)[135] od slov. prid. trbušьn „trbušast" + ica (upor. s. Trbušnica u nekadašnjem jadranskom srezu podrinskog

---

125 Geografska karta regiona, Razmer 1:175000
126 ВИВС, str. 126
127 ВИВС, str. 65, 197; *Miscellanea 2*, 1466, str. 28
128 Речник САНУ 4, str. 23
129 ВИВС, str. 66, 129; *Miscellanea 2*, 1466, str. 31
130 ER II, str. 390 (Matokit, 389) + ica
131 ВИВС, str. 85, 120; *Miscellanea 2*, 1466, str. 70, 167, 158-159
132 ВИВС, str. 58, 114
133 ВИВС, str. 148
134 ВИВС, str. 117
135 ВИВС, str. 85; *Miscellanea 2*, 1466, str. 67; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 168

okruga u Srbiji, s. Trbušnica u bihaćkom okrugu u Bosni itd.) odakle je metatezom prva dva sloga trbu- nastala osnova trub- + ar, koja je mogla doći u homonimiju s l.i. Trubar + evac, odakle je nastao današnji oblik Trubarevac.

DLBOK, 1455. = DLBOKA, 1560. (Timok = top. Dlbok, atar s. Štipine, opština Knjaževac)[136] od slov. prid. dlbok „dubok”.

DLBOKA ISLATINA, 1560. = KRČENA ISLATINA, 1560. (Crna Reka = verovatno s. Slatina, opština Bor)[137] od slov. prid. dlboka „duboka” i slov. slatina „mesto gde izvire ili pišti voda slana ili nakisela” dok se oblik krčena, zbog turske ortografije (prvo slovo arabice, tzv. elif, može značiti samoglasnik *A* katkad i *E*, a istim znakom se prikazuje *N* i *NJ*), može čitati i krčanje krčati „stvarati mukle klokotave zvukove, burlijati, bučati” što sa slov. slatina čini složenicu.

DLGA LUKA, 1560. (Vidin, u starijem registru nahija Polomje = verovatno s. Milčina Luka, Mihajlovgradski okrug)[138] od slov. prid. dlga „duga” i slov. luka “mala ravnica kraj reke”.

DLGA POLE, 1455. = DLGOPOLE, 1466. = DLGA POLE, 1560. (Banja = s. Dugo Polje, opština Sokobanja)[139] od slov. prid. dlgo i slov. polje.

DOBAŽOVCE, 1560. (Zagorje)[140] od l.i. Dabiž(a) (upor. top. Dabižovac, atar s. Planinice*, opština Zaječar, koji verovatno potiče od l.i. Dabiža)(< od l. i. Dabiživ; upor. u popisu iz 1478-81) + ovce.

DOBROVICE, 1455. = DOBRIJOVCE, 1466. = DOBRUJOVCE, 1560. (Svrljig = s. Dobrujevac, opština Aleksinac)[141] od l.i. Dobruj[142] + ovce.

DOBRO POLE, 1455, 1560. (Crna Reka = s. Dobro Polje, opština Boljevac)[143] od slov. prid. dobro i slov. polje.

---

136 ВИВС, str. 58, 108
137 ВИВС, str. 106, 124
138 ВИВС, str. 119
139 ВИВС, str. 85, 133; *Miscellanea 2*, 1466, str. 64
140 ВИВС, str. 123
141 ВИВС, str. 85, 112; *Miscellanea 2*, 1466, str. 64
142 *Miscellanea 2*, 1466, str. 119
143 ВИВС, str. 72 (izostavljeno u tekstu), 128

DOŽURKOVCE, 1560. (Crna Reka)[144] od l.i. Dožurk(o) + ovce.

DOKCE, 1560 (Banja)[145] od l.i. Dok(o) + ce.

DOLAPCE, selište 1455. = DULINCE, može se čitati DOLAC, 1466. (Belgrad) = DOLAC, selište 1560. = DOLCE, 1560. (Zagorje = bilo je blizu s. SARAČINCE)[146] od slov. dolac „vrtača; bašta, vrt, njiva (obično manja)".

DOLAC, selište 1466. (Zagorje)[147], vidi DOLAPCE.

DOLJANI, selište 1478-81. (Svrljig = bilo je sejalište s. DRAINCE)[148] od slov. zbirne imen. doljani (< slov. dol + jani) „ljudi koji žive u dolu".

DOLKOVCE, 1560. (Zagorje)[149] od l.i. Dolk(o) + ovce.

Dolna VESNICA, 1454-79. (Gelvije) = VEŠTICE, 1560. (Crna Reka)[150], vidi VEŠTICE.

Dolna JABUČA, 1560. = JABUČA Gorna, 1560. = G. i D. JABUČA, 1586. (Fetislam = „potok u Srbiji u okrugu Krajinskom")[151] od slov. prid. jabučja „koja pripada jabuci" i slov. prid. dolnja i gornja.

Dolna LEŠNICA, 1466. (Vidin)[152] od slov. lešnica „mesto gde ima lešnika" (upor. više sela s istim imenom u Srbiji i Hrvatskoj; Konstantin Porfirogenit u svom delu *„De administrando imperio"* spominje Λεσνικ)[153] ili od slov. les "šuma" + nica.

Dolne BELANICE, drugo ime VESELICE, 1560. (Crna Reka)[154] od l.i. Belan + ice (upor. varošica Belanovica, severozapadno od planine Rudnik, Srbija i planina Beljanica, Srbija), odnosno, drugo ime ime je od l.i. Vesel + ice i slov. prid. dolnje.

---

[144] ВИВС, str. 104
[145] ВИВС, str. 111
[146] ВИВС, str. 89, 113, 147; *Miscellanea 2*, 1466, str. 59
[147] *Miscellanea 2*, 1466, str. 35
[148] *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 149
[149] ВИВС, str. 100
[150] ВИВС, str. 104; ИБИ, str. 137
[151] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 103
[152] *Miscellanea 2*, 1466, str. 29
[153] Rječnik JAZU 24, str. 16
[154] ВИВС, str. 126

Dolne VELESNICE, 1455. = D. VELESNICA, 1530-35. = Dolne VELESNICE, 1560. = D., Sr. i G. VELESNICA, 1586. (Fetislam = s. Velesnica, opština Kladovo)[155] od l.i. Veles < Veles „paganski slovenski bog stada" (upor. grad Veles u Makedoniji na Vardaru) + nice i slov. prid. dolnje, srednje i gornje.

Dolne VRBICE, 1560. (Timok)[156], vidi ojk. VRBICA.

Dolne i Sredne RUIŠTE, 1560. (Banja = s. Ruište, opština Boljevac)[157] od slov. ruište „mesto gde ima puno ruja" (< slov. fit. ruj „*rhus*" + ište) i slov. prid. dolnje i srednje (upor. ime zemljišta blizu Prizrena u Dečanskoj hrisovulji „*I uzь potokь na delь na Ruišta*")[158].

Dolne KAMENICE, 1455, 1560. (Timok = s. Dowa Kamenica, opština Knjaževac)[159] od slov. kamenice „korita u reci" i slov. prid. dolnje.

Dolne KOPRIVNICE, 1560. (Polomje)[160] od slov. fit. kopriv(a) + nice i slov. prid. dolnje.

Dolne LALOMIROVCE, 1560. (Polomje)[161] od l.i. Lalomir + ovce i slov. prid. dolnje.

Dolne LEŠNICE, 1455. = D. i G. LEŠNICA, 1530-35. = Dolne i Gorne LEŠNICE, 1560. = G. i D. LEŠNICA, 1586. (Krivina)[162], vidi Dolna LEŠNICA.

Dolne LEŠNICE, 1455, (Timok = blizu s. STUBAL, danas zaseok s. Marinovca, opština Zaječar)[163], vidi Dolna LEŠNICA.

Dolne MIŠLENCE, 1466. = MILICA, 1454-79. (Crna Reka = top. Mišljenovac, atar s. Nikoličeva, opština Zaječar)[164] od l.i. Mišlen[165] + ce i slov. prid. dolnje.

---

155 ВИВС, str. 71, 109, 118; ГЕМ 31-32, str. 78, 103
156 ВИВС, str. 107
157 ВИВС, str. 111
158 Rječnik JAZU 60, str. 255
159 ВИВС, str. 73, 131
160 ВИВС, str. 112
161 ВИВС, str. 122
162 ВИВС, str. 100, 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 107, 109
163 ВИВС, str. 65, 199
164 *Miscellanea 2*, 1466, str. 36; ИБИ, str. 127
165 КИС II, str. 328

Dolne SLATICE, 1560. (Crna Reka)[166] od slov. fit. slatice (f. pl.) „slatak, slačac, poponac” i slov. prid. dolnje.

DOLCE KAMEN, 1455. = Gorne DOLCE KAMEN, 1455. = Dolne DOLCE KAMEN, 1560. (Crna Reka)[167] od slov. dem. dolce (< dolac „mala dolina”) i slov. kamen, te slov. prid. gornje i dolnje.

DRAGANCE, 1455, 1483. = DRAGINCE, 1560. (Vidin)[168] od l.i. Dragan [169]+ ce.

DRAGIJOVCE, selište 1455. = DRAGČIOVCE, 1466. = DRAGILOVCE, 1483. = DRAGILOVCE, 1560. (Timok = top. Dragilovci, atar s. Borovca, opština Zaječar)[170] od l.i. Dragil(o)[171] + ovce.

DRAGMANOVCE, 1455. = DRAGANOVCI, 1483. (Zagorje)[172] od l.i. Dragman[173] + ovce, odnosno od porodičnog imena Draganovci.

DRAGOMILOVCE, 1455. = DRAGMILOVCE, 1466. = DRAGOMILOVCE, 1483. (Banja)[174] od l.i. Dragmil + ovce.

DRAŽANOVCE, 1466. (Zagorje = verovatno top. G. Dražanica, atar s. Arčar, Mihajlovgradski okrug)[175] od l.i. Dražan + ovce.

DRAŽEVCE, 1455. = DRAŽIJOVCE, 1466. (Belgrad) = DRAŽINCE, 1560. (Polomje) = DRAŽANICE, 1560. = Gorne DRAŽINCE, 1560. (Zagorje = s. Dražinci, Mihajlovgradski okrug)[176] od l.i. Draž(a) + ince i slov. prid. gornje.

DRAŽINCE, 1530-35, 1560. (Krivina)[177] od l.i. Draž(a) + ince.

---

[166] ВИВС, str. 127
[167] ВИВС, str. 65, 68, 126
[168] ВИВС, str. 62, 138, 200
[169] КИС II, str. 329
[170] ВИВС, str. 76, 143, 149
[171] КИС II, str. 328-329 (l.i. Dragija, Dragi, Drago, Dragoš)
[172] ВИВС, str. 70, 200
[173] КИС II, str. 328 (Dragoman)
[174] ВИВС, str. 84; *Miscellanea 2*, 1466, str. 68
[175] *Miscellanea 2*, 1466, str. 51
[176] ВИВС, str. 87, 100, 113, 117
[177] ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81

DRAINCE, 1455. = DRAJINCE, 1478-81. = DRAŽINCE, 1560. (Svrljig = s. Drajinac, opština Svrljig)[178] od l.i. Draj(a) + ince (upor. l.i. Drajinac)[179].

DRAJČINOVCE, 1455, 1560. (Timok = top. Drečinovci i hidr. Drečinovačka reka, atar s. Vitkovca, opština Knjaževac)[180] od l.i. Drajč(a) + inovce.

DRAJČINOVCE, drugo ime Dolna BELA, 1560. (Zagorje = s. Dolna Bela, Mihajlovgradski okrug)[181] od l.i. Drajč(a) + inovce. Drugo ime od slov. prid. dolnja i bela.

DRAKEVCE, selište, drugo ime GRADIŠTE, 1560. (Vidin)[182] od l.i. Drag(o) + evce. Drugo ime od slov. gradište „mesto sa ostacima starog grada, ruševine".

DRAKSINOVCE, 1455. = DRAGSINOVCE, 1560. (Vidin)[183] od l.i. Dragsin[184] + ovce.

DRAKČINOVCE, 1560. (Timok)[185] od l.i. Dragč(e) + inovce.

DRGLATIN, 1455, 1586. (Crna Reka = top. Draganij, atar s. Brestovca, opština Bor)[186] od l.i. Dragatin.

DRENOVA, 1466, 1483. (Crna Reka)[187] od slov. fit. dren + ova.

DRENOVA i IDRENOVA, 1455. (Polomje = verovatno s. Drenovec, Mihajlovgradski okrug)[188], vidi DRENOVA.

DRENOVO, 1466. (Zagorje = verovatno Mali Drenovac, Mihajlovgradski okrug)[189], vidi DRENOVA.

DRENOVCE, 1455. = Gorne i Dolne DRENOVA, 1455. = DRENOVO i Gorne DRENOVO, 1466. = Gorne DRENOVA, 1560. =

---

178 ВИВС, str. 79, 135
179 КИС II, str. 329
180 ВИВС, str. 60, 130
181 ВИВС, str. 118
182 ВИВС, str. 138
183 ВИВС, str. 59, 116
184 *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 123
185 ВИВС, str. 108
186 ВИВС, str. 61, 200
187 *Miscellanea 2*, 1466, str. 33
188 ВИВС, str. 63, 74
189 *Miscellanea 2*, 1466, str. 47

Gorne DRENOVCE, 1560. (Timok = s. Drenovac, opština Knjaževac)[190] od slov. fit. dren „*cornus mascula*" + ovce i slov. prid. gornje i dolnje.

DRŽOINCE, 1455. = DORIŽNICA, čita se i DOVARIŽNICA, 1466. = DOROŽNICE, 1560. (Banja = top. Tovariž, atar s. Čitluka*, opština Sokobanja)[191] od slov. tovar + išnica.

DUBOČANI, 1530-35. = DLBOČAN, 1560. = DLBOČAN, 1586. (Krivina = s. Dubočane, opština Zaječar)[192] od porodičnog nadimka Dubočani „oni koji žive u dubokom dolu" (< slov. dubok + jani).

DUNAVICE, selište 1455. (Vidin) = DUNAVCE, 1466. (Zagorje = s. Dunavci, Mihajlovgradski okrug)[193] od l.i. Dunav[194] + ce.

DUPLJAR, 1560. (Crna Reka)[195] od slov. duplj(a) „prirodna šupljina u tlu, pećina, rupa uopšte" + ar.

D. BRESTOVAC, 1530-35. = BRESTOVCE, 1560. = BRESTOVAC, 1586. (Fetislam = s. Brestovac, opština Negotin)[196], vidi BRESTOVAC.

D. BRUSJE, 1530-35. = Dolne BRUSJE, 1560, 1586. (Krivina)[197] od slov. brusje „mesto gde ima kamena pogodnog za tocilo" i slov. prid. dolnje.

D. VRATNA, 1530-35. = VRATNA, 1560. = VRATNA, 1586. (Fetislam = s. Vratna, opština Negotin)[198] od slov. prid. vratna „koji pripada vratima, koji je deo vrata" (iznad s. Vratne nalaze se poznate prerasti „Vratnjanske kapije" i manastir Vratna, sagrađen u drugoj polovini XIV veka).

---

[190] ВИВС, str. 60, 65, 75, 114 (Grafija Gorne DRENOVICE); *Miscellanea 2*, 1466, str.42

[191] ВИВС, str. 61, 153: *Miscellanea 2*, 1466, str. 22

[192] ВИВС, str. 100; ГЕМ 31-32, str. 81, 106

[193] ВИВС, str. 71; *Miscellanea 2*, 1466, str. 30

[194] РиБДиП, str. 101 gde je zabeleženo l.i. Dounav

[195] ВИВС, str. 126

[196] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 102

[197] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 108

[198] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 102

D. KRUŠOVICA, 1530-35. = Gorne i Dolne KRUŠOVCE, 1560. = G. i D. KRUŠOVICA, 1586. (Fetislam = s. Dušanovac, opština Negotin)[199] od slov. fit. kruš(i) „*pirus*, kruške” + ovica.

D. MIŠLENCE, 1466. = BOŽUROVCE, drugo ime MIŠLENOVCE, 1560. (Crna Reka = top. Mišljenovac, atar s. Nikoličeva, opština Zaječar)[200] od l.i. Mišlen, odnosno Božur + ovce.

D. REČKA, 1530-35. = REČKA, 1560, 1586. (Krivina = s. Rečka, opština Negotin)[201] od slov. prid. (dem. oblik) rečka.

D. i Sr. SOKOLOVICA, 1530-35. = Gorne, Dolne i Sredne SOKOLOVICE, 1560. (Krivina = top. Sokolovica, atar s. Koprivnice, Čokonjara i Mokranja, opština Zaječar i Negotin)[202] od slov. ornit. termina sokol „*falco*" (upor. ojk. ŠAJNA < šain kako se u Bosni izgovara tur. *šahin* < pers. *šahin* „sokol” i ojk. FALKOVCE < lat. *falco* „sokol”) + ovica i slov. prid. gornje, dolnje i srednje.

DŽUDŽINCE, selište 1478-81. (Svrljig = nalazilo se u blizini s. Izvor)[203] od l.i. Džudž(a) + ince.

ĐIRINCE, 1455. (Gelvije = top. Đurinac*, atar s. Ruišta, opština Boljevac)[204] od l.i. Đurin[205] + ce.

ĐURĐINCE, selište 1466. (?)[206] od l.i. Đurđ(e) + ince.

ĐURĐIC, 1560. (Polomje = s. Gjurgic, Mihajlovgradski okrug)[207] od l.i. Đurđic.

ĐURINCE, 1455, 1466, 1560. = ĐURĐINCE, 1560. (Svrljig = s. Đurinac, opština Svrljig)[208] od l.i. Đurin (Đurinac)[209] + ce.

ĐURICE, 1455. = ĐURCI, 1478-81. (Svrljig = top. Đurđac, atar s. Tijovca*, opština Svrljig)[210] od l.i. Đur(a) + ice.

---

[199] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104
[200] ВИВС, str. 104; *Miscellanea 2*, 1466, str. 36
[201] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[202] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81
[203] *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 151
[204] ВИВС, str. 78
[205] *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 138
[206] *Miscellanea 2*, 1466, str. 53
[207] ВИВС, str. 112
[208] ВИВС, str. 84, 130, 134; *Miscellanea 2*, 1466, str. 64, napomena 260
[209] *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 138
[210] ВИВС, str. 78; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 131

GAGUJOVCE, 1466. = GAGOVICE, 1560. (Polomje = top. Gagovec, atar s. Makreša, Mihajlovgradski okrug)[211]od l.i. Gaguj(e) + ovce.

GALIBABINCE, 1455. = KALI BABA (= GALIBABA), 1478-81. = GALIBABINCE, 1560. (Svrljig = s. Galibabinac, opština Svrljig)[212] od l.i. Galibab(a) + ince (upor. l.i. Kalibaba u popisu 1478-81. kao i prez. Galibarda, Kalibarda, Kalivoda)[213].

GIDEC, 1560. (Fetislam)[214] od l.i. Gid(a) + ec.

GLATINCE, selište 1478-81. = Mršavo GLATINCE, 1483. = GLODNICE, 1560. (Zagorje = bivše s. Glotnica, danas s. Marinovo, Mihajlovgradski okrug)[215] od slov. glot(a) „sirotinja, porodica", preneseno na žito „korov, nečistoća"[216]+ ince i slov. prid. mršavo što dovoljno govori da se radi o naselju koje je nastalo na veoma neplodnom zemljištru.

GLOGOVICE, selište 1455. = GLOGOVCE, 1454-79. = GLOGOVCE, 1478-81. GLOGOVICE, 1483. = Gorne GLOGOVICE, 1455. = Gorna GLOGOVICE, 1466. = Gorne GLOGOVCE, 1560. = Dolne GLOGOVCE, 1560. (Timok = s. Glogovac, opština Knjaževac)[217] od slov. fit. glog „*crataegus Linn*." + ovice.

GLOGOVO, 1530-35. = GLOGOVCE, 1560. = GLOGOVICA, 1586. (Fetislam = s. Glogovica, opština Zaječar)[218] od slov. fit. glog + ovica.

GLUŠINCE, 1560. (Crna Reka = top. Golašinac, atar s. Donja Bela Reka, opština Bor)[219] od slov. prid. glušin (< slov. gluh + in) + ce, ukoliko etimologiju navedenog ojk. ne svedemo na koren

---

[211] ВИВС, str. 116; *Miscellanea 2*, 1466, str. 32 od l.i. Gag(a) + ovice

[212] ВИВС, str. 135, 77; *Miscellanea 2*, 1466, str. 119

[213] Речник САНУ 3, str. 175

[214] ВИВС, str. 111

[215] ВИВС, str. 119

[216] ER I, str. 572

[217] ВИВС, str. 65, 78, 108, 194; ИБИ, str. 141; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 145

[218] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 78, 102

[219] ВИВС, str. 106

današnjeg oblika od slov. golaš „golet, planinsko kamenito zemljište sa siromašnom vegetacijom ili bez nje" + inac.

GNILOVCE, 1455. = GLINOVCE (= KLINOVCE), 1560. (Crna Reka = verovatno top. Gnjilak*, atar grada Zaječara)[220] od slov. gnil(a) „glina, ilovača" + ovce.

GOVEDARICE, selište 1455. = GAVADARICE, selište 1454-79. (Timok)[221] od slov. govedarice „žene koje čuvaju goveda".

GOJANA, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina = top. Gojana, atar s. Rečke, opština Negotin)[222] od l.i. Gojana.

GOLINCE, 1560. (Krivina = top. Golinac, atar s. Vražogrnca, opština Zaječar)[223] od slov. golin(a) „neobrađeno zemljište, utrina"[224] + ce.

GOLOVCE, 1455. = GOLOVCE, 1483. (Banja = top. Kaljavac, atar s. Trubarevca, opština Sokobanja)[225] od slov. prid. kaljav + ce, ukoliko prihvatimo današnji oblik toponima kao razrešenje ojkonima iz XV veka.

GOLČA, selište 1455. (?)[226] od slov. dem. golča „mesto bez raslinja".

GORIČINE, 1560. (Zagorje)[227] od slov. fit. augmentativa goričine (< slov. goric/a/ + ine).

Gorna BELA, 1560. (Zagorje = s. Gornja Bela /rečka/, Mihajlovgradski okrug)[228] od slov. prid. gornja i bela.

Gorna TURIJA, 1530-35, 1560. i Dolna TURIJA, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = top. Turija, atar s. Plavne, opština Negotin)[229] od slov. zoon. tur „*taurus*, bik oploditelj, vrsta govečeta" + ija i slov. prid. gornja i dolnja (upor. ojk. sa Srpsko-hrvatskog područja poput

---

220 ВИВС, str. 72, 194
221 ВИВС, str. 69; ИБИ, str. 155
222 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 106
223 ВИВС, str. 101
224 Речник САНУ 3, str. 435
225 ВИВС, str. 86
226 ВИВС, str. 63
227 ВИВС, str. 124
228 ВИВС, str. 127
229 ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 102

Turani, Turanovac, Turija x 7, Turinovo, Turica x 2, Turja, Turjak x 4, Turjane, Turjanski, Turjanje /Turjane/ i dr.).

Ojkonim Turja imenovan je mikrotoponimom od osnove Tur i može se smatrati šire slovenskim jer ga čuva većina slovenskih jezika.

Zanimljivo je pomenuti keltsko pleme *Taurisci* koje je naseljavalo okolinu *Singidunum*-a, gde su osnovali naselje *Taurinorum*, i prostor južno od Kosmaja (upor. hidr. Turija pod Kosmajem). Možda su Kelti dali ime i ovoj reci, koje se posle procesa monoftongizacije prilagodilo slovenskom izgovoru, a semantički i formalno odgovaralo prototipu koji su Sloveni poneli iz postojbine.[230]

Zoonim *tur* smatran je svetom životinjom i bogom sunca, a u grčkoj mitologiji spominje se Minotaur, biće pola bik pola čovek; boginji Artemidi dato je i ime Taurika, a paganski kult očuvan je i u svetkovini "Dubrovačke turice" (upor. "Turice", Slovačka, ime crkve "Turova Božica", Rusija).

Gorna i Dolne MAČEVA, 1560. (Crna Reka = top. Mačeva, atar s. Šljivara*, opština Zaječar)[231] od l.i. Mač[232] + eva ili od slov. mačva „drvena naprava za mlaćenje konoplje i lana, trlica"[233] izvedena očito od glagola koji iskazuje radnju koja se trlicom obavlja: mahati < mati ili majati, ali u završetku saobražen horonimu Mačva čiji je raniji oblik, po mišljenju Aleksandra Lome, bio Mačeva[234], poput ovde navedenog ojkonima i slov. prid. gornja i dolnje.

Gorne BLATINCE, drugo ime IZVOR, 1560. = IZVOR, 1560. (Crna Reka = verovatno s. Veliki Izvor, opština Zaječar)[235] od slov. blat(o) + ince i slov. prid. gornje, a drugo ime je od slov. izvor "*fons*".

Gorne BRESTOVA, 1560. = BRESTOVA, 1560. (Crna Reka = verovatno deo s. Brestovca, opština Bor)[236] od slov. fit. brest + ova i prid. gornje.

---

[230] ОНОМ. ЈУГ 10 (1982), str. 171-175
[231] ВИВС, str. 103, 104
[232] ОП X, str. 4
[233] Речник САНУ 12, str. 233 (mačva)
[234] ОП X, str. 4
[235] ВИВС, str. 104, 127
[236] ВИВС, str. 106

Gorne VRBICE, 1560. = G. VRBICA, 1586. (Fetislam = s. Mala Vrbica, opština Kladovo)[237] vidi VRBICA i VRBICE i slov. prid. gornje.

Gorne GJURINCE, 1560. = G. ĐURINCE, 1586. (Krivina)[238] od l.i. Đur(a) + ince. i slov. prid. gornje.

Gorne ISLATINA BRUSEVIK, 1560. (Crna Reka)[239] od prot. I + slov. slatina „mesto gde izvire ili pišti voda slana ili nakisela" i slov. fit. brusnik „šumska niska žbunasta biljka s bobičastim plodom koji se jede, *Vaccinium myrtillus* s crnim plodom" i slov. prid. gornje.

Gorne KALINCE, 1560. (Polomje)[240] od slov. fit. kalin(a) „*ligustrum vulgare Linn*." + ce i slov. prid. gornje.

Gorne KAMENICE, 1455, 1560. (Timok = s. Gornja Kamenica, opština Knjaževac)[241] od slov. kamenice „korita u kamenu" i slov. prid. gornje.

Gorne LEPENA, 1455, 1560. = Sredne LEPENA, 1560. = Dolna LEPENA, 1560. (Timok = s. Lepena, opština Knjaževac)[242] od slov. fit. lepen „*Adenostyles glabra*, lokvanj" i slov. prid. gornje, srednje i dolnja.

Gorne i Dolne VERANICE, 1455, 1560. (Berkovica = s. Gorna i Dolna Veranica, Mihajlovgradski okrug)[243] od slov. veranice „poslušnice, privrženice" i slov. prid. gornje i dolnje.

Gorne i Dolne GRLENE, 1560. (Timok = s. Grnjan, opština Zaječar)[244] od slov. prid. grlen „koji dolazi iz grla, ždrela" i slov. prid. gornje i dolnje.

Gorne i Dolne LESKOVCE, 1560. (Crna Reka = s. Leskovac, opština Zaječar)[245] od slov. fit. lesk(a) „*Corylus avellana f. Corylaceae*" + ovce i slov. prid. gornje i dolnje.

---

[237] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 103
[238] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 108
[239] ВИВС, str. 106
[240] ВИВС, str. 116
[241] ВИВС, str. 73, 144
[242] ВИВС, str. 61, 118, 129
[243] ВИВС, str. 194, 198
[244] ВИВС, str. 107
[245] ВИВС, str. 127, 142

Gorni i Dolni IVLADAN, 1466. = Gorni VLADAN, 1478-81. = Gorni IVLADAN, 1560. (Banja)[246] od l.i. Vladan i slov. prid. gornji.

Gorni IZVOR, 1455, 1560. (Polomje = s. Mali Izvor, Mihajlovgradski okrug)[247] od slov. izvor i prid. gornji.

Gorni METRIŠ, 1560. = Dolni METRIŠ, 1560, 1586. (Fetislam = s. Metriš, opština Zaječar)[248] od slov. metriš „mesto gde se metre drva" (upor. ojk. PERIŠ < vl. *per/e/* "gubi, utapa, ponire" + iš, top. Petriš < vl. *petriš* "kamenjar", Aluniš < vl. *aluniš* "lesnik, mesto zasađeno leskom" itd.) i slov. prid. gornji i dolnji.

Gorni TRSTENIK, 1530-35, 1560, 1586. = Dolni TRSTENIK, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = s. Vidrovac, opština Negotin)[249] od slov. fit. trstenik „trščak, rit, *locus arundinibus consitus*" (upor. "TRЬSTENIKЬ, *selo, koje je pripadalo crkvi Arhanđelovoj na baštini sevastokratora Branka, a njegovi ga sinovi dali Hilandaru i car Uroš 1365. potvrdio; nazivi mnogih sela po Srbiji"*) i slov. prid. gornji i dolnji.

GORTANCI, 1530-35. = GORTANCE, 1560. = GORTANCI, 1586. (Krivina)[250] od porodičnog imena Gortanci (< l.i. Gortan + ci).

GOSKOVA, 1560. (Crna Reka = hidr. Gaskov potok, atar grada Zaječara)[251] od l.i. Gosk(o) + ova.

GRADIŠNICE, 1560. = GRADIŠNICA, 1586. (Fetislam)[252] od l. i. Gradiš(a) + ince.

GRADIŠTE, selište 1455. = GRADIŠTE, 1466. (Vidin)[253] od slov. gradište „razvaline grada, mesto gde je nekad bio grad".

GRADIŠTE, 1483, 1560. (Timok = s. Gradište, opština Knjaževac)[254], vidi GRADIŠTE.

---

[246] ВИВС, str. 151; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 176; *Miscellanea 2*, 1466, str. 68, 69

[247] ВИВС, str. 63, 120

[248] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 102

[249] ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 105

[250] ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81, 109

[251] ВИВС, str. 104

[252] ВИВС, str. 109; *Miscellanea 2*, 1466, str. 102

[253] *Miscellanea 2*, 1466, str. 46

[254] ВИВС, str. 143; *Miscellanea 2*, 1466, str. 46

GRADIŠTE, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina = top. Gradište, atar s. Rečke, opština Negotin)[255], vidi GRADIŠTE.

GRAČKA, 1455. = GRACKO, 1530-35. = GRAČKA, 1560. = GRACKO, 1586. (Krivina = s. Gradskovo, opština Zaječar)[256] od slov. prid. gradsko (gracko) „koji se odnosi na grad, koji pripada gradu" (severno od s. Gradskova nalaze se ostaci ranovizantijskog kastela na mestu zvanom *Krovu* /< kelt.-ilir. *grava* „gomila kamena"/ *Četăci* /< lat. *civitas* „grad"/).[257]

GRBAVCE, 1560. = GRBAVAC, 1586. (Krivina)[258] od slov. prid. grbav (odnosi se na teren) + ce.

GRBINCE, 1560. (Krivina)[259] od slov. prid. grbin(a) „grbača (o terenu)" + ce.

GRBOVCE, 1455, 1483. (Zagorje = top. Grbovce, atar s. Golemanovo*, Mihajlovgradski okrug)[260] od l.i. Grb + ovce.

GRBOVČE, drugo ime KRBAVČE, 1455. = GRBAVČE, 1478-81. = GRBAVČE, 1560. (Svrljig = s. Grbavče, opština Svrljig)[261], vidi GRBAVCE.

GREZNA, selište 1455, 1560. = Gorna GREZNA, 1455, 1560. = Dolne GREZNE, 1560. (Timok = s. Grezna, opština Knjaževac)[262] od slov. prid. grezna „blatnjava" (< slov. grez „blato" + na) i prid. gornja i dolnje.

GREZNICE, 1455. (Svrljig)[263] od slov. grez „blato" + nice.

GRIVAC, 1560. (Timok)[264] od slov. zoon. grivac „golub grivnjač".

GRIVAC, 1560. (Crna Reka)[265], vidi GRIVAC.

---

[255] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 109
[256] ВИВС, str. 66, 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[257] ER I, str. 610
[258] ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 109
[259] ВИВС, str. 102
[260] ВИВС, str. 197
[261] ВИВС, str. 69, 111
[262] ВИВС, str. 58, 64, 108, 113
[263] ВИВС, str. 82
[264] ВИВС, str. 130
[265] ВИВС, str. 105

GRNCI, 1455. = KRNINCI, 1466. (Gelvije) = KUTRETINCE, 1560. (Crna Reka = top. Krnenica, atar s. Mali Izvor*, opština Boljevac)[266] od slov. prid. krnjen „nešto što je krnjeno” + ica (upor. top. Krnji Grad, zaselak Krnji kamen u Hercegovini, s. Krnjin u nekadašnjem Travničkom okrugu, Gornja i Donja Krnjina u Lužnici, Babušnica itd.).

GRNČAR, selište 1454-79. (Belgrad) = GRNČAR, 1560. (Zagorje = verovatno s. Grnčar, opština Babušnica)[267] od slov. grnčar „zanatlija koji se bavi grnčarstvom”.

GROBADNICE, 1560. (Vidin = nalazilo se blizu Florentina 1586. i blizu do manastira Sv. Trojice, Mihajlovgradski okrug)[268] od slov. grob + augmentativni suf. ad[269] + nice (mesto je verovatno postavljeno na nekom zapuštenom groblju blizu manastira Sv. Trojice; upor. s. Grobar u okolini Požarevca, Grobovica u okolini Kragujevca, Grobnik - ime nekih sela u Hrvatskoj, top. Grobničko polje u Gorskom kotaru i Grobinština - kraj oko Grobničkog polja, prez. Grobovac).[270]

GROMOTARCE, 1560. (Vidin = s. Gromotarci, Mihajlovgradski okrug)[271] od slov. fit. gromotar „žbun, grm”[272] + ce.

GRSNICE, 1455. (Šehirkej = verovatno s. Rasnica, opština Pirot)[273] od slov. grsnice „snopovi konoplje” (< slov. grsnica „snop konoplje” < praslov. *gьrs(t)- + nice).

GRDŽILOVCE, 1455. = KRČILOVCE, 1466. = GRBOLOVCE, 1560. (Timok = zaselak s. Jakovca, Grbolovce*, opština Knjaževac)[274] od l.i. Grbol + ovce.

---

266 ВИВС, str. 76, 105; *Miscellanea 2*, 1466, str. 48, napomena 171 gde se kaže “Selo Krninci sada je Krljinac, deo naselja u Zlotu u današnjoj C. Reci”.

267 ВИВС, str. 114; ИБИ, str. 149

268 ВИВС, str. 116 gde je grafija zabeležena kao Grobadince

269 JEZIK, str. 147

270 Речник САНУ 3, str. 656-658

271 ВИВС, str. 119

272 Речник САНУ 3, str. 678

273 ВИВС, str. 76

274 ВИВС, str. 66, 107

GUJSAVCE, 1478-81. = GUSALCE, selište 1560. (Svrljig = s. Guševac, opština Svrljig)[275] od l.i. Guš(a) + evce.

G. JASENOVICA, 1530-35. = JASENOVCE, 1560. = JASENOVAC, 1586. (Fetislam)[276] od slov. fit. jasen + ovica.

G. KOBIŠNICA, 1530-35. = Gorne KOBAŠTNICE, 1560. = G. KOBIŠNICA, 1586. = D. KOBIŠNICA, 1530-35. = Dolne KOBEŠNICE, 1560. = D. KOBIŠNICA, 1586. (Fetislam = s. Kobišnica, opština Negotin)[277] od slov. *kobь „rđava slutnja" + -šnica[278] i slov. prid. gornje i dolnje.

G. KOPRIVNICA, 1530-35. = Gorne i Dolne KOPRIVNICE, 1560. = G. KOPRIVNICA, 1586. (Krivina = s. Koprivnica, opština Zaječar)[279] od slov. fit. koprivnica „*ursica*, kopriva"[280] s umetnutim -N- ili od slov. fit. kopriva"*ursica*" + nica i slov. prid. gornje i dolnje.

G. SLATINA, 1530-35. = Gorne i Dolne ISLATINE, 1560. = G. i D. SLATINA, 1586. (Fetislam)[281] od prot. I + slatina „mesto gde izvire ili pišti voda slana ili nakisela" i slov. prid. gornje i dolnje.

G. STANKA, 1530-35. (Fetislam)[282] od l.i. Stanka i slov. prid. gornja.

G. i D. VISOKA, 1530-35. = Gorna i Dolna VISOKA, 1560. = Gorna VISOKA, 1586. (Krivina = top. Visoka, atar s. Mokranje, opština Negotin)[283] od slov. prid. gornja, dolnja i visoka.

G. i D. ORAŠKOVAC, 1530-35. = Gorne i Dolne ORAŠKOVCE, 1560. = G.i D. ORAŠKOVAC, 1586. (Fetislam)[284], vidi G. i D. ORAŠKOVAC.

G. i D. POPLESAK, 1530-35. = Dolna POPLESKA, 1560. (Krivina = top. Popljesak, atar s. Brusnika, opština Zaječar)[285] od slov.

---

[275] ВИВС, str. 134
[276] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 105
[277] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 78, 79, 105
[278] ОП I, str. 119-127
[279] ВИВС, str. 40; ГЕМ 31-32, str. 81, 106
[280] Речник САНУ 10, str. 221
[281] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 103, 104
[282] ГЕМ 31-32, str. 79
[283] ВИВС, str. 101, 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[284] ВИВС, str. 109, 110, 111; ГЕМ 31-32, str. 79, 102, 105
[285] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81

popljesak (< slov. popljeskan „udaren u glavu"; upor. top. Popljesak u nekadašnjem okrugu Ćuprijskom).[286]

G. D. i Sr. PODVRŠKA, 1530-35. = Gorna, Dolna i Sredna PODVRŠKA, 1560, 1586. (Fetislam = s. Podvrška, opština Kladovo)[287] od slov. prid. podvrška „koja se nalazi pod vrhom" i gornja, dolnja i srednja.

HABIKOŽICA, 1466. (Zagorje)[288] od slov. haba „šteta, kvar" (upor. „*Da hode Vlasi svobodno bezь vse habe i zledi*" 1234-1240.)[289] + slov. zoon. (dem. oblika) kozica „*capra*".

HLABINE, 1455. = HLABINCE, 1560. (Svrljig)[290] od slov. hlapine „mesta gde ima isparavanja" (< slov. hlap „para, isparavanje").

HLAPINA, 1466, 1483. (Vinišnica = top. Alapin, atar s. Velikog Izvora, opština Zaječar)[291] od slov. hlapina „mesto gde ima isparavanja" [292], što se rekognosciranjem top. Alapin, koji se nalazi na desnoj obali Timoka gde ima dosta močvarnog terena, valjano i potvrdilo.

HOMAC, 1530-35. (Fetislam = hidr. Omački potok, atar varošice Salaš, opština Zaječar)[293] od slov. humac „mala humka".

HRABRETINCE, 1560. (Zagorje)[294] od l.i. Hrabьr + etince.

HRABROVO, 1530-35. = HRABROVA, 1560. = HRABROVO, 1586. (Krivina = s. Rabrovo, Mihajlovgradski okrug)[295] od l.i. Hrabьr + ovo.

HRGOTIN, 1560. (Crna Reka = s. Rgotina, opština Zaječar)[296] od l.i. Hrgot(a) + in.

---

[286] Rječnik JAZU 46, str. 804
[287] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 78-79
[288] *Miscellanea 2*, 1466, str. 23
[289] Rječnik JAZU 11, str. 542
[290] ВИВС, str. 80, 134
[291] *Miscellanea 2*, 1466, str. 27
[292] Rječnik JAZU 11, str. 627
[293] ГЕМ 31-32, str. 78, 80
[294] ВИВС, str. 118
[295] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[296] ВИВС, str. 106

HRGOTIN LUG, 1530-35. (Krivina)[297] od l.i. Hrgot(a) + in i slov. lug „šumarak, gaj (obično na nižem ili podvodnom zemljištu), šuma sa niskim drvećem i žbunjem”.

IVKOVICE, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = nalazilo se u blizini s. Radujevca, opština Negotin)[298] od l.i. Ivk(o) + ovice.

IVLADAN, 1455. = IVLADAN, 1560. (Crna Reka)[299] od protoničkog I- + l.i. Vladan i slov. prid. gornji i dolnji.

IVRAŽOGORNICE, 1455. = VIRAŽAGRNECI, 1454-79. = VRAŽIGRNCE, 1466.(Belgrad) = IVRAŽOGORNCE, 1560. = VRAŽIGRNCI, 1560. (Polomje = s. Vražogrnac, opština Zaječar)[300] je hibridni kompozit od slov. (crnogorskog dijalekta) vraži(ti) "spaljivati gomile busenja" (tinjajuća vatra, oplemenjivanje zemlje prilikom obrade ledine)[301] + grnce < vl. fit. *gîrnică* discimilacijom a - i - a > î - i - ă od slov. fit. granica „*quercus genus*” što govori da su na mestu današnjeg s. Vražogrnca doseljenici morali najpre spaljivati šumu, odnosno oplemenjivati zemljište za obradu a potom selo nastaniti (upor. “Vražegrnci u popisu Skadarskog sandžaka 1485. godine...”).

IVRANJANI, 1455. = VRANJAN, selište 1478-81. = IVRANJAN, 1483. (Svrljig = top. Vranište kod Kalne)[302] od porodičnog nadimka Vranjani (< slov. prid. vran „crn” + jani).

IVRATARNICE, 1455. = VRATARNICA, 1466. (Vinišnica) = IVRATARNICE, 1560. (Timok = s. Vratarnica, opština Zaječar)[303] od slov. vratarnica „vratareva soba”[304]. Selo Vratarnica, postavljeno na samom ulazu tzv. Vratarničkog klanca, koji je u rimskom periodu prozvan *Angustus* „uzani prolaz, klanac”, dobilo je svoj naziv verovatno stoga što je ovde moralo biti postavljeno kakvo

[297] ГЕМ 31-32, str. 81
[298] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 78, 104
[299] ВИВС, str. 68, 125
[300] ВИВС, str. 90, 104, 112; *Miscellanea 2*, 1466, str. 56
[301] ЦР, str. 36-37; КС II, str. 416; Гласник СУД 54, str. 192 itd.; Зборник МС, str. 494
[302] ВИВС, str. 81, 202; *Miscellanea 2*, 1478-81., str. 160
[303] ВИВС, str. 87, 113; *Miscellanea 2*, 1466, str. 54
[304] Речник САНУ 3, str. 12

utvrđenje/kula radi odbrane od latronesa/hajduka na putu koji je vekovima vodio, od Naisusa/Niša do Raciarije/Arčara.

IVRELE, selište 1455. (Banja = top. Vrele, atar s. Beli Potok*, opština Knjaževac)[305] od slov. hidr. vrela „izvori".

IGLOT, 1455. = GLOD, 1466. = GLOT, 1560. (Banja = top. Glotsko, atar s. Čitluk, opština Sokobanja)[306] od slov. glot(a) „sirotinja, porodica; korov, nečist (o žitu)"[307](< -d > -d^t > -t).

IDRENOVA, 1455. = DRENOVO, 1466. (Klivje = top. Drenovo, atar s. Sumrakovac*, opština Boljevac)[308] od slov. fit. dren + ova.

IZVARAC, 1530-35. = IZVARCE, 1560, 1586. (Krivina)[309] od slov. hidr. izvor + ce.

IZVEZDAN, 1455. = ISVEZDAN, 1560. (Crna Reka = s. Zvezdan, opština Zaječar)[310], vidi ZVEZDAN.

IZVOR, 1455, 1478-81, 1560. (Svrljig = s. Izvor, opština Svrljig)[311] od slov. hidr. izvor „*fons*".

IZVOR, selište 1466. (Zagorje = s. Izvor Mahala, atar grada Kule, Mihajlovgradski okrug)[312], vidi IZVOR.

IZVOR, 1455. (Zagorje) = IZVOR, 1455, 1560. (Polomje = s. Izvor, Mihajlovgradski okrug)[313], vidi IZVOR.

IZVOR, 1455, 1466, 1560. (Timok = s. Mali Izvor, opština Zaječar)[314], vidi IZVOR.

IZVOR, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = blizu s. Podvrške ima nekoliko top. Izvor, opština Negotin)[315], vidi IZVOR.

IZVOR, selište 1455. (Šehirkej = s. Izvor, opština Pirot)[316], vidi IZVOR.

---

305 ВИВС, str. 78
306 ВИВС, str.86, 133; *Miscellanea 2*, 1466, str. 62
307 ER I, str. 572 (glota)
308 ВИВС, str.74; Miscellanea 2, 1466, str. 47
309 ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 108
310 ВИВС, str. 60, 126
311 ВИВС, str. 59, 80, 136
312 Miscellanea 2, 1466, str. 53
313 ВИВС, str. 87, 99, 121
314 ВИВС, str.87, 116; Miscellanea 2, 1466, str. 54
315 ВИВС, str. 78, 103, 109

IZVOR, selište 1466. (Gelvije = s. Mali Izvor, opština Boljevac)[317], vidi IZVOR.

IZVORMILČI, selište 1560. (Crna Reka)[318] od slov. hidr. izvor + l.i. Milč(a) + i(n)[319].

IZGAR, 1455. (Banja = hidr. Izgare, atar s. Čitluka, opština Sokobanja)[320] od slov. izgar „čovek koji je po fizionomiji vrlo grub".[321]

IZLOKVA, 1455. (Svrljig = top. između s. Grbavče i Lalinca)[322] od prot. I- + slov zlkva (= zukva)[323].

IZMIJANCE, 1560. (Timok = zaselak s. Vratarnice, opština Zaječar)[324] od prot. I- + zmijan „mesto gde se legu zmije" (< slov. zoon. zmij/a/ + an) + ce.

INOVLADOVCE, 1455. = INOLADOVCE, 1466. (Belgrad) = INOVLADOVCE, 1560. (Polomje = s. Salaš koje se po predanju nazivalo Inovladovo ili Inoladovo, Mihajlovgradski okrug)[325] od l.i. Inolad[326] + ovce.

INOVCE, 1455. = UJANOVCE, 1483, 1560. (Timok)[327] od l.i. In(o) + ovce.

IPTIKJAR, selište 1455. (?)[328] od slov. ptičar „čovek koji se bavi pticama" (< slov. ornit. termina ptica + ar).

IRŽANA, 1455, 1560. = RŽANA, 1454-79. = Gorna IRŽANA, selište 1560. (Crna Reka = kvart Ržana u Boru, opština Bor)[329] od slov. prid. ržana „ražena" (< slov. fit. rъž „ra`") i slov. prid. gornja.

---

[316] ВИВС, str. 75, 202
[317] Miscellanea 2, 1466, str. 17
[318] ВИВС, str. 202
[319] КИС II, str. 328
[320] ВИВС, str. 85
[321] Речник САНУ 7, str. 384
[322] ВИВС, str. 79
[323] Zahvaljujem se na pomoći prof. Dr. Nedeljku Bogdanoviću
[324] ВИВС, str. 130
[325] ВИВС, str. 59, 112; *Miscellanea 2*, 1466, str. 57
[326] *Miscellanea 2*, 1478-81., str. 161-162
[327] ВИВС, str. 77, 107, 202
[328] ВИВС, str. 63
[329] ВИВС, str. 70, 106, 107; ИБИ X, str. 164-165; ГЕМ 42, str. 32

IRŽIŠTE, 1455. (Vinišnica) = ARŽIŠTE, 1560. (Crna Reka = „verovatno iščezlo selo Rizište”)[330]od slov. ražište „mesto zasejano raži”.

IRЪKLEVAC, selište 1455. = RUGLOVCE, selište 1466. = IRЪKLEVAC, 1483. = ROGLOVCE, 1560. = IRЪKLEVAC, 1586. (Banja = top. Rogljevac, atar s. Bogdinca*, opština Sokobanja)[331] od slov. roglj(e) < stslov. rogьlь „ugao, ćošak” + evac ili suf. vac < vas „mesto stanovanja, dom, selo” < lekseme vьsь (upor. s. Glouha vьsь = s. Gluhavica, jugozapadno od Novog Pazara).[332]

ISVADICE, 1455. = SVADINCE, 1466. = ISVADICE, 1483. (Belgrad) = ISVADINCE Gorne i ISVADINCE Dolne, 1560. (Zagorje = top. Svadbica, atar s. Rabiša, Mihajlovgradski okrug)[333] od slov. svadbice „devojke uz mladu, glavne deveruše, podsnašice”.

ISVINAR, 1455. = SVINAR, 1466, 1560. (Crna Reka = hidr. Svinjarska reka, atar s. Ilino, opština Boljevac)[334] od slov. svinjar (< slov. zoon. svinja + ar; upor. ojk. PORKAR < vl. *porkar* „svinjar”).[335]

ISVINJAN, 1560. (Crna Reka)[336] od slov. zoon. svin(e) „*porca*, svinja” (upor. porodicu „Čoktanji u Gornjoj Mlavi iz Svina.”)[337] + jan.

ISKRIVNIK, selište 1560. (Svrljig)[338] od slov. skrivnik „skrovito mesto” (< slov. skrivna „skrovita”[339]+ ik).

ISKROVNICE, 1560. (Timok = s. Skrobnica, opština Knjaževac)[340] od slov. prid. skorovьn „sakriven” (upor. l.i. „*...uxore*

---

[330] ВИВС, str. 69, 148, 187

[331] ВИВС, str. 86, 135, 203; *Miscellanea 2*, 1466, str. 62, napomena 253. “ovo selište može se čitati Ruglovac, Rugljevac. prema popisu 1483. god. bilo je sejalište sela Istoci u oblasti Banja”. S toga se može pretpostaviti da se nalazilo u blizini današnjeg sela Čitluk u kome sada postoji zaselak Istoci.

[332] ОП II, str. 151-152

[333] ВИВС, str. 88, 118; *Miscellanea 2*, 1466, str. 55

[334] ВИВС, str. 73, 126; *Miscellanea 2*, 1466, str. 20

[335] ЕНОУОВС, str. 84; Ojkonim PORKAR vidi u I knj. str. 84

[336] ВИВС, str. 105

[337] Rječnik JAZU 72, str. 300

[338] ВИВС, str. 129

[339] Rječnik JAZU 64, str. 335

[340] ВИВС, str. 100

sua Scorowa...” iz 1298. godine, zabeleženo kod Čazme, Hrvatska[341]) + ice (današnji oblik je dobijen disimilacijom o - o > ø - o i pojavom betacizma v > b).

ISLAVOVIN, 1560. (Krivina)[342] od l.i. Slav + ovin (upor. „*clericus Zanus de Slav*” koji se spomiwe u Dubrovniku 1242. godine).[343]

ISLANETRNE, 1455. = SLANOTRNE, 1466, 1560. (Vidin = s. Slanotrn, Mihajlovgradski okrug)[344] od slov. prid. slano + trnje „ime nekim bodljikavim biljkama, *spina*” (upor. sanskr. *trna*, grč. □□□□, got. *thaurnus*).[345]

ISLATINA, drugo ime ČERNI BROD, 1455, 1560. (Crna Reka)[346] od slov. slatina „mesto gde izvire ili pišti voda slana ili nakisela”.[347]

ISLATINA, 1560. (Timok = s. Slatina, opština Knjaževac)[348], vidi SLATINA.

ISLATINA RAHOVA, 1560. (Crna Reka)[349] od slov. slatina (vidi ojk. ISLATINA) i l.i. Rah(o) + ova.

ISLIVIE, 1455, 1560. (Svrljig = s. Slivje, opština Svrljig)[350] od slov. slivje „mesto sa šljivama, šljivik” (< slov. fit. sliva „*prunus*”; upor. s. Slivje u Istri, Hrvatska; s. Slivje, Crna Gora; top. Slivje kod Lobora, Hrvatsko Zagorje, top. Slivje na Hvaru „*Domina Maria quondam Latichi...reliquit unam terram positam in Slivy*[2]” iz 1326. godine).[351]

---

[341] Rječnik JAZU 64, str. 290
[342] ВИВС, str. 101
[343] Rječnik JAZU 64, str. 447. *Među kmetovima darovanim Dečanima spomenuto je nekoliko njih s imenom Slav.*
[344] ВИВС, str. 74, 115; *Miscellanea 2*, 1466, str. 45
[345] Rječnik JAZU 77, str. 696
[346] ВИВС, str. 87, 106
[347] Српски рјечник , str. 691
[348] ВИВС, str. 113
[349] ВИВС, str. 106
[350] ВИВС, str. 79, 150
[351] Rječnik JAZU 65, str. 550

ISLIVOVIK, 1455. = SLIVIK, 1478-81. = ISLIVOVIK, 1560. (Svrljig = s. Šljivovik, opština Svrljig)[352] od slov. Šljivovik „mesto sa šljivama, šljivik" (upor. s. Šlivovik u blizini Skoplja koje se spominje u Hrisovulji Stefana Dušana što ponovo, posredno, govori o pravcima doseljavanja krajem XIV i tokom XV veka).[353]

ISLIVOVIK, selište 1455. (Svrljig = s. Šljivovik, opština Svrljig)[354] vidi ISLIVOVIK.

ISLIVOVIK, 1560. (Polomje = s. Slivovik, Mihajlovgradski okrug)[355], vidi ISLIVOVIK.

ISMRDAN, drugo ime JEZERO 1560. (Polomje = s. Smrdan, danas je deo s. Inovo, Mihajlovgradski okrug)[356] od slov. smrdan „ustajala smrdljiva voda". Drugo ime je od slov. jezero što potvrđuje naše razrešenje ojkonima (upor. Smrdan, ime skeli na Drini kod Loznice u Srbiji /Kod Smrdana blizu ima jedna bara, koja smrdi na sumpor.../, hidr. Smrdan /rijeka u Bjelopavlićima, zla za piće/, top. Smrdan u nekadašnjem okrugu beogradskom i knjaževačkom u Srbiji itd.).[357]

ISMRDAN, drugo ime NOVO SELO 1560. (Polomje = top. Smrdana, na međi atara s. Dolni i Gorni Gabar i s. Slanovo, Mihajlovgradski okrug)[358], vidi ojk. ISMRDAN.

ISPALO, 1560. (Crna Reka)[359] od slov. spalo „mesto, gde se spava; mesto za spavanje"[360] (upor. prez. Spalović i oron. Durmitor < vl. *durmitor* „onaj koji spava", Visitor < vl. *visîtor* „onaj koji sanja" itd.).

ISREZNICE, 1560. (Zagorje)[361] od slov. srezьn „srezan" + ice.

---

[352] ВИВС, str. 134; *Miscellanea 2*, 1478-81., str. 153
[353] Rječnik JAZU 65, str. 550
[354] ВИВС, str. 80
[355] ВИВС, str. 112
[356] ВИВС, str. 100
[357] Rječnik JAZU 66, str. 776
[358] ВИВС, str. 112
[359] ВИВС, str. 104
[360] Rječnik JAZU 66, str. 942
[361] ВИВС, str. 113

ISTAJKOVCE, 1455. = STAJKOVCE, 1466. (Belgrad) = ISTAKINO, 1560. (Zagorje = s. Stakevci, Mihajlovgradski okrug)[362] od l.i. Stajk(o) + ovce.

ISTANIKA, 1455. = ISTANKA, 1483, 1560. (Banja)[363] od l.i. Stanika ili Stanka.

ISTANILOVCE, 1455, 1483. (Gelvije)[364] od l.i. Stanil(o) + ovce.

ISTANISLAV, 1455. = STANISLAVOVCE, 1483. = ISTANILOVCE, 1560. (Timok = top. Stanilovo, atar s. Štrpci*, opština Knjaževac)[365] od l.i. Stanil(o) + ovce.

ISTANISLAVOVCE, 1560. (Polomje)[366] od l.i. Stanislav + ovce.

ISTANKOVCE, 1560. (Polomje)[367] od l.i. Stank(o) + ovce.

ISTARKRLE, selište 1455. = ISTARO GRLO, 1560. (Zagorje = top. Staro Grlo, atar s. Gramade, Mihajlovgradski okrug)[368] od slov. prid. staro i slov. grlo „klanac, ždrelo”.

ISTORINCE, selište 1455. (?)[369] od prot. I- (nisu svi ojkonimi izvedeni od prot. I- i ostatka reči već je to I- redovno pisao turski pisar zbog svog izgovora) + l.i. Stor (upor. prez. *Stor* u koparskom kotaru u Istri i prez. *Storčić* u Pagu 1399. godine)[370] + ince.

ISTOCI, 1455. = USTOČCE, 1466. = ISTOCI, 1560. (Banja = mahala Istoci s. Čitluk, opština Sokobanja)[371] od slov. hidr. istoci „izvori”.

ISTRAŽARICE, 1560. (Crna Reka = top. Straža, atar s. Krivi Vir, opština Boljevac)[372] od slov. stražarica „na kuli kao mala šiljbokana” (< slov. straža „vršenje stražarske službe” < osnove *storg*

---

[362] ВИВС, str. 88, 146; *Miscellanea 2*, 1466, str. 59
[363] ВИВС, str. 83, 133
[364] ВИВС, str. 69, 136
[365] ВИВС, str. 67, 136
[366] ВИВС, str. 122
[367] ВИВС, str. 113
[368] ВИВС, str. 59, 119, 124
[369] ВИВС, str. 80
[370] Rječnik JAZU 69, str. 631
[371] ВИВС, str. 86, 132
[372] ВИВС, str. 153

+ ja[373] + arica; upor. top. Stražarica u Vasojevićima i top. u s. Ledinama u Kučima, Crna Gora[374]).

ISTRAČEVICE, 1455. = STRIČEVCE, može se čitati i STRIČEVICA, 1466. = ISTRIČEVICE, 1560. (Banja = top. Stričevica, atar s. Čitluk, opština Sokobanja)[375] od slov. fit. stric „*cardus*" + evice.

ISTREZIŠTE, 1455. = ISTREŽIŠTE, 1560. (Zagorje = top. Stražište, atar s. Ošljane, opština Knjaževac)[376] od slov. stražište „mesto gde se daje straža"[377] (< slov. straža + ište).

ISTUBLA, drugo ime VESELICA 1560. (Crna Reka = top. Veselica, atar s. Dobro Polje, opština Boljevac)[378] od slov. stubla „*truncus cavus aquae colligendae*, šupalj panj ukopan oko izvora" (upor. *s. Stubla u nekadašnjem jablaničkom srezu vranjskoga okruga*)[379]. Drugo ime potiče od slov. fit. veselica „*anchusa officinalis*" (upor. rus. veselka „*ajuga reptans*", polj. *wiesiolek* „*oenotera*").[380]

ISTUDENE BUČIE, 1560. (Polomje = s. Studeno Buče, Mihajlovgradski okrug)[381] od slov. prid. studeno i slov. bučje koje neće biti od bukva već od buk „izvor vode gde se čuje buka" na šta ukazuje i prid. studeno.

ISTUDENI VIR, 1560. (Crna Reka)[382] od slov. prid. studeni i slov. vir.

IŠTITAR, 1455. = IŠTITAR, drugo ime VIDOVCE, 1560. (Timok = s. Štitarac i s. Vidovac, opština Knjaževac)[383] od slov. štitar „*scutarius*". Drugo ime potiče od l.i. Vid(a) + ovce.

---

[373] Rječnik JAZU 69, str. 692
[374] Rječnik JAZU 69, str. 701
[375] ВИВС, str. 87, 152; *Miscellanea 2*, 1466, str. 37
[376] ВИВС, str. 57, 113
[377] Rječnik JAZU 69, str. 704
[378] ВИВС, str. 104
[379] Rječnik JAZU 70, str. 795
[380] Rječnik JAZU 80, str. 766
[381] ВИВС, str. 120
[382] ВИВС, str. 106
[383] ВИВС, str. 72 (grafija IŠUTAR), 79, 130, 156

JABLANICE, 1455, = JABLANICA, 1466. (Gelvije) = JABLANICE, 1560. (Crna Reka) = Gorne JABLANICE, 1455, 1466.(Gelvije), 1454-79, 1560. (Crna Reka = s. Jablanica, opština Boljevac)[384] od slov. fit. jablan „*Populus pyramidalis*” + ica i slov. prid. gornje.

JABLANOVIK, 1466, (Gelvije), 1560. (Crna Reka)[385] od slov. jablanovik „mesto sa jablanovima, jablanova šuma” (< slov. fit. jablan „*Populus pyramidalis*” + ovik), poput šljivovik „mesto sa šljivama” (upor. „*selu je Slovinju išla međa, na Jablanovik*” 1336-1347. godine).[386]

JABUKOVAC, 1530-35. = JABUKOVCE, 1560. = JABUKOVAC, 1586. (Fetislam = s. Jabukovac, opština Negotin)[387] od slov. fit. jabuk(a) „*Pyrus malus L., fructus*” (upor. s. Jabukovac u nekadašnjem srezu aleksinačkom, u nekadašnjem okrugu niškom) + ovac.

JAVOROVCE, 1560. (Timok)[388] od slov. prid. javorov (< slov. fit. javor "*Acer platanoeides Linn.*") + ce.

JAZAVAC, 1530-35. = JAZOVIC, 1560. = JAZAVAC, 1586. (Krivina = hidr. Jazavački potok koji se uliva u Čubarsku reku, atar s. Brestovca, opština Negotin)[389] od slov. zoon. jazavac „*Meles taxus Pall.*” (upor. top. *Jazavac u nekadašnjem okrugu kragujevačkom i šabačkom*)[390].

JAKOMIR, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = top. Jakomir, atar grada Kladova)[391] od l.i. Jakomir.

JANKOVO, 1530-35. = JANKOVA, 1560. = JANKOVO, 1586. (Krivina)[392] od l.i. Jank(o) + ovo.

---

384 ВИВС, str. 69, 71, 102, 126; *Miscellanea 2*, 1466, str. 37; *Miscellanea 15*, str. 11; ИБИ, str. 155, tabela I, redni broj 5

385 ВИВС, str. 105; *Miscellanea 2*, 1466, str. 24

386 Rječnik JAZU 14, str. 385

387 ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 79, 105

388 ВИВС, str. 107

389 ВИВС, str. 100; ГЕМ 31-32, str. 81, 106

390 Rječnik JAZU 15, str. 501

391 ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 103

392 ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 108

JARLOVCE, 1560. (Polomje = s. Jarlovica, Mihajlovgradski okrug)[393] izveden sinkopom od l.i. Jar(i)l(o) + ovce.

JASEN, 1560. (Vidin = s. Jasen, Mihajlovgradski okrug)[394] od slov. fit. jasen „*fraxinus*”.

JASENICE, selište 1560. (Zagorje)[395] od slov. fit. jasen + ice.

JASENOVIK, 1560. (Banja)[396] od slov. jasen + ovik (upor. šljivovik, jablanovik itd.).

JASENOVCE, 1560. (Crna Reka)[397] od slov. fit. jasen + ovce.

JASENCE, 1560. (Crna Reka = top. Jasenak, atar s. Krivog Vira, opština Boljevac)[398] od slov. fit. jasen + ce.

JASENCE BUČINCE, 1560. = JASENAC BUČINA, 1586. (Fetislam = top. Jasenac, atar s. Jasenice, opština Negotin)[399] od slov. fit. jasen + ce i bučin(a) „bukova šuma”[400]+ ce.

JASIKA, selište 1560. (Svrljig)[401] od slov. fit. jasika „*Populus tremula L.*”.

JASIKOVA, 1560, 1586. (Fetislam = s. Velika i Mala Jasikova, opština Zaječar)[402] od slov. fit. jasika + ova.

JASIKOVICA, 1530-35. = JASIKOVCE, 1560. = JASIKOVICA, 1586. (Krivina = s. Mali i Veliki Jasenovac, opština Zaječar)[403] od slov. jasik(a) (vidi ojk. JASIKOVA) + ovica.

JASIKOVCE, 1560. (Timok = top. Jasikovac, atar s. Donje Zuniče, opština Knjaževac)[404] od slov. jasik(a) + ovce.

JASIKOVCE, selište 1560. (Crna Reka = top. Jasikovac, atar s. Boljevca, opština Boljevac)[405], vidi ojk. JASIKOVCE.

---

393 ВИВС, str. 100
394 ВИВС, str. 116
395 ВИВС, str. 141
396 ВИВС, str. 111
397 ВИВС, str. 107
398 ВИВС, str. 132
399 ВИВС, str. 108; ГЕМ 31-32, str. 102
400 СДЗ XXXII, str. 277
401 ВИВС, str. 158
402 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 104
403 ВИВС, str. 100; ГЕМ 31-32, str. 81, 106
404 ВИВС, str. 131
405 ВИВС, str. 132

JASTREBOVCE, selište 1560. (Crna Reka)[406] od slov. ornit. termina jastreb „*vultur*” + ovce.

JELAŠNICA, 1466. = JELEŠNICE, 1560. (Timok = s. Jelašnica, opština Knjaževac)[407] od slov. fit. jel(a) „*alnus*” + -aš- > -eš- + nica (upor. „*Vь meste rekometь Jeьlšьci vьzdviže dvorъ*”; „Zađe joj se košulja za zeleno jelašje“; s. Jelašnica „*u okrugu crnoriječkom... kneževačkom... niškom... vranjskom*”, hidr. Jelašnica „*u okrigu užičkom... vranjskom*”)[408].

JELAŠNICA, 1466. (Vinišnica)[409], vidi ojk. JELAŠNICA.

JELENKOVA, 1560. (Crna Reka)[410] od l.i. Jelenk(o) + ova.

JELEŠNICE Drugo, 1560. (Timok)[411], vidi ojk. JELAŠNICA.

JELEŠNICE, drugo ime GRADINICE 1560. (Polomje)[412], vidi ojk. JELAŠNICA. Drugo ime je nastalo od slov. dem. pl. gradinice „puno malih gradina, bašti”.

JELEŠNICE, 1455. = JELAŠNICA, 1530-35. = JELEŠNICE, 1560. = JELAŠNICA, 1586. (Krivina = s. Jelašnica, opština Zaječar)[413], vidi ojk. JELAŠNICA.

JELOŠIK, 1560. (Crna Reka)[414] od slov. fit. jelš(a) s umetnutim samoglasnikom -o- + ik.

JELHOVA, 1455, 1483. = JELOVCI, 1454-79. (Crna Reka)[415] od slov. fit. jelh(a) „*alnus glutinosa f. Betulaceae*” + ova.

JEHOVAC, 1530-35. = JEHOVCE, 1560. = JEHOVAC, 1586. (Fetislam = nalazilo se u ataru s. Kobišnice, opština Negotin)[416] od slov. prid. jehov(a) (< slov. fit. je/l/ha „listopadno drvo *Alnus glutinosa* iz fam. *Betulaceae*, koje raste po vlažnim mestima, obično

[406] ВИВС, str. 107
[407] ВИВС, str. 118; *Miscellanea 2*, 1466, str. 51
[408] Rječnik JAZU 15, str. 575, 588
[409] *Miscellanea 2*, 1466, str. 20
[410] ВИВС, str. 104
[411] ВИВС, str. 118
[412] ВИВС, str. 145
[413] ВИВС, str. 76, 100; ГЕМ 31-32, str. 81, 106
[414] ВИВС, str. 105
[415] ВИВС, str. 59; ИБИ, str. 137
[416] ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 78, 105

duž reka i potoka”) + ac (upor. u sumarnom tefteru za „Krajište Isa-bega /iz iste, 1455.g./:...Jelhova /Jova ist. od Novog Pazara/”)[417].

JOVIŠTE, seli{te 1478-81. (Svrljig = sejalište s. ISLIVOVIK)[418] od slov. jovište „mesto sa jovama, jovina šuma” (< slov. fit. jov/a/ + ište).

JOŠANICE, 1455, 1560. (Banja = s. Jošanica, opština Sokobanja)[419] od slov. fit. još(a) „*alnus*” + anice (upor. s. Jošanica „*u okrugu aleksinačkom... požarevačkom... topličkom... sarajevskom*” itd.)[420].

KALATINCE, 1455. (Vidin = top. Galetinci, atar s. Drenovca, Mihajlovgradski okrug)[421] od l.i. Galet(a) + ince.

KALINOVCE, selište 1560. (Crna Reka)[422] od l.i. Kalin (< slov. fit. kalina f. „biljka *ligustrum vulgare*”) + ovce (upor. rum. posuđenicu *calin m. „viburnum opulus*[2]*, calina f.”* „plod”, dem. *calinuța, calinet* „šuma gde raste kalina”; top. Kalinovik „kalinova šuma” u Bosni, kalinovica „šumsko drvo kao obzovka”).[423]

KALIČINE, 1455. = Dolne KALIČINE, 1455, 1466, 1560. (Timok = s. Kaličina, opština Knjaževac)[424] od slov. augm. kaličine f. pl. „mesta s puno kala”.

KALUTIN, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina = top. Kalatin, atar s. Koprivnice i Čokonjara, opština Zaječar)[425] od slov. kalat(i) „grabiti vodu” + in.[426]

KALUTIN, selište 1560. (Krivina)[427], vidi ojk. KALUTIN.

KAMENICA, 1530-35. = Dolne KAMENICE, 1560. = D. KAMENICA, 1586. (Fetislam = s. Velika Kamenica, opština Kladovo)[428], vidi KAMENICA.

---

417 OE JLZ 4, str. 26
418 ИБИ, str. 154
419 ВИВС, str. 90, 121, 133
420 Rječnik JAZU 16, str. 663
421 ВИВС, str. 62
422 ВИВС, str. 107
423 ER II, str. 21 (kalina)
424 ВИВС, str. 72, 130; *Miscellanea 2*, 1466, str. 36
425 ВИВС, str. 100; ГЕМ 31-32, str. 81, 106
426 Rječnik JAZU 16, str. 766
427 ВИВС, str. 205

KAMENICA, 1530-35. = Gorne KAMENICE, 1560. = G. KAMENICA, 1586. (Fetislam = s. Mala Kamenica, opština Negotin)[429], vidi KAMENICA.

KAMENICA, 1530-35. (Fetislam = verovatno s. Mala Kamenica, opština Negotin)[430] od slov. kamenica „korito u kamenu na reci, *alveus*".

KAMENICE, 1560. (Zagorje)[431], vidi ojk. KAMENICA.

KIVEŠTICE, 1455. = KIFEŠTICE, 1455. = KIJAVČICA, 1466. = KIEVŠTICE, 1560. (Banja = top. Keštica i hidr. Keštica, atar s. Mužinca, opština Sokobanja)[432] od l.i. *Kij*[433] + ev + hidr. suf. štica (upor. hidr. Fun-štica, Velika i Mala Seka-šćica)[434].

KIJEVO, 1530-35. = KIEVA, 1560. (Krivina = top. Kijevo i hidr. Kievska reka, atar s. Braćevca, opština Negotin)[435] od l.i. *Kij* + evo (upor. top. Kijevo, Dalmacija; top. Kijevo, srez podrinski; Kiev na Dnjepru, polj. *Kijewo*, češ. *Kyjov*)[436].

KILADNA , 1560, 1586. (Crna Reka)[437] od slov. kladnja „hrpa, gomila" (< slov. klada „veliki kamen").[438]

KISELEVA, 1560. (Polomje = s. Kiseljevo, Mihajlovgradski okrug)[439] od slov. fit. kisel „*Oxalis acetosella*" + eva (upor. ojk. MAKREŠ < vl. fit. *makreš* „kiseliš").

KLADORUP, 1560. (Zagorje = s. Kladorup, Mihajlovgradski okrug)[440] od praslov. kladorub(i) „drvodelja" (upor. Kladorudnica, *kladwrwdnc*- u oblast Brankovića, opširni katastarski popis iz 1455.

---

[428] ВИВС, str. 140; ГЕМ 31-32, str. 78, 104
[429] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 78, 103
[430] ГЕМ 31-32, str. 78
[431] ВИВС, str. 140
[432] ВИВС, str. 84, 153; *Miscellanea 2*, 1466, str. 61
[433] REW I-III, str. 555-556
[434] ОП XI, str. 77, 85
[435] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81
[436] ER II, str. 78 (kijak)
[437] ВИВС, str. 106
[438] Rječnik JAZU 18, str. 22, 26
[439] ВИВС, str. 145
[440] ВИВС, str. 124

godine, tj. nije očuvano verno starije Kladorubnica, ali ne ni redukcija kao u današnjem Kladernica.[441]).

KLADUŠNICA, 1530-35. = KLADERIŠNICE, 1560. = KLADUŠNICA, 1586. (Fetislam = s. Kladušnica, opština Kladovo)[442] od slov. kladuš(a) „kladarica, vodenica na velikim vodama koja stoji na izdubljenim kladama"[443]+ nica.

KLENOVCE, 1560. (Crna Reka = s. Klenovac, opština Zaječar)[444] od slov. fit. klen „*Acer campestre*" + ovce.

KOBILA, 1455. = KOBILE, 1454-79. = KOBILA, 1560. (Crna Reka = top. Kobilje i hidr. Kobilje, atar s. Zlota, opština Bor)[445] od slov. zoon. kobila „*equa*".

KOVAČ, selište 1455, 1466, 1483, 1560, 1586. (Timok = hidr. Kovački potok koji izvire ispod Budimirovačkog sedla i Lasovačke planine, a uliva se kod s. Bučja u Bučansku reku. Prema popisu iz 1483. selište Kovač je sejalište s. Budimirovci, a prema popisu iz 1586. nalazilo se u blizini Budimirovaca, opština Knjaževac)[446] od l.i. Kovač.

KOVAČEVCE, 1455. = KOVAČICE, 1560. (Polomje = s. Kovačica, Mihajlovgradski okrug)[447] od l.i. Kovač + evce.

KOVAČOVCE, selište 1560. (Zagorje = verovatno s. Gorna Kovačica, Mihajlovgradski okrug)[448], vidi ojk. KOVAČEVCE.

KOZILE, 1455. = KOŽEL, 1560. (Timok = s. Koželj, opština Knjaževac)[449] od stslov. prisv. prid. kozьljь < stslov. zoon. kozьь „jarac" („*I gradь slavny Nyšь i gradь Svrьljigъ i gradь Ravьnyj i grad Koьzljь*" koje je Stevan Nemanja porušio i „*do temelja iskorenio*" o

---

[441] ОП III, str. 50
[442] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 103
[443] Речник САНУ 9, str. 534 (kladuša)
[444] ВИВС, str. 104
[445] ВИВС, str. 66, 106; ИБИ, str. 143
[446] ВИВС, str. 61, 130; *Miscellanea 2*, 1466, str. 33
[447] ВИВС, str. 72, 206
[448] ВИВС, str. 140
[449] ВИВС, str. 57, 116

čemu u Nemanjinoj biografiji piše njegov sin Stevan Nemanjić u XIII veku na stcslov. jeziku).[450]

KOZIČNICE, selište 1466. (?)[451] od slov. zoon. kozic(a) „mala koza" + nice.

KOZNINA, selište 1466. = KOZNICA, selište 1478-81. (Zagorje)[452] od slov. zoon. koz(a) „*capra*" + nica (upor. s. *„Kozьnica kričanovska koje carica Jevdokija s crkvom bogorodičinom u Arhiljevici dade Hilandaru*[2]*"* [453]).

KOINCE, 1560. (Zagorje)[454] od l.i. Koj(a)[455] + ince.

KOJBOVCE, 1455. = KUMINCE, 1466. = GUJBUCE, 1478-81. = GAJBUGE, 1560. (Banja = top. Gajbudže, atar s. Vrbovca*, opština Sokobanja)[456] od slov. gajb(a)(upor. kajba) „mala kuća spletena od pruća u kojoj leti prebivaju pastiri" (upor. mlet. *gheba, cheba* i ital. *gabbia* valjda od gajba, *caiba*; kletь, ajat ili vajat, stasina, ižina)[457] + vl. dem. suf. *uca* (upor. vl. *kas-uca* „kuć-ica", *kreng-uca* „granč-ica" gde se očito vidi da vl. suf. *uca* dolazi na mesto slov. suf. ica).

KOJMANOVCE, 1455. = GOJMANOVCE, 1466. = Puste GOJMANOVCE, selište 1560. (Svrljig = s. Gojmanovac, opština Svrljig)[458] od l.i. Gojman[459] + ovce (upor. hidr. Gojmanovska reka „*u okrugu kneževačkom*" u Srbiji)[460].

KOLAROVCE, 1530-35, 1560. (Krivina)[461] od l.i. Kolar (upor. prez. Kolarov) + ovce.

---

[450] Rječnik JAZU 20, str. 415
[451] *Miscellanea 2*, 1466, str. 53
[452] *Miscellanea 2*, 1466, str. 42; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 168
[453] Rječnik JAZU 20, str. 422
[454] ВИВС, str. 100
[455] КИС II, str. 329
[456] ВИВС, str. 85, 151; *Miscellanea 2*, 1466, str. 66; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 168
[457] Rječnik JAZU 9, str. 18, 69
[458] ВИВС, str.79, 158; *Miscellanea 2*, 1466, str. 20
[459] Uporedi l.i. Kojman, Aldoman itd.
[460] Rječnik JAZU 10, str. 247
[461] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81

KOLETKOVCE (POLETKOVCE), 1455. = POLETKOVICA, 1466. (Vidin = s. Poletkovci, Mihajlovgradski okrug)[462] od l.i. Poletk(o) + ovce.

KOLOVRTAC, 1560. (Timok)[463] od slov. kolovrt „dublje mesto u reci gde se voda okreće, kovitlac, vrtlog"[464] + ac.

KOPATNICE, selište 1560. (Crna Reka)[465] od slov. kopat(i) + nice.

KORBAČ, 1455. = KRUBCE, 1466. (Belgrad = top. Krupec, atar grada Belogradčika, Mihajlovgradski okrug)[466] od slov. krup(a) „vrsta sitnog grada, sugradica; grad, tuča" + ac (upor. l.i. Krupa, grad Krupa na Uni, selo i manastir Krupa u Dalmaciji blizu Obrovca[467]).

KORITA, 1560. (Zagorje)[468], vidi ojk. KORITO.

KORITO, 1455. = KORITA, 1466. = KORITO, 1560. (Timok = s. Staro Korito, opština Knjaževac)[469] od slov. korito *"alveus"*.

KORIČICE, selište 1560. (Polomje)[470] od slov. korit(a) + ice.

KOSEVA, 1560. (Crna Reka)[471] od slov. ornit. termina kos „merla" + eva.

KOSEVO, 1466, (Timok)[472], vidi ojk. KOSEVA.

KOSOVA, 1455, 1560. = KOSOVO, 1586. (Krivina = s. Kosovo, Mihajlovgradski okrug)[473] vidi ojk. KOSEVA (upor. prez. Kosovljanović u s. Halovu čiji su preci nekada došli iz ovog sela u Bugarskoj).

---

[462] ВИВС, str. 65; *Miscellanea 2,* 1466, str. 28
[463] ВИВС, str. 107
[464] Možda od slov. kolovrt "rudarsko kolo/točak za vađenje rude" jer u Timoku ima rudarskih kopova.
[465] ВИВС, str. 127
[466] ВИВС, str. 87; *Miscellanea 2*, 1466, str. 52
[467] Речник САНУ 10, str. 698
[468] ВИВС, str. 118
[469] ВИВС, str. 66, 126; *Miscellanea 2,* 1466, str. 31
[470] ВИВС, str. 117
[471] ВИВС, str. 125
[472] *Miscellanea 2*, 1466, str. 35
[473] ВИВС, str. 70, 102; ГЕМ 31-32, str. 108

KOTAR, 1455, 1466. (Gelvije), 1560. (Crna Reka = hidr. Kotarski potok, atar s. Mirova, opština Boljevac)[474] od slov. kotar „omeđen seoski pašnjak" avarskoga porekla.

KOČUROVCE, 1560. = KOČUNOVCI, 1586. (Krivina)[475] od porodičnog nadimka Kočunovci.

KOŠAVA, 1560. (Vidin = s. Košava, Mihajlovgradski okrug)[476] od slov. košava „istočni vetar" („ne mislim da je srodno s tur. *qušluq*, jutro, kao istočni vjetar"[477]).

KOŠARNIK, 1560. (Polomje = s. Košarnik pripojeno s. Golema Kutlovica, Mihajlovgradski okrug)[478] od slov. košarnik „mesto gde ima košara" (upor. s. Košarnik „u okrugu biogradskom").[479]

KRAGUJOVCE, 1560. (Crna Reka = hidr. Kragujevac, atar s. Koprivnice, opština Zaječar)[480] od l.i. Kraguj (< stslov. ornit. termina *kragoyi* „vrsta ptice koja se pripitomi pa hvata druge ptice kao soko") + ovce. „Etimologija reči kraguj nije sasvim jasna. Ranije se smatralo da je ta reč pozajmljena iz turskog jezika. Međutim, prema najnovijim ispitivanjima, izgleda da ta reč pripada čagatajskom jeziku."[481] (upor. s. *Kragoyievьcь*, koje se prvi put spominje u povelji Vuka Brankovića od 15. avgusta 1376. godine, kojom se daruju zemljišni prilozi manastiru Hilandaru).[482]

KRADEŠNICE, 1455. = GRADEŠNICA, 1560. (Banja = hidr. Gradašnica, pritoka Moravice, opština Sokobanja)[483] od slov. gradeš „mesto starog grada" (upor. top. Gradeš „u okrugu rudničkom" u Srbiji[484]) + nice.

---

[474] ВИВС, str. 75, 126; *Miscellanea 2*, 1466, str. 17
[475] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 107
[476] ВИВС, str. 99
[477] Rječnik JAZU 20, str. 382-383
[478] ВИВС, str. 122
[479] Rječnik JAZU 20, str. 382
[480] ВИВС, str. 103
[481] ОП II, str. 151-152
[482] ОП II, str. 151
[483] ВИВС, str. 85, 132
[484] Rječnik JAZU 10, str. 365

KRASINCE, 1455, 1483. (Zagorje), 1560, 1586. (Krivina = top. Krasnički del i Krasničko brdo, između atara Velike Jasikove i Koprivnice, opština Zaječar)[485] od l.i. Kras(a) + ince.

KRASNA s manastirom KRASNA 1530-35, 1586. (Krivina = top. Krasna i top. Manastir, atar s. Koprivnice, opština Zaječar)[486] od slov. prid. krasna „koja se odlikuje neobičnom skladnošću forme, oblika i proporcija, veoma lep, divan" verovatno po samom izgledu manastira koji je bio smešten u neposrednoj blizini.

KRBOVCE, selište 1455. (? = top. Grbovec, Mihajlovgradski okrug)[487] od slov. grb(a) „ispupčenje zemljišta ili čega drugog" + ovce.

KRIVA BARA, 1560. (Polomje = s. Kriva Bara, Mihajlovgradski okrug)[488] od slov. prid. kriva i slov. hidr. bara.

KRIVODOL, 1455, 1560. (Polomje = Krivodol, mahala s. Trajkova, Mihajlovgradski okrug)[489] od slov. prid. krivo + slov. dol.

KRIVODOL, selište 1455. (Vinišnica = hidr. Krivi Do, atar grada Kule, Mihajlovgradski okrug)[490], vidi ojk. KRIVODOL.

KRILINA, selište 1455. (?) = KULINA, selište 1466. (Timok = top. Kulina, atar s. Ravne, Koželja i Vrbice, opština Knjaževac)[491] od slov. kulina (upor. mnoštvo top. Kula, Kulina, Kulište itd.).

KRLIŠTE, 1454-79. = GRLIŠTE, 1560. (Crna Reka = s. Grlište, opština Zaječar)[492] od slov. grlište „grlo"[493] (iznad s. Grlišta nalazi se klisura Grlo, Ždrelo, gde se sada nalazi brana grliškog jezera).

KRNILOVCE, 1455, 1483. (Zagorje)[494] od slov. zoon. krnjil(o) „jarac krnjih ili zatupastih rogova" + ovce.

---

485 ВИВС, str. 71, 102, 206; ГЕМ 31-32, str. 108
486 ГЕМ 31-32, str. 80, 107
487 ВИВС, str. 74
488 ВИВС, str. 118
489 ВИВС, str. 90
490 ВИВС, str. 74
491 ВИВС, str. 76; *Miscellanea 2*, 1466, str. 50
492 ВИВС, str. 127; IBI, str. 115
493 Речник САНУ 3, str. 644
494 ВИВС, str. 60

KRNOL, 1560. (Zagorje = s. Krnol koje je iščezlo oko 1870, danas s. Deljac)[495] od slov. ornit. termina krnjol(ac) „kanarin(ac)".[496]

KRČENA ISLATINA, 1560. (Crna Reka = verovatno s. Slatina, opština Bor)[497] od slov. prid. krčena i slov. slatina (vidi ojk.SLATINA).

KUPINAC, selište 1560. (Banja)[498] od slov. fit. kupin(a) „*rubus fructicosus Linn.*" + ac.

KUPINAC, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina)[499], vidi ojk. KUPINAC.

KURŠAVA, 1455. = KURŠEVO, 1466. = KRUŠEVO, 1478-81. = KRUŠEVA, 1560. (Banja = top. Kruševo, atar s. Dugo Polje*, opština Sokobanja)[500] od slov. prid. kruševo (< slov. fit. kruš/ka/ + evo).

KURŠEVA, 1455. = KRUŠEVA, 1560. (Crna Reka = top. Kruševo, atar s. Sumrakovca*, opština Boljevac)[501], vidi ojk. KURŠAVA.

KUSJAK, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = top. Kusjak, atar s. Dušanovca, opština Negotin)[502] od slov. kusak „podobna sprava kojom se riba po sprudu lovi" (Kusjak je pre II svetskog rata bilo glavno trgovačko pristanište na Dunavu. Tu su bili magacini beogradskih, peštanskih i bečkih trgovaca i državno stovarište soli i petroleuma.).[503]

KUTOVA, 1455, 1560. (Vidin = s. Kutovo, danas sastavljeno s naseljem Antimovo u s. Zlaten Rog, Mihajlovgradski okrug)[504] od

---

495 ВИВС, str. 207

496 Речник САНУ 10, str. 625

497 ВИВС, str. 106

498 ВИВС, str. 132. Možda je to isto što i ojk. KUBJAC u nahiji Banja blizu ojk. ČERKOVCE (ВИВС, str. 83).

499 ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81, 109

500 ВИВС, str. 90, 151; *Miscellanea 2*, 1466, str. 65; *Miscellanea 2,* 1478-81, str. 169

501 ВИВС, str. 58, 145

502 ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 79, 105

503 СЕЗ LV 29, str. 236

504 ВИВС, str. 71, 120

slov. prid. kutova (< slov. kut „veći ili manji deo neke teritorije /zemlje, mesta/, kraj, predeo” + ova).

KUTOVO, 1530-35. = KUTOVA PUSTA, 1560. (Krivina)[505], vidi ojk. KUTOVA i slov. prid. pusta „napuštena”.

LALOMIROVCE, 1455, 1483. (Zagorje) = LALOMIROVCE, 1560. (Polomje)[506] od l. i. Lalomir + ovce.

LACKOVA, 1530-35. = LASKOVA, 1560, 1586. (Krivina = top. Laskova, atar s. Rečke. opština Negotin)[507] od l.i. Lask(o)[508] + ova.

LEKOVA, 1530-35, 1560. = LEĆEVO, 1586. (Krivina = top. Lećevo, atar s. Rečke, opština Negotin)[509] od l.i. Lek(a) + evo.

LEKOVEC, selište 1560. (Crna Reka = blizu s. Lasova, opština Zaječar)[510] od l.i. Lek(a) + ovec.

LENIŠTE, 1560. (Timok)[511] od slov. lanište „mesto zasađeno lanom”.

LESKOVAC, 1530-35. = LESKOVCE, 1560. (Fetislam = po predanju bilo je blizu s. Srbovo na reci Leskovac, opština Negotin)[512] od slov. fit. lesk(a) „*Corylus avellana f. Corylaceae*” + ovac ili od slov. les "šuma" + ьkovac.

LESKOVICA, 1466. (Vidin)[513], vidi ojk. LESKOVAC.

LEŠNICA, selište 1466. (?)[514] od slov. lešnica „mesto gde ima puno leske” (< slov. fit. leska) ili od slov. les “šuma” + nica.

LIVADICE, selište 1455, 1483.(Vidin = top. Livadica, atar s. Selačke, opština Knjaževac)[515] od slov. dem. livadice „mali senokosi” (< slov. livada „senokos”, *pratum*).

---

505 ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81

506 ВИВС, str. 59, 62, 113, 208

507 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 106

508 Речник САНУ 11, str. 239.: lasko “ime domaćoj životinji”, prez. Lasković i Laskotić

509 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107

510 ВИВС, str. 126

511 ВИВС, str. 143

512 ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 78

513 *Miscellanea 2*, 1466, str. 38

514 *Miscellanea 2*, 1466, str. 62

515 ВИВС, str. 62

LIPOVICA, 1560. (Crna Reka = hidr. Lipovačka reka, atar s. Nikoličeva, opština Zaječar)[516] od slov. fit. lipovica „lipova šuma, lipak, lipar”.

LOVA, 1530-35. = LIVOVA, 1560. = LOVA, 1586. (Fetislam = top. Lova, atar s. Vajuge, opština Kladovo)[517] od slov. lova „deo ribarske mreže”[518], budući je selo bilo pored samog Dunava.

LOVČE, 1560. (Crna Reka = hidr. Lovačka reka, opština Zaječar)[519] od slov. lovče „mesto gde se bave lovom” (< slov. lovac).

LOZAN, 1560. (Timok = blizu selišta Pusta Petruša, opština Knjaževac)[520] od slov. fit. lozan „pasulj, grah koji se penje uz pritku” (govori se u okolini Knjaževca).[521]

LOZANA, 1455. = LOZANA, 1478-81. =LOZINE, 1560. (Svrljig = s. Lozan, opština Svrljig)[522], vidi ojk. LOZAN.

LOKVA, 1455. (Vidin)[523] od slov. lokva „mala bara, barica”.

LOKVA, 1455. (Banja), 1483. (Crna Reka = top. Lokva, atar s. Milušinca, opština Sokobanja)[524], vidi ojk. LOKVA.

LOPUŠNICE, 1560. (Timok = top. Lopušanska Glama, atar s. Novog Korita, opština Knjaževac)[525] od slov. fit. lopušnica (< slov. lopuh „*Petasites hybridus* koja raste najčešće na vlažnim mestima”).[526]

LUŽANI, 1455, 1483. (Timok)[527] od porodičnog nadimka Lužani „oni koji žive u lugu” (< slov. lug +jani).

LUKOVA, 1455. = LUKOVO, 1466. = Gorne i Dolne LUKOVA, 1560. (Banja = selište Lukovo, atar s. Trubarevca, opština

---

516 ВИВС, str. 106
517 ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 78, 103
518 Речник САНУ 11, str. 524
519 ВИВС, str. 104
520 ВИВС, str. 107
521 Речник САНУ 11, str. 554
522 ВИВС, str. 78, 135; *Miscellanea 2*, 1466, str. 135
523 ВИВС, str. 59
524 ВИВС, str. 83, 208
525 ВИВС, str. 130
526 Речник САНУ 11, str. 231, 557
527 ВИВС, str. 68, 208

Sokobanja)[528] od slov. prid. lukova (< slov. luka „mesto pokraj reke" + ova).

LUKOVA, 1560. (Svrljig = s. Lukovo, opština Svrljig)[529], vidi ojk. LUKOVA.

LUKOVA, 1560. (Crna Reka = s. Lukovo, opština Boljevac)[530], vidi ojk. LUKOVA.

LUKOVICE, 1560. (Crna Reka)[531] od slov. fit. lukovica „*mortarium ligneum comminuendo allio*".

LUČOVICE, 1455, 1454-79. = OČUČA, 1466, 1454-79. = LUČKOVCE, 1560. (Zagorje)[532] od slov. prid. lučov „koji se odnosi na luč; koji je od luča, načinjen od luča borovog drveta, borov"[533]+ ice.

LJUTOVCE, 1560. (Zagorje)[534] od l.i. Ljut(a) + ovce.

MALA REČICE, 1560. (Crna Reka)[535] od slov. hidr. rečica i slov. prid. mala.

MALA SLATINA, 1560. (Crna Reka = verovatno s. Slatina, opština Bor)[536] od slov. slatina „mesto gde izvire ili pišti voda slana ili nakisela, te dolazi stoka i liže, i po tome se mnoga sela tako zovu"[537] i slov. prid. mala.

MALE DRENOVCE, drugo ime SEVDIŠ, 1560. (Zagorje = s. Mali Drenovac, Mihajlovgradski okrug)[538] od slov. fit. dren „*cornus mascula*" + ovce i slov. prid. male.

MALE ISKROVNICE, 1560. (Crna Reka)[539] od slov. skrovnice „zemunice" (< cslov. skrov „skriveno mesto"[540]+ nice).

---

[528] ВИВС, str. 87, 126; *Miscellanea 2*, 1466, str. 39
[529] ВИВС, str. 135
[530] ВИВС, str. 82, 106
[531] ВИВС, str. 104
[532] ВИВС, str. 77, 123; ИБИ, str. 113, 159
[533] Речник САНУ 11, str. 1187
[534] ВИВС, str. 146
[535] ВИВС, str. 106
[536] ВИВС, str. 104
[537] Српски рјечник, str. 691 (slatina) i slov. prid. mala
[538] ВИВС, str. 123
[539] ВИВС, str. 106
[540] Речник ЦСЛОВ, str. 237

MALI VITANOVAC, 1530-35. = MALE VITANOVCE, 156O. = MALA VITANOVICA, 1586. (Krivina)[541] od l. i. Vitan + ovac i slov. prid. mali.

MALKO TRNOVA (= KJUČUK TRNOVA), 1560. (Crna Reka)[542] od slov. fit. trn „spina" + ova i slov. prid. malko.

MALO ĐURINCE, 1530-35. = MALE ĐURINCE, 1560. = MALO ĐURINCE, 1586. (Krivina)[543] od l. i. Đurin (upor. l. i. Bajčin, Dobrin, Drajčin, Rajkin, Ugrin, Berin, Bojin, Dudin, Kojin itd.[544]) + ce i slov. prid. malo.

MALUŠINCI, 1466. = MILUŠINCE, 1560. (Vidin)[545] od porodičnog imena Malušinci (< l. i. Maluš + inci).

MAHINCE, 1455. = MAHNINCE, 1560. (Timok = s. Manjinci, opština Knjaževac)[546] od l. i. Manj(a) + ince.

MAČ(I) DOL, 1455. = MEČI DOL, selište 1560. (Svrljig = s. Meči Do, opština Svrljig)[547] od slov. prid. mečji i slov. dol.

MEDVEDIE, 1560. (Fetislam = top. Medvedđa Čuka, atar s. Plavne, opština Negotin)[548] od slov. prid. medvedže (< slov. zoon. medved „*ursus*" + je).

MEDVEDOVCE, 1560. (Polomje)[549] od slov. zoon. medved + ovce.

MEDEVNICE, 1455. = MEDOVNICE, 1560. (Polomje = s. Medovnica, Mihajlovgradski okrug)[550] od slov. fit. medovnica „mednik, cvetne žlezde".[551]

MEDOVNICA, selište 1466. (Polomje ? = verovatno sejalište s. Medovnice, Mihajlovgradski okrug)[552], vidi ojk. MEDEVNICE.

---

[541] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 108
[542] ВИВС, str. 119
[543] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 108
[544] КИС II, str. 328-329
[545] ВИВС, str. 137; *Miscellanea 2*, 1466, str. 46
[546] ВИВС, str. 65, 141, 143, 144
[547] ВИВС, str. 80, 135
[548] ВИВС, str. 109
[549] ВИВС, str. 121
[550] ВИВС, str. 67, 68, 113
[551] Речник САНУ 12, str. 295
[552] *Miscellanea 2*, 1466, str. 32

MEDUŠOVCE, 1455. = MIDOŠEVCE, 1560. (Zagorje = s. Medeševci, Mihajlovgradski okrug)[553] od l.i. Meduš + ovce.

MILAK, 1455, 1483. (Vidin)[554] od l.i. Milak (upor. prez. Milačić).

MILANOVCE, 1560. (Zagorje)[555] od l.i. Milan + ovce.

MILIVANOVCE, selište 1466. = MILVAN, 1560. (Zagorje)[556] od l.i. Milovan + ovce.

MILINCE, 1560. (Zagorje)[557] od l.i. Milin + ce.

MILKOVCE, 1455. = MILKOVCE, selište 1478-81. = MILKOVCE, 1560. (Svrljig = s. Miljkovac, opština Svrljig)[558] od l.i. Milk(o) + ovce.

MILOVO, 1466. (Vidin) = MILOVO, 1530-35. = MILOVA, 1560. = MILOVO, 1586. (Krivina)[559] od l.i. Mil(e) + ovo.

MILOVCE, selište 1466, 1560. (Crna Reka)[560] od l.i. Mil(e) + ovce.

MILOŠEVCE, 1478-81. = MILIJOVCE, selište 1560. (Svrljig = top. Miloševica, atar s. Belog Potoka*, opština Knjaževac)[561] od l.i. Miloš + evce.

MILUTINOVCE, 1455. (Vidin)[562] od l.i. Milutin + ovce.

MILUŠINCE, 1455, 1466, 1560. (Banja = s. Milušinac, opština Sokobanja)[563] od l.i. Miluš + ince.

MIRČEVA, 1560. (Polomje = s. Mirčevo, Mihajlovgradski okrug)[564] od l.i. Mirč(a)(upor. l.i. *Mircea* kod rumunskih srednjovekovnih vladara)[565] + eva.

---

553 ВИВС, str. 59, 100, 141

554 ВИВС, str. 82, 209

555 ВИВС, str. 118

556 ВИВС, str. 148; *Miscellanea 2*, 1466, str. 59

557 ВИВС, str. 100

558 ВИВС, str. 71, 134. Ima grafiju MILIKOVCE; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 149

559 ВИВС, str. 101; *Miscellanea 2*, 1466, str. 43

560 ВИВС, str. 107; *Miscellanea 2*, 1466, str. 30

561 ВИВС, str. 134; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 136

562 ВИВС, str. 58

563 ВИВС, str. 75, 85, 132; *Miscellanea 2*, 1466, str. 43

564 ВИВС, str. 116. Ima grafiju MIRČAVA

MLINOVCE, selište 1466. (?)[566] od l. i. Mlin(a) + ovce.

MOINCI, 1560. (Zagorje = verovatno s. Moinci, Mihajlovgradski okrug)[567] od porodičnog imena Moinci (< l. i. Moja + inci).

MOMIN BROD, 1560. (Polomje = s. Momin Brod, danas sastavljeno s gradom Lomom, Mihajlovgradski okrug)[568] od slov. prid. momin „devojčin” (< slov. moma „devojka” + in) i slov. brod „mesto gde se prelazi reka, *vadum*”.

MORAVCE, 1455. (Svrljig)[569] od slov. morav „močvarna livada”[570]+ ce.

MOSTIŠTE, drugo ime NOVASEL 1560. (Polomje = verovatno s. Novo Selo, Mihajlovgradski okrug)[571] od slov. mostište „mesto na kojem se nalazi most” (< slov. most + ište)[572]. Drugo ime od slov. prid. novo i slov. selo.

MOČAR, selište 1466, 1560. (Crna Reka)[573] od slov. močar „močina, mokro mesto”.

MRKŠNICE, 1560. (Crna Reka)[574] od slov.zoon. mrkš(a) „domaća životinja (mužjak), mrke dlake i ime takvoj životinji” (govori se u Pirotu)[575] + nice.

MRŠAVA BELA, 1455. (? = s. Gornja Bjala, Mihajlovgradski okrug)[576] od slov. prid. mršava i bela.

MUŽINCE, 1455, 1466, 1478-81, 1560. (Banja = s. Mužinac, opština Sokobanja)[577] od slov. mužin(a) „seljak, paor” (govori se u Zaglavku)[578] + ce.

---

[565] DNFR, str. 308
[566] *Miscellanea 2*, 1466, str. 24
[567] ВИВС, str. 123
[568] ВИВС, str. 112
[569] ВИВС, str. 78
[570] IT, str. 241
[571] ВИВС str. 100
[572] Речник САНУ 13, str. 84
[573] ВИВС, str. 107; *Miscellanea 2*, 1466, str. 63
[574] ВИВС, str. 105
[575] Речник САНУ 13, str. 84
[576] ВИВС, str. 59

NEGOVANOVCE, 1455, 1560. (Vidin = s. Negovanovci, Mihajlovgradski okrug)[579] od l.i. Negovan + ovce.

NEDELSKA, selište 1455. = NEDELSKO, selište 1466. = NEDELSKA, 1483. (Banja = top. Nedeljska, atar s. Mužinca*, opština Sokobanja)[580] od slov. prid. nedeljska (< l.i. Nedelja).

NENADOVCE, 1455, 1466, 1483, 1560. (Timok = top. Nenadovci, atar s. Zubetinca*, opština Knjaževac)[581] od l.i. Nenad + ovce.

NEREZIŠTE, 1466. (Crna Reka = top. Nerezina, atar s. Rgotine, opština Zaječar i hidr. Nerezinski potok, atar s. Mirova, opština Boljevac)[582] od slov. nerezište „napuštena zemlja, gde se ništa ne reže" (< slov. nerez + ište).[583]

NEČESLAJ, 1455, 1466, 1560. (Crna Reka = top. Češljaja, atar s. Planinice*, opština Zaječar)[584] od slov. nečešljaj m. „nepročišćeno, zabito mesto (o zemlji)" prema nečešlja f. „čupava žena ili devojka; govori se za pogrdu".[585]

NOVASEL, 1560. = NOVO SELO, derven 1586. (Fetislam = zaselak s. Mihajlovca, Novo Selo, opština Negotin)[586] od slov. prid. novo i slov. selo.

NOVASEL, 1560. (Polomje = verovatno s. Novo Selo, Mihajlovgradski okrug)[587], vidi ojk. NOVASEL i MOSTIŠTE.

OBLAK, selište 1455, 1454-79. = OTLAVA, 1560. (Crna Reka = hidr. Oblački potok i top. Oblaka, atar s. Rgotine*, opština Zaječar)[588] od l.i. Oblak.

---

577 ВИВС, str. 84, 151. Ima grafiju MUŠNICE; *Miscellanea 2*, 1466, str. 68; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 166

578 Речник САНУ 13, str. 244

579 ВИВС, str. 62, 116

580 ВИВС, str. 210; *Miscellanea 2*, 1466, str. 61

581 ВИВС, str. 60, 108, 141, 143, 210; *Miscellanea 2*, 1466, str. 19

582 *Miscellanea 2*, 1466, str. 24

583 Rječnik JAZU 35, str. 59

584 ВИВС, str. 73, 104, 210; *Miscellanea 2*, 1466, str. 26

585 Rječnik JAZU 34, str. 803

586 ВИВС, str. 111

587 ВИВС, str. 100

588 ВИВС, str. 72, 106; ИБИ, str. 111

OBLAČOVCE, 1560. (Svrljig)[589] od l.i. Oblak + ovce.

OVČI BROD, 1560. (Crna Reka)[590] od slov. prid. ovči „*ovilus*" i slov. brod „mesto gde se prelazi preko reke".

OVČICE, 1560. (Fetislam)[591] od slov. dem. ovčice (< slov. zoon. ovca „*ovilla*" + ice).

OGRADIŠTE, selište 1455. = GRADIŠTE, 1466. (Vidin)[592] od slov. gradište „mesto sa ruševinama grada" sa dometanjem inicijalnog vokala O zbog turske ortografije (upor. ojk. OGRČEVO, OKOSOVCE, OPTIČAR i ORUŽNICE).

OGRČEVO, 1560. (Crna Reka)[593] od slov. prid. grčevo „trgovčevo" (< slov. grk "trgovac, dućanđija" [594]+ evo).

OKOLUŠTE, 1455. = OKOLIŠTE, 1478-81, 1560. (Svrljig = s. Okolište, opština Svrljig)[595] od slov. okolište „mesto gde su bili nekadašnji okol-i" („Na širem slovenskom tlu okol je ograđeno mesto gde se čuva stoka - negde samo rogata stoka, negde prostor za ovce gde stoje pre dojenja, negde pokretni obor...").[596]

OKOSOVCE, 1455. = OKOŠOVCE, 1560. (Banja = bivše s. Kosovci, danas verovatno deo s. Blendija, opština Sokobanja; zabeležen je i top. Kosovci, atar s. Nikolinca, opština Sokobanja)[597] od slov. ornit. termina kos „*merla*" + ovce.

OKRAJČINA, 1530-35. = OKRAICE, 1560. = OKRAJČA, 1586. (Fetislam = top. Okrač, atar s. Urovice, opština Negotin)[598] od slov. augm. okrajčina „periferčina" (vidi rus. okrai/na/ „periferija").

OKRUGLICE, 1455. = OKRUGLICA, 1478-81, 1560. (Svrljig = s. Okruglica, opština Svrljig)[599] od slov. okruglica „prema

---

[589] ВИВС, str. 134

[590] ВИВС, str. 103

[591] ВИВС, str. 109

[592] ВИВС, str. 75; *Miscellanea 2*, 1466, str. 46. Mada je 1483. ovaj ojk. bio u oblasti (nahiji) Timok, u ataru s. Milušinca, opština Sokobanja

[593] ВИВС, str. 106

[594] Речник САНУ 3, str. 637

[595] ВИВС, str. 78, 134; *Miscellanea 2,* 1478-81, str. 141

[596] КИС II, str. 335

[597] ВИВС, str. 86, 211

[598] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 80, 104

[599] ВИВС, str. 79, 158; *Miscellanea 2,* 1478-81, str. 142

nekoj osobini, izgledu tla, ili preuzimanjem toponima za ojkonim...”.[600]

OKRUGLAC, 1530-35. = OKRUGLICE, 1560. = OKRUGLAC, 1586. (Fetislam = nekad s. Okruglaš, Okruglac i Koroglaš, danas s. Miloševo u čijoj se blizini nalazi tzv. Koroglaški manastir, opština Negotin)[601], vidi ojk. OKRUGLICE.

OPTIČAR, 1455, 1483. (Zagorje)[602] od slov. ptičar „onaj koji se bavi pticama” (< slov. ornit. termina ptica + ar) sa dometanjem inicijalnog vokala O zbog turske ortografije.

ORAHOVA LUKA, 1530-35. = OREHOVA LUKA, 1560. = ORAHOVA LUKA, 1586. (Fetislam = nalazilo se u blizini današnjeg s. Dušanovca, opština Negotin)[603] od slov. prid. orahova/orehova i slov. luka „mesto pokraj reke”.

ORAHOVICA, 1466. (Vinišnica) = OREŠNICE, 1560. (Crna Reka = hidr. Orašak, desna pritoka Timoka, atar s. Vratarnice, opština Zaječar)[604] od stslov. orehъ > orěh-ъn- > orešn „mesto s orasima” + ice.

ORAHOVICE, 1455. = ORAHOVICA, 1466, 1478-81. = ORAHOVICE, 1560. (Banja)[605] od slov. fit. orah „*nux*” + ovice.

ORAŠAC, 1530-35. (Krivina = hidr. Orašac, atar s. Rajca, opština Negotin)[606] od slov. orašac „mesto s orasima” (ima isto značenje što i orašje, orašik).

ORAŠICA, 1530-35. = OREŠICE, drugo ime POPOVICE, 1560. = OREŠNICA, drugo ime POPOVICA, 1586. (Krivina = top. Orešac, atar s. Tamniča i s. Smedovca, opština Negotin)[607], vidi ojk. ORAŠAC. Drugo ime od slov. pop < grč. παπασ + ovice.

---

600 КИС II, str. 334

601 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104

602 ВИВС, str. 66, 211

603 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 78, 104

604 ВИВС, str. 104; *Miscellanea 2*, 1466, str. 17

605 ВИВС, str. 84, 151; *Miscellanea 2*, 1466, str. 69; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 175

606 ГЕМ 31-32, str. 81

607 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107

ORAŠICE, 1455. = ORAŠEČE, 1454-79. = ORAŠCE, 1560. (Timok = s. Orašac /seljani ga nazivaju Vlaški Orešac/, opština Knjaževac)[608], vidi ojk. ORAŠAC.

ORAŠICE, 1455. = ORAŠAC, 1466. = ORAŠCE, 1560. (Vidin = s. Orašec, Mihajlovgradski okrug)[609], vidi ojk. ORAŠAC.

ORAŠCE, 1560. (Polomje = verovartno s. Orešec, Mihajlovgradski okrug)[610], vidi ojk. ORAŠAC.

ORAŠICE, 1560. = ORE[ICA, 1586. (Fetislam)[611], vidi ojk. ORA[AC.

OREŠNICA, 1454-79. = OREŠNICA, selište 1454-79. = OREŠCE, 1560. (Timok = verovatno Banjski Orešac, opština Knjaževac)[612], vidi ojk. ORAŠAC.

OREŠNICA, 1454-79. (Zagorje) = ORAŠAC, 1530-35. = OREŠICE, 1560. = OREŠNICA, 1586. (Krivina = top. Orešac, atar s. Jasenice, opština Negotin)[613], vidi ojk. ORAŠAC.

ORUŽNICE, 1455. = RUŽINCI, 1483. = RUŽINCE, 1560. (Zagorje = s. Ružnci, Mihajlovgradski okrug)[614] od l.i. Ruža + ince.

OSTROGAROVCE, 1455. = OSTROGAZOVCE, 1560. (Vidin)[615] od narodnog nadimka Ostrogazovci (< oštro, šiljato + gъz "dupe" + ovci) (upor. vl. porodično ime *Găza*, odakle prezime Gazović, s. Halovo i nadimak za Albance, Šiljodupci).

OSTROZUPCE, 1455, 1483. (Zagorje) = OSTROZUB, 1530-35. (Krivina), 1560. (Vidin)[616] od slov. metaf. naziva oštrozub + ce (upor. metaf. naziv Babin Zub „*dens feminae veteris*").

OTIHOVCE, 1455, 1466, 1560. (Timok)[617] od l.i. Tih + ovce sa dometanjem inicijalnog vokala O zbog turske ortografije.

---

608 ВИВС, str. 69, 108, 127; ИБИ, str. 155
609 ВИВС, str. 66, 137; *Miscellanea 2,* 1466, str. 24
610 ВИВС, str. 128
611 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79
612 ВИВС, str. 108; ИБИ, str. 137
613 ВИВС, str. 102; ИБИ, str. 139; ГЕМ 31-32, str. 81, 108
614 ВИВС, str. 89, 147, 211
615 ВИВС, str. 66, 116
616 ВИВС, str. 59, 99, 211; ГЕМ 31-32, str. 81
617 ВИВС, str. 67, 126; *Miscellanea 2,* 1466, str. 30

OTREŠNICE, 1560. (Timok = hidr. Tršinska reka između s. Bulinovca i Balanovca, opština Knjažvac)[618]od slov. fit. trešnjice (< slov. trešnj/a/ + ice).

PANIČAR, selište 1455. = DARNIČAR, 1478-81. (Svrljig = top. Trničar, atar s. Lukova*, opština Svrljig)[619] od slov. trničar „čovek koji živi u kolibi pokrivenoj slamom s krovom na jednu vodu" (< slov. trnica „slamom pokrivena koliba s krovom na jednu vodu, čobanska koliba, *casa pastorum*"[620]).

PAPRATNA, 1560. (Crna Reka)[621] od slov. fit. paprat „*filix*" + na.

PERČINOVCE, 1455. = BERČINOVCE, 1466. = BERČINOVCI, 1454-79. = BERČINOVCE, 1560. (Timok = s. Berčinovac, opština Knjaževac)[622] od porodičnog imena Berčinovci (< l.i. Berč/e/ + inovci).

PESOČNICE, 1560. (Polomje = s. Pesočnica, Mihajlovgradski okrug)[623] od stslov. pesьkъ „pesak" + nice.

PEŠTERICE, 1560. (Zagorje)[624] od slov. dem. pešterice „pećinice" (< slov. peštera „pećina").

PЪKLEŠ, 1455, 1560. (Banja = top. Pakleš, atar s. Vrmdže, opština Sokobanja)[625] od slov. pakleš „mesto gde se proizvodi pakao" (< slov. pakao „smola, katran" < stslov. pьklь; upor. hidr. Paklešnica u bivšem okrugu valjevskom i s. Pakleštica u okrugu pirotskom[626]).

PLAHOVCE, 1455. = PLAŠIVEC, 1560. (Zagorje) = PLAŠIVEC, 1560. (Polomje = bivše s. Plašivec, danas Plešivec Mihajlovgradski okrug)[627] od stslov. plešivь „golotjemen, ćelav" (< stslov. *plěšь* „ćela"; upor. slov. pleša „golet, golo zemljište, golo

[618] ВИВС, str. 108
[619] ИВС, str. 78; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 136
[620] Rječnik JAZU 77, str. 701
[621] ВИВС, str. 104
[622] ВИВС, str. 70, 138. ima grafiju BERČILOVCE; ИБИ, str. 121; *Miscellanea 2*, 1466, str. 35
[623] ВИВС, str. 116
[624] ВИВС, str. 124
[625] ВИВС, str. 86, 129. drugo ime IVAN u popisu iz 1560
[626] Rječnik JAZU 41, str. 571, 576
[627] ВИВС, str. 64, 119, 120

teme”, l.i. *Plesso* u darovnici napisanoj u Solinu 994. godine, te oronim Plješevica, brdo Pleš pokraj Varaždina i Knjaževca i s. Plešce u Gorskom Kotaru itd.)[628] + ec.

PLAŠKOVCE, 1560. = PLAŠKOVICA, 1586. (Krivina)[629], vidi ojk. PLAHOVCE.

PLOČNIK, 1530-35. = POPOČNIK, 1560. = PLOČNIK, 1586. (Fetislam)[630] od slov. pločnik „kaldrmisan put”. Biće da je naselje bilo postavljeno pored nekih ostataka popločanog rimskog puta na dunavskom limesu.

POGOREVAC, 1530-35. = POGORELCE, 1560. = POGORICA, 1586. (Krivina = top. Pogorevac i manastir Pogorevac, atar s. Vražogrnca, opština Zaječar)[631] od slov. pogor „gorštak, čovek koji živi u gori”[632] + evac.

PODGOR, 1455. = PODGORICE, 1560. (Crna Reka = s. Podgorac*, opština Boljevac)[633] od slov. pred. pod „u podnožju” + slov. gor(a) „planina” + ice (upor. Podgorica, Crna Gora).

PODGRAD, 1478-81. = PODGRADIE, 1560. (Svrljig = najverovatnije se nalazilo u podgrađu srednjovekovnog grada Svrljiga, na mestu današnjeg s. Varoš, opština Svrljig)[634], vidi ojk. PODGRADIE.

PODGRADIE, 1455. = PODGRAD, 1560. (Banja = top. Podgrad, ispod srednjovekovnog Soko Grada, opština Sokobanja)[635] od slov. podgrađe „*suburbium*, u podnožju grada”.

PODGRADCE, 1560. (Crna Reka)[636], vidi ojk. PODGRADIE.

POZVIŽDA, 1455, 1483, 1478-81, 1560. (Svrljig = s. Popšica, opština Svrljig)[637] od slov. pred. po(d) „u podnožju” + slov. zvižd

---

[628] ОП III, str. 140
[629] ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 109
[630] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 78, 102
[631] ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81, 109
[632] Rječnik JAZU 44, str. 408
[633] ВИВС, str. 87
[634] ВИВС, str. 156; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 130
[635] ВИВС, str. 83, 153
[636] ВИВС, str. 103
[637] ВИВС, str. 77, 156, 212; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 128

„*toponim s izvorom u kojem ljeti voda zviždi*".[638] Tražeći po svrljiškom kraju "izvor koji zviždi" Nedeljko Bogdanović ga je našao nadomak sela Popšice u Banji ili Banjici. Gledajući današnju panoramu s. Popšice N. Bogdanović je uočio da je selo neposredno ispod nivoa juvelarnog izvora čiji karakter potvrđuju i gasne emanacije izražene mehurima. Time bi i "determinacija POD- dobila svoje razjašnjenje, a današnja se Popšica otkrila kao moguća kontinuanta Pozvižde".[639]

POLANICE, 1455. = POLANICA, 1466. = POLJANICE, 1560. (Banja = top. Poljana, atar s. Trubarevca, opština Sokobanja)[640] od slov. poljan(a) + ice.

POREDNIK, 1455. = PORODNIK, 1560. (Timok = mahala Porednik s. Manjinca, opština Knjaževac)[641] od slov. porednik „koji je sa stokom pored koga" (upor. „*od Rovina ovce najavio, a bez druga i bez porednika*" i „*Ovce čuva Petre Boškoviću, druga nema, porednika nema*")[642]

PORODIM, selište 1466. (Zagorje) = PORODIM, 1560 (Polomje)[643], vidi ojk. BURDIM.

POTOK, 1455, 1466, 1483, 1560. (Vidin)[644] od slov. hidr. potok „*rivus*; kuća, selo u potoku".

POTPEGALCE, 1466. = PODBEGALCE, 1560. (Crna Reka)[645] od slov. pred. po + sinkopirani pred. (o)d + slov. begal = poodbeglo + ce.

POTRKANJE, 1455. = POTRKANJE, 1466. = POTROKAN, 1560. (Timok = s. Potrkanje, opština Knjaževac)[646] od slov. potrk „potrči" + an + je (upor. po-trkati „po-trčati"[647]).

---

[638] ER, III str. 667

[639] НИШКИ ЗБОРНИК, str. 75-78. Inače ovaj prilog je autorov referat na IV jugoslovenskoj onomastičkoj konferenciji koja se odžala 15. oktobra 1981 u Portorožu

[640] ВИВС, str. 83, 151; *Miscellanea 2*, 1466, str. 36

[641] ВИВС, str. 58, 120

[642] Rječnik JAZU 46, str. 855

[643] ВИВС, str. 118; *Miscellanea 2*, 1466, str. 55

[644] ВИВС, str. 75, 116, 212; *Miscellanea 2*, 1466, str. 42

[645] ВИВС, str. 103; *Miscellanea 2*, 1466, str. 64

[646] ВИВС, str. 85, 128; *Miscellanea 2*, 1466, str. 64

[647] Rječnik JAZU 47, str. 208-209

PRAHOVO, 1530-35. = PRAHOVA, 1560. = PRAHOVO, 1586. (Fetislam = s. Prahovo, opština Negotin)[648] od slov. prah (< stslov. prahъ) „*vrlo sitni djelići nečega, što se raspalo, pulvis*”[649]+ ovo.

PREKASTENA, 1560. (Crna Reka = top. Prekostena, atar s. Dobrog Polja, opština Boljevac)[650] od slov. prid. preka „surova, gruba” + slov. stena.

PREKONOGA, 1455, 1560. (Svrljig = s. Prekonoga, opština Svrljig)[651] od slov. prekonoga „prečica” (planinska jahaća staza koja vodi iz Svrljiga preko s. Prekonoge u Sićevačku klisuru za jedan sat hoda).

PREKONOZI, 1560. (Svrljig = s. Prekonozi, opština Aleksinac)[652], vidi ojk. PREKONOGA (U Rječniku JAZU se kaže da je „*Postanje nejasno*”[653]).

PREHOD, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = nalazilo se u blizini s. Radujevca, opština Negotin)[654] od slov. prehod „prelaz (o reci Timoku)”.

PREHODA, 1560. (Crna Reka = hidr. Preodski potok, atar s. Donja Bela Reka, opština Bor)[655], vidi ojk. PREHOD.

PRIGVOZDIE, 1560. (Crna Reka = nalazilo se do samog s. Sas /Saslar/, opština Boljevac)[656] od slov. pril. pri „kod, blizu” + gvožđe „*ferum*”. Valja spomenuti da su u s. Sas, koje je imalo 23 doma, živeli poznati kovači od starine sa obavezom da vidinskoj tvrđavi isporuče godišnje 400 gvozdenih šipki i 210 vrhova za strele, a za svoga spahiju 190 vrhova za strele i 30 potkovica, što posredno govori u prilog iznetog mišljenja.[657]

---

648 ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 78, 105
649 Rječnik JAZU 48, str. 356
650 ВИВС, str. 105
651 ВИВС, str. 82, 149
652 ВИВС, str. 150
653 Rječnik JAZU 49, str. 558
654 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 105
655 ВИВС, str. 106
656 ВИВС, str. 105
657 БИО I, str. 60

PRIDVORICE, 1560. (Svrljig)[658] od slov. pridvorice „dodvorice, poturice”.

PRODANOVCE, 1455, 1466. = PRODANKOVCE, 1560. (Timok)[659] od l.i. Prodan + ovce.

PROSENICE, 1560. (Timok)[660] od slov. prosenice „njive zasađene prosom” (< slov. fit. proso „*milium*”).

PUSTE JOŠANICE, 1560. (Crna Reka)[661] od slov. jošanice „zemljišta obrasla johama” < slov. prid. jošan (< slov. fit. joša < joha „*alnus*”) + ice (upor. imena reka, banja i manastira u Srbiji)[662] i slov. prid. puste „napuštene” (ime mnogim „*mjestima i vodama*” u Srbiji i BiH)[663].

RABIŠA, 1455, 1466, 1560. (Zagorje = s. Rabiša, Mihajlovgradski okrug)[664] od l.i. Rabiša (upor. Dragiša, Staniša, Miliša itd.).

RAVNA, 1455, 1466, 1560. (Timok = s. Ravna i razvaline srednjovekovnog grada Ravni, odnosno antičkog kastela *Timacum Minus*, opština Knjaževac)[665] od slov. prid. ravna (naselje postavljeno u ravnici pored Timoka).

RADATOVAC, 1530-35. = RADATOVCE, 1560. (Krivina)[666] od l.i. Radat + ovce.

RADEVINA, selište 1455. (Šehirkej = s. Radejna, opština Dimitrovgrad)[667] od l.i. Rad(e) + evina.

RADENKOVCE, 1455, 1478-81, 1560. (Svrljig = s. Radenkovac, opština Sokobanja)[668] od l.i. Radenk(o) + ovce.

---

658 ВИВС, str. 134
659 ВИВС, str. 71, 114, 117; *Miscellanea 2*, 1466, str. 29
660 ВИВС, str. 108
661 ВИВС, str. 105
662 Речник САНУ 8, str. 778
663 Rječnik JAZU 16, str. 663
664 ВИВС, str. 77, 118; *Miscellanea 2*, 1466, str. 48
665 ВИВС, str. 85, 151; *Miscellanea 2*, 1466, str. 64
666 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81
667 ВИВС, str. 76
668 ВИВС, str. 79, 136; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 149

RADEPOLCI, može se čitati RADOPOLCI 1466. (Belgrad) = RADOBOLCE, 1560. (Polomje)[669] od porodičnog nadimka Radepoljci „oni koji rade u polju”.

RADETINA, 1560. (Crna Reka)[670] od l.i. Radet(a) + ina.

RADIVOJOVCE, selište 1478-81. (Svrljig = bilo je sejalište s. Drajinca)[671] od l.i. Radivoj(e) + ovce.

RADIČEVAC, 1530-35. = RADIČOVCE, 1560. (Krivina)[672] od l.i. Radič[673]+ evac (održavanje -evac prema disim. -ovce).

RADKOVCE, 1560. = RADKOVAC, 1586. (Fetislam = nalazilo se blizu s. Slatine ili na Slatinskoj reci)[674] od l.i. Radk(o) + ovce.

RADOVICE, 1455. = RADEVAC, 1466. = RADEVEC, 1454-79. = RADEVCE, 1560. (Timok = top. Radovica, deo s. Dejanovca, opština Knjaževac)[675] od l.i. Rad(e) + ovice.

RADOMIR, 1455, 1530-35. (Krivina)[676] od l.i. Radomir.

RADOMIROVCE, 1455, 1478-81, 1560. (Svrljig = s. Radomirovac, opština Svrljig)[677] od l.i. Radomir + ovce.

RADOTINCE, 1560. (Krivina)[678] od l.i. Radot(a) + ince.

RADUJOVCE, 1560. = RADUJEVAC, 1586. (Fetislam = s. Radujevac, opština Negotin)[679] od l.i. Raduj + evac.

RADUSINOVCE, 1455. = RADESINOVCI, 1466. = RADUSINOVCE i RADESINOVCE, 1560. (Zagorje)[680] od l.i. Radusin + ovce.

RAINCI, 1455. = RAJINCE, 1466. = RAINCI, 1483. (Belgrad)[681] od porodičnog imena Rajinci (< l.i. Raj/a/ + inci).

---

669 ВИВС, str. 147, 148; *Miscellanea 2*, 1466, str. 36
670 ВИВС, str. 128
671 *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 149
672 ВИВС, str. 102
673 *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 157
674 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 104
675 ВИВС, str. 72
676 ВИВС, str. 70; ГЕМ 31-32, str. 81
677 ВИВС, str. 80, 136; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 146
678 ВИВС, str. 103
679 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 104
680 ВИВС, str. 62, 100, 117; *Miscellanea 2*, 1466, str. 36

RAJALOVCE, 1455, 1483. (Timok)[682] od l.i. Rajil(o) + ovce.

RAJANOVAC, 1530-35. = RAJANOVCE, 1560. = RAJANOVAC, 1586. (Krivina = top. Rajanovac, atar s. Rogljeva, opština Negotin)[683] od l.i. Rajan[684] + ovce.

RAJANOVCE, 1455, 1560. (Polomje)[685], vidi ojk. RAJANOVAC.

RAJANOVCE, selište 1560. (Polomje)[686], vidi ojk. RAJANOVAC.

RAJANOVCE, 1455, 1560. (Vidin) = RAJANOVCE, 1560. (Zagorje = s. Rajanovci, Mihajlovgradski okrug)[687], vidi ojk. RAJANOVCE.

RAJANOVCE, 1560. (Crna Reka)[688], vidi ojk. RAJANOVCE.

RAJANOVCE, drugo ime DOLNA BELA 1560. (Zagorje = s. Bela, Mihajlovgradski okrug)[689], vidi ojk. RAJANOVCE. Drugo ime od slov. prid. dolnja i bela.

RAJAC, 1530-35. = RAJCE, 1560. = RAJAC, 1586. (Krivina = s. Rajac, opština Negotin)[690] od slov. rajь „kal"[691] + ac.

RAJEC, 1455, 1478-81, 1483, 1560. (Zagorje) = Gorne RAJCE, 1560. (Zagorje)[692], vidi ojk. RAJAC i slov. prid. gornje.

RAJČINOVCE, 1455. (Vidin) = RAJČINOVCE, 1483. (Zagorje)[693] od l.i. Rajčin + ovce.

RAKITNICE, 1455. = RAKITNICA, 1466. (Timok = s. Rakitnica, Mihajlovgradski okrug)[694] od slov. fit. rakit(a) „vrba niskog

---

[681] ВИВС, str. 89, 214; *Miscellanea 2,* 1466, str. 61
[682] ВИВС, str. 68, 214
[683] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[684] *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 126
[685] ВИВС, str. 122. ima grafiju RAJAKOVCE
[686] ВИВС, str. 67, 214
[687] ВИВС, str. 57, 100, 116
[688] ВИВС, str. 105
[689] ВИВС, str. 100, 214
[690] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[691] ИТ, str. 241
[692] ВИВС, str. 64, 100, 113; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 135
[693] ВИВС, str. 62, 63, 214
[694] ВИВС, str. 68; *Miscellanea 2,* 1466, str. 32

rasta sa šibljem crvenkaste kore, *salix purpurea, salix caprea, evonymus europaeus*"[695] + nica ("*Potvrde su od XIV veka kao npr. Ot Sitnice u kamenь, koji postaviše nasredь bare, u rakitu i u cestu u Dečanskoj hrisovulji. Riječ je stara, u praslov. je rakyta, u rus. i u bug. kao i kod nas, u češ. rakyta, u polj. rokita. Izvodi se prema indoevr. korjenu ork-, ark-, te znači nešto, što se savija, svija...*").[696]

RAKOVICA, 1530-35. = GRADIŠTE, drugo ime RAKOVICE, 1560, 1586. (Krivina = s. Rakovica, Mihajlovgradski okrug)[697] od l.i. Rak(a) + ovica. Drugo ime od slov. gradište „razvaline grada, mesto gde je nekad bio grad".

RAKČO OSENICE, 1560. (Crna Reka)[698] od l.i. Rakčo + (o)ve i slov. fit. osenice „senkice" (< slov. osen „senka" + ice; upor. „*toponimi od naziva drveća:...Osenik /: os/ik/a...*").[699]

RASICA, selište 1454-79. (Gelvije)[700] od l.i. Rasica.[701]

RASICE, selište 1560. (Timok = top. Rašinac, atar s. Bučja*, opština Knjaževac)[702], vidi ojk. RASICA.

RASNIK, 1455. = RESNIK, 1466, 1478-81, 1560. (Banja = s. Resnik, opština Sokobanja)[703] od slov. fit. resnik „*calinus vulgaris*" (upor. „*Terra Resnyk*" *u darovnici Andrije II iz 1217. kojom potvrđuje neku zemlju crkvi zagrebačkoj; „Meta incipit a parte orientali in Resnyk" određuje se međa nekoj zemlji kraj Garića 1266.; „Na voznikь, koji grede po delu među Resnikь i među Tolanovinu i među štitaricu" u Dečanskoj hrisovulji iz 1330.; l.i.Resnik u Sopoćanskom pomeniku; resnik „vrač, gatalac" u članu 20. Dušanovog zakonika; „O resnice, koi telesa mrьtvьih žegutь*")[704].

---

695 Rječnik JAZU 55, str. 17-18

696 Rječnik JAZU 55, str. 18

697 ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 108

698 ВИВС, str. 104

699 ИТ, str. 22; Rječnik JAZU 39, str. 191

700 ИБИ, str. 127

701 КИС II, str. 329

702 ВИВС, str. 131

703 ВИВС, str. 83, 151; *Miscellanea 2*, 1466, str. 69; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 171

704 Rječnik JAZU 58, str. 894-895

RAHOVICE, 1455. (Timok = top. Reovica, atar s. Novog Korita, opština Knjaževac)[705] od orahovice „zemljišta zasađena orasima” < slov. prid. orahov (< slov. fit. orah „*nux*” + ov) + ice. Kasnije je došlo do zabeležene grafije top. Reovica < slov. fit. oreovica.[706]

RAŠANICA, selište 1478-81. = RAŠINCE, selište 1560. (Svrljig = selište Rašanica nalazilo se južno od s. Radmirovca, gde je i sada lokalitet Rašinac, opština Svrljig)[707] od l. i. Raš(a)[708] + ince.

RAŠINCE, 1455. = RAŠANICA, selište 1478-81. (Svrljig = top. Rašinac, između atara s. Pirkovca i Popšice, opština Svrljig)[709], vidi ojk. RAŠANCE.

REŽINOVCE, selište 1466. (?)[710] od l.i. Režin (upor. prez. Režanov; „*Potvrđuju se neka dobra nekom manastiru, 1388.*”[711]) + ovce.

REKOŠANICA, selište 1466. (Banja = hidr. Reka Jošanica*, atar s. Jošanice, opština Sokobanja)[712] od slov. hidr. rek(a) + (J)ošanica (< slov. zoon. jošančica „vrsta sitne ribe”[713]).

RELKOVA, selište 1560. (Svrljig)[714] od l.i. Relk(o) + ova.

RELJOV DOL, 1454-79. (Crna Reka)[715] od l.i. Relj(a) + ov i slov. dol „mala dolina, vrtača”.

REPLJAN, 1455. (Belgrad), 1560. (Polomje = s. Repljana, Mihajlovgradski okrug)[716] od slov. fit. replj(a) „repa”[717]+ an.

---

705 ВИВС, str. 66
706 Rječnik JAZU 39, str. 154
707 ВИВС, str. 80, 158; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 147-148
708 КИС II, str. 327
709 ВИВС, str. 78; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 139
710 *Miscellanea 2*, 1466, str. 17
711 Rječnik JAZU 58, str. 919
712 *Miscellanea 2*, 1466, str. 63
713 Речник САНУ 8, str. 778
714 ВИВС, str. 158
715 ИБИ, str. 143
716 ВИВС, str. 67, 121
717 Rječnik JAZU 58, str. 881

REČICA, 1530-35. = REČICE sa seleištem VRBICE, 1560. = REČICA, 1586. (Krivina = „Selo Rečica se nalazilo u blizini današnjeg sela Rečke, opština Negotin")[718]od slov. hidr. rečica.

REŠINCE, 1455. = Puste RAŠANICE, selište 1560. (Svrljig = top. i hidr. Pusti Rašinci, atar s. Pirkovca i Radmirovca, opština Svrljig)[719], vidi ojk. RAŠINCE.

RIBJAK, selište 1466. = ŽABJAK, selište 1483. = ŽABJAK, 1560. (Zagorje)[720] od slov. ribjak „ribnjak"[721], odnosno od slov. žabjak „žabljak, ustajala prljava voda, bara u kojoj ima mnogo žaba" (upor. ime mahali Žabljak u fočanskom kotaru u Bosni i Žabljak, nekadašnja prestonica Crnojevića na ušću Morače u Skadarsko jezero).[722]

ROGLJEVO, 1530-35. = ROGLEVA, 1560. = ROGLEVO, 1586. (Krivina = s. Rogljevo, opština Negotin)[723] od stslov. roьglь „ugao, ćošak (doline koju čini reka Timok)" + evo (upor. u povelji Uroša III Dečanima 1330. „*rogьlь Svatove Poljane*")[724].

RTKOVO, 1530-35. = IRADKOVA, 1560. = RDKOVO, 1586. (Fetislam = s. Rtkovo, opština Kladovo)[725] od stslov. rьtьkъ „*ratak, rat, ispupčeni komad zemljišta u vodi ili na planini*" (upor. *„A međe mu...ot reke u rasohatyj kamy i u rьtьk u ostryj." /XIV vek/ u Svetostefanskoj hrisovulji*)[726] + ovo (naseqe je sme{teno na samom rtu u Dunav).

RUDAR, selište 1466. (?)[727] od slov. rudar "čovek koji kopa rudu".

RUDARE, 1560. (Krivina)[728] od slov. rudar + (c)e.

RUDARCE, selište 1478-81. (Svrljig = sejalište s. Lalinca)[729] od slov. rudar + ce.

---

[718] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 80, 106
[719] ВИВС, str. 80, 136
[720] ВИВС, str. 140; *Miscellanea 2*, 1466, str. 49
[721] Rječnik JAZU 58, str. 936
[722] Rječnik JAZU 95, str. 216
[723] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 106
[724] Rječnik JAZU 59, str. 127
[725] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 78, 103
[726] Rječnik JAZU 59, str. 203-205, 206
[727] *Miscellanea 2*, 1466, str. 42
[728] ВИВС, str. 102

RUDARŠTICE, 1560. (Crna Reka)[730] od slov. rudar + štice.

RUDNE, selište 1560. (Crna Reka)[731] od slov. rudine „*pratum*”.

RUEN, 1455. (Vidin)[732] od slov. prid. rujen (< slov. fit. ruj „*rhus cotynus*” + en) „žut, žućkast i crven, crvenkast; rumen, ružičast” (upor. "*Međa je katunu Pinušincima išla na Rujenь*”. *Car Dušan osniva manastir sv. Arhanđela u Prizrenu oko 1348*.).[733]

RUJEVO, 1530-35. = RUJEVA, 1560. = RUJEVO, 1586. (Krivina = top. Rujeva glava i Rujevo brdo, atar s. Brestovca, opština Negotin)[734] od slov. fit. ruj + eva.

RUJOVICE, 1455. = RUJOVCE, 1560. (Banja = s. Rujevica, opština Sokobanja)[735] od slov. fit. ruj + ovice.

RUJOVCE, 1560. (Crna Reka = top. Ruište, atar s. Nikoličeva* i hidr. Rujovica, atar s. Lenovca, opština Zaječar)[736] od slov. fit. ruj + ovce.

RUKJAVA, 1560. (Crna Reka = top. i hidr. Rukjavica, atar s. Slatine, opština Bor)[737] od l.i. Rukij(a)[738] + ava.

RUPCE, 1455. = RUBCE, 1560. (Polomje = s. Rupci, Mihajlovgradski okrug)[739] od slov. rup(a) „jama, vrtača; pećina; duplja” + ce (upor. top. Rupci u Sopoćanskom pomeniku)[740].

SEDINCE, 1560. (Zagorje)[741] od slov. fit. sadin(a) „vrsta trave” + ce.

SELIŠTE, 1560. (Polomje)[742] od slov. selište „mesto gde je nekad bilo naselje”.

---

729 *Miscellanea 2,* 1478-81, str. 160

730 ВИВС, str. 106

731 ВИВС, str. 107

732 ВИВС, str. 82. Manastir Sv. Georgi RUJAN se, verovatno, nalazi u neposrednoj blizini ovog sela

733 Rječnik JAZU 60, str. 253

734 ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81, 109

735 ВИВС, str. 83, 132

736 ВИВС, str. 104

737 ВИВС, str. 106

738 Rječnik JAZU 60, str. 289

739 ВИВС, str. 60, 115

740 Rječnik JAZU 60, str. 322

741 ВИВС, str. 120, 124

SELCE, 1455. = SENCE, 1466. = SELCE, 1560. (Timok = s. Selačka, opština Zaječar)[743] od slov. dem. selce „seoce”.

SELCE, selište 1455, 1466, 1560. (Crna Reka = top. Selištance, atar s. Planinice*, opština Zaječar)[744], vidi ojk. SELCE.

SENOVCE, selište 1455, 1454-79. (Zagorje)[745] od l.i. Sen (upor. polj. l.i. *Sen*, ukr. l.i. Sen) + ovce.

SENOKOS, 1455, 1560, 1586. (Crna Reka = top. Senište, atar s. Lenovca*, opština Zaječar)[746] od stslov. *sěnokosъ* „livada”.

SENCE, 1560. (Zagorje = spojilo se sa s. Gramadom, Mihajlovgradski okrug)[747] od slov. dem. sence „senka”.

SENCE, 1466. = SENICE, 1478-81. (Zagorje)[748], vidi ojk. SENCE.

SESLAVCE, 1455. = SESLAVCE, 1560. (Banja = s. Sesalac, opština Sokobanja)[749] od l.i. Seslavъ (< l.i. Ses + slov. formant -slav; upor. *„fluvium, qui vocatus Ses” u zagrebačkoj biskupiji, koja se spominje u darovnici Andrije II 1217. godine kojom potvrđuje nekom Egidiju sav posed, koji je dotle uživao; Sesa, grad u Italiji; prez. Sesa u Dubrovniku iz Korčule*)[750] + ce, odnosno od l.i. Ses + slov. formant -(s)al < -(s)alj < -slalj < -slavlj[751] + ce.

SIVAC, 1560. (Crna Reka)[752] od slov. sivac „nešto što je sivo” (upor. s. Sivac u Bačkoj).

SIDOGOR, selište 1466. (?) = SEDOGRIV, 1560. (Polomje = s. Sedogriv, Mihajlovgradski okrug)[753] od slov. prid. sedogriv „onaj sa sedom grivom” (< slov. prid. sedo *„canus”* + slov. griv/a/ *„juba”*).

---

742 ВИВС, str. 120
743 ВИВС, str. 107, 129; *Miscellanea 2*, 1466, str. 33
744 ВИВС, str. 67, 76, 129; *Miscellanea 2*, 1466, str. 22
745 ВИВС, str. 68, 215; ИБИ, str. 117. zove se SENOVICA
746 ВИВС, str. 72, 105, 215
747 ВИВС, str. 123
748 *Miscellanea 2*, 1466, str. 19; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 161
749 ВИВС, str. 88, 133
750 Rječnik JAZU 62, str. 869
751 ОП III, str. 55
752 ВИВС, str. 136
753 ВИВС, str. 112; *Miscellanea 2*, 1466, str. 53

SINAGOVCE, 1455. = SNAGOVCE, 1560. (Vidin = s. Sinagovci, Mihajlovgradski okrug)[754]od porodičnog imena Sinagovci.

SIRUNA, 1455. = SIRNA, 1466. = SIRINE, 1560. (Svrljig = top. Širina, atar s. Okruglice, opština Svrljig)[755] od slov. širine.

SKOČKA, 1530-35. = ISKOČKA, 1560. = SKOČKA, 1586. (Fetislam = hidr. Skočka, atar s. Jabukovca, opština Negotin)[756] od slov. dem. skočka (< slov. skok „kamen").[757]

SKROVNICA, 1530-35. = ISKROVNICE, 1560. = Gorne ISKRIVNE, 1560. = Dolne ISKRIVNICE, 1560. = SKROVNICA, 1586. = D. SKRIVNICA, 1586. (Krivina = top. Skromnica, atar s. Koprivnice, opština Zaječar)[758] od slov. prid. skrovn(a) „potajna"[759]+ ica (današnji oblik je došao promenom -vn- > -mn-; upor. glavnja > glamnja itd.).

SLAVOTIN, 1530-35. (Krivina) = ISLAVOTIN, 1560. (Polomje = s. Slavotin, Mihajlovgradski okrug)[760] od l.i. Slavot(a) + in (upor. l.i. Ljubota, Dragota, Mileta itd.).

SLATINA, 1455, 1466. = Golema SLATINA, 1560. (Crna Reka = verovatno s. Slatina, opština Bor)[761] od slov. slatina i slov. prid. golema.

SMEDOVO, 1530-35. = ISMEDOVA, 1560. = SMEDOVO, 1586. (Krivina = s. Smedovac, opština Negotin)[762] od l.i. Smed + ovo (upor. l.i. *Smadu* i prez. *Smadović* u Vlaha severoistočne Srbije).

SOVICE, 1530-35. = SOVINE, 1560. (Fetislam)[763] od slov. ornit. termina sovice pl. „*noctua*", odnosno od slov. prid. sovine „ono što pripada sovi".

---

[754] ВИВС, str. 75, 112
[755] ВИВС, str. 81, 132; *Miscellanea 2,* 1466, str. 44
[756] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 102
[757] Rječnik JAZU 64, str. 259
[758] ВИВС, str. 100, 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 106, 107
[759] Rječnik JAZU 64, str. 340-341
[760] ВИВС, str. 112; ГЕМ 31-32, str. 81
[761] ВИВС, str. 70, 87, 128; *Miscellanea 2*, 1466, str. 23, 54
[762] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[763] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79

SOJOVCE, 1455. (Timok = hidr. Sojovski potok, atar s. Lasova, opština Zaječar)[764] od l.i. Soj(a) + ovce.

SOKOLAROVAC, 1530-35. = SOKOLAR, 1560. (Krivina = top. Sokolar, atar s. Šipikova, opština Zaječar)[765] od slov. sokolar „koji uzgaja sokole, *falcarius*" (< slov. ornit. termin sokol + ar) + ovac.

SOKOLOVCE, 1455, 1560. (Timok = danas ima s. Gornja i Donja Sokolovica, opština Knjaževac)[766] od slov. ornit. termina sokol + ovce.

Sredne KAMENICE, 1455, 1560. (Timok)[767] od slov. kamenice „korita u kamenu na reci gde se nekad pralo rublje, *alveus*" i slov. prid. srednje.

STANCE, 1530-35. = Gorne i Dolne ISTENCE, 1560. = G. i D. STENCE, 1586. (Fetislam)[768] od slov. stan "mesto za stanovanje" + ce ili u drugoj i trećoj grafiji od slov. stenice „*saxum*" (upor. „*Fuit sub alpibus a castro latine Murula vocitato sclavonice Stenice*" *kada Petar Krešimir određuje granice crkvi rapskoj, u Biogradu 1070. godine; ime mahali s. Zagrađa u sarajevskom kotaru su Stenice*)[769] i slov. prid. gornje i dolnje.

Staro MILOVA, 1560. = MILOVO Staro, 1586. (Krivina)[770] od l.i. Mil(e) + ova i slov. prid. staro "*vetus*".

STOLIN BROD, 1560. (Polomje)[771] od l.i. Stol(e) + in i slov. brod „mesto prelaza preko reke".

SUDOMIR, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = nalazilo se u ataru s. Metriš, opština Zaječar)[772] od l.i. Sudomir (upor. poq. i rum. l.i. *Sud/ak/* i *Sud/ac/,* l.i. Miomir, Branimir itd.)[773].

---

[764] ВИВС, str. 58
[765] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81
[766] ВИВС, str. 68, 147
[767] ВИВС, str. 72, 113
[768] ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 102
[769] Rječnik JAZU 69, str. 527
[770] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 106
[771] ВИВС, str. 112
[772] ВИВС, str. 108; ГЕМ 31-32, str. 78, 102
[773] DNFR, str. 429

SURVIN, 1560, 1586. (Fetislam)[774] od slov. survina „ono što se sa visine survavanjem srušilo".

SUHAC, 1560. (Crna Reka)[775] od slov. prid. suh „*siccus*" + ac.

Suhi BRUSNIK, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina)[776] od slov. fit. brusnik „mesto gde ima brusnica, šumska niska žbunasta biljka s bobičastim plodom koji se jede"[777] i slov. prid. suhi.

SUHODOL, 1455, 1466, 1560. (Timok = top. Suvodol i manastir Suvodol, u blizini Minićeva, opština Knjaževac[778])[779] od slov. suhodol „suva dolina".

SUHODOL, 1455. = Gorni i Dolni SUHODOL, 1560. (Crna Reka = top. Sodol/Suvidol, atar s. Nikoličeva i Zaječara, opština Zaječar)[780], vidi ojk. SUHODOL.

ŠAREN KAMEN, 1530-35. = ŠARKAMEN, 1560. = ŠAREN KAMEN, 1586. (Fetislam = s. Šarkamen, opština Negotin)[781] od slov. prid. šaren + slov. kamen.

ŠATRENA, 1560. (Zagorje)[782] od slov. šatrena „bajalnica, čarobnica" koja je nastala prema šatrenik „*čarobnjak, bajalnik, magus, strigor*, *praecantator*, *praestigiator*" (upor. *šatrenje, šatriti, šatrivac i nadimak za žensko čeljade, šatre*).[783]

ŠIBIKOVO, 1530-35. = ŠIBIKOVA, 1560. = ŠIBIKOVO, 1586. (Krivina = s. Šipikovo, opština Zaječar)[784] od slov. fit. šibik(a) „*virga*"[785] + ovo.

ŠTITAR, 1466. (Timok = s. Štitarci, opština Knjaževac)[786] od slov. štitar „*scutarius*".

---

774 ВИВС, str. 110. ima grafiju SURIN; ГЕМ 31-32, str. 103
775 ВИВС, str. 105
776 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
777 Речник САНУ 2, str. 220
778 ТИМОК, str. 477
779 ВИВС, str. 62, 114; *Miscellanea 2*, 1466, str. 43
780 ВИВС, str. 75, 105
781 ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 78, 102
782 ВИВС, str. 100
783 Rječnik JAZU 73, str. 505
784 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
785 Rječnik JAZU 73, str. 579
786 *Miscellanea 2*, 1466, str. 30

ŠTITAR, 1478-81, 1586. (Svrljig)[787], vidi ojk. ŠTITAR.

TAMNIČ, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina = s. Tamnič, opština Negotin)[788] od slov. tamnik „tamno, mračno mesto u dubokoj uvali do koga sunce ne dopire”.

TIHANOVCE, 1455. = TEHANOVCE, 1560. (Vidin = s. Tijanovci, Mihajlovgradski okrug)[789] od l.i. Tihan[790] + ovce.

TIHOJOVCE, 1455. = TIHOVCE, 1466, 1560. (Svrljig = s. Tijovac, opština Svrljig)[791] od l.i. Tihoj(e) + ovce.

TLSTI DOL, selište 1560. (Svrljig = top. Tlasti Dol, atar s. Varoš, opština Svrljig)[792] od slov. prid. tlsti (tusti) „debeli” i slov. dol „mala dolina, vrtača” (upor. rom. paralelu, top. *Mutogras* < vl. *munte + gras* „debelo brdo” kod Splita, Hrvatska)[793].

TOVARIŠ, drugo ime POLETKOVCE 1560. (Zagorje = s. Poletkovci, Mihajlovgradski okrug)[794] od slov. tovar + iš[795]. Drugo ime od l.i. Poletk(o) + ovce.

TOLANCE, 1560. (Fetislam)[796] od l.i. Tolan + ce.

TOLOVEŠ, 1455. = TOLUS, 1466. = TOLEŠ, 1483. (Zagorje) = TOLOVICE, 1560. (Polomje = s. Tolovica, Mihajlovgradski okrug)[797] od slov. l.i. Tola + ovice.

TOPLA, drugo ime NOVASEL 1560. (Crna Reka = Topla, zaselak Bučja, opština Bor)[798] od slov. prid. topla „ona koja se odnosi na topao izvor". Drugo ime od slov. novo + selo „*novae vicus*”.

TOPLI, 1455. = TOPLA, 1560. (Timok = s. Šuman Topla, opština Knjaževac)[799], vidi ojk. TOPLA.

---

787 *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 152

788 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107

789 ВИВС, str. 64, 116

790 *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 147

791 ВИВС, str. 81, 157; *Miscellanea 2*, 1466, str. 25

792 ВИВС, str. 156

793 ИТ, str. 225, 226, 239

794 ВИВС, str. 113

795 ER II, str. 425 (*Minišor*). Skok veli za rum. deminutivni suf. *-iş + or* da je složen sufiks od ilirotračkog *-IŠ + OR* < lat. *-olus*

796 ВИВС, str. 109

797 ВИВС, str. 88, 120-121; *Miscellanea 2*, 1466, str. 55

798 ВИВС, str. 104

TOPOLNICA, 1530-35. = TOPOLNICE, 1560. = TOPOLNICA, 1586. (Krivina = top. Topolnica, atar s. Tamnič, opština Negotin)[800] od slov. fit. (dem. oblika) topolnice „*populus alba*, jablan" (upor. top. Topolnica u Oblasti Brankovića, opširni katastarski popis iz 1455. godine).

TOPLOVICE (može se čitati i TOPOLOVICA i TOPOLOVEC), 1466. (Belgrad = s. Topolovec, Mihajlovgradski okrug)[801] od slov. fit. topol(a) „*populus alba*" + ovice.

TREŠNICE, 1455. = OTREŠNICE, 1466. (Crna Reka)[802] od slov. fit. (dem. oblika) trešnjice „*cerasus, serasum*".

TRIVEŠNICE, 1560. (Banja)[803] od slov. prid. *trivešьn „gljivast" (< slov. fit. trifa „vrsta jestive gljive, *Tuber, Tuber melanosporum*"; upor. poradi f > v, Trifundan > Trivundan „dan u godini posvećen hrišćanskom svecu Trifunu")[804] + ice.

TRNOVICA, 1466. = TRNOVCE, 1560. (Timok = s. Trnovac, opština Knjaževac)[805] od slov. fit. trn „*spina*" + ovce.

TRNOVCE, 1530-35, 1560, 1586. (Krivina = s. Trnavac, opština Zaječar)[806], vidi ojk. TRNOVICA.

TRNJANE, 1530-35. = TRNJANI, 1560, 1586. (Fetislam = s. Trnjane, opština Negotin)[807] od porodičnog nadimka Trnjani (oni koji pripadaju jednoj zadruzi od slov. fit. trn „*spina*" + jani).

TROBRODICE, 1560. (Crna Reka)[808] od slov. br. tri „*tres*" + brodice „mesta gde se prelazi preko reke" (verovatno je mesto bilo nadomak reke na kojoj je bilo tri broda „prelaza").

TRUBOVAC, 1530-35. = TRUBEVCE, 1560. (Krivina)[809] od l.i. Trub(a) + evce.

---

799 ВИВС, str. 59, 108
800 ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 109
801 *Miscellanea 2*, 1466, str. 55
802 ВИВС, str. 71
803 ВИВС, str. 152
804 Речник СКЈ 6, str. 288, 293
805 ВИВС, str. 131; *Miscellanea 2*, 1466, str. 33
806 ВИВС, str. 100. ima grafiju TRNOVCE; ГЕМ 31-32, str. 81, 106
807 ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 102
808 ВИВС, str. 104
809 ВИВС, str. 103; ГЕМ 31-32, str. 81

TREŠTINOVCE, 1560. (Crna Reka = top. Trasnita < vl. prid. *trasnita* „zgromljena, tresnuta”, atar s. Šarbanovca*, opština Bor)[810] od slov. trešt(i) „grmi” + inovce.

TULICE, 1455. (Gelvije) = TUGINCE, 1560. (Crna Reka = top. Tuđice, atar s. Mirova, opština Boljevac)[811] od slov. tuđice „tuđa mesta, mesta gde žive tuđinci”.

UGLEŠNICE, 1560. (Svrljig)[812], vidi ojk. AGLEŠNICE.

UGLEŠTICE, selište 1560. (Crna Reka)[813], vidi ojk. AGLEŠNICE.

ULETKOVCE, 1455. = ULENKOVCE, 1466. (Gelvije) = ULETKOVAC, 1560. (Crna Reka)[814] od l.i. Uletk(o) + ovce.

USTOBOL, 1455. = OSTOBIL, 1466. = ISTUBLA, 1560. (Timok = mahala Stubal s. Marinovca, opština Zaječar)[815] od slov. stubal „šuplje stablo drveta kroz koje protiče izvor” dok je inicijalno U, O i I samo turska proteza.

USTOGAROVCE, 1455. = STRUGAROVCE, 1466. = ISTOGAZOVCE, 1560. (Timok = s. Stogazovac, opština Knjaževac)[816] od slov. sto *„centum*” + gaz „plitka mesta na reci gde se prelazi gaženjem” + ovce.

UTRINCE, selište 1466. (Zagorje) = OTRENCE, 1530-35. = OTRETINCE, 1560. (Krivina)[817] od slov. utrin(a) „opštinsko, seosko zemljište koje služi za ispašu stoke; zapušteno, neobrađeno zemljište” + ce.

UŠEVICE, selište 1455. = OŠOVCE, može se čitati UŠOVICA 1466. (Timok = top. Uševica, atar s. Štrpci, opština Knjaževac)[818] od l.i. Uš(ko) + evice.

---

[810] ВИВС, str. 104

[811] ВИВС, str. 60, 113. ima grafiju TUDINCE

[812] ВИВС, str. 135

[813] ВИВС, str. 107

[814] ВИВС, str. 74, 105; *Miscellanea 2*, 1466, str. 47. može se čitati i VLATKOVCE

[815] ВИВС, str. 65, 144; *Miscellanea 2*, 1466, str. 29

[816] ВИВС, str. 69; *Miscellanea 2*, 1466, str. 28

[817] ВИВС, str. 101; *Miscellanea 2*, 1466, str. 17; ГЕМ 31-32, str. 81

[818] ВИВС, str. 67. Ima grafiju UŠEVCE; *Miscellanea 2*, 1466, str. 55

UŠOVCE, 1560. (Polomje = verovatno s. Ošane, Mihajlovgradski okrug)[819], vidi ojk. UŠEVICE.

VALKAŠINOVCI, 1454-79. (Zagorje)[820] od porodičnog imena Valkašinovci (< l.i. V’lkašin + ovci).

VEZICE, 1455. (Timok = Vežinski potok, pritoka Velike Šaške, atar s. Vratarnice, opština Zaječar)[821] od slov. vezice (upor. „Muška deca uče...pravirti gajtane, mreže i vezice” kao i ojk. GAJTANINO i GAJTANCI).

VELEŠNICE, 1560. (Zagorje)[822] od l.i. Veles < Veles "paganski slovenski bog stada" (upor. grad Veles u Makedoniji na Vardaru) + nice.

VELISAVCE, 1560. = VELISAVAC, 1586. (Fetislam = nalazilo se 1586. u ataru s. Glogovice, opština Zaječar)[823] od l.i. Velislav + ce.

VELJE POLJE, 1455. = ALANINCE, drugo ime VELЪJE POLJE, 1478-81, 1560. (Svrljig = top. Velje Polje, atar s. Tijovca*, opština Svrljig)[824] od slov. prid. velьje „veliko” i slov. polje u prvom popisu dok se u svim sledećim popisima spominje i drugo ime nastalo od l.i. Alan[825] + ince.

VELOHINE, 1455. (Svrljig)[826] od l.i. Veloh + in(j)e.

VELUTINCE, selište 1455, 1466, 1483. (Banja = bilo je zemljište s. KIEFŠTICE zajedno sa selištem NEDELSKO, atar s. Mužinca, opština Sokobanja)[827] od slov. velut „velur” + ince (upor. top. Veluđe < velut + je).[828]

VETRENE, 1560. (Timok = top. Vetren, atar s. Mali Izvor, opština Zaječar)[829] od slov. prid. vetren (upor. „...*Primorje dimi od*

---

[819] ВИВС, str. 122, 124
[820] ИБИ, str. 135
[821] ВИВС, str. 191 dok je na 65. strani zabeležena grafija BAZICE
[822] ВИВС, str. 118
[823] ВИВС, str. 108; ГЕМ 31-32, str. 102
[824] ВИВС, str. 78; *Miscellanea 2*, 1466, str. 132
[825] *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 155, 157
[826] ВИВС, str. 80
[827] ВИВС, str. 84; *Miscellanea 2*, 1466, str. 61
[828] Речник САНУ 2, str. 505
[829] ВИВС, str. 128; ГЕМ 42, str. 81

sile vjetrene” kao i „*Pred veče, usred najveće vjetrene huke*”; vidi top. Slemen, Maglen i Vetren /vrh/ na ovom prostoru kao i ovde navedeni ojk. VRLEN iz 1455).

VETRINA, 1530-35. = VETRINE, 1560. = VETRINA, 1586. (Krivina = top. Vetrina poljana, južno od selišta sela Šipikova, opština Zaječar)[830] od slov. augm. vetrina „mesto izloženo jakom vetru”.

VETRINA, 1530-35. = VETRINE, 1560. = VETRINA, 1586. (Fetislam = top. Vetrinje i hidr. Vetranja, atar s. Glogovice, opština Zaječar)[831], vidi VETRINA.

VEŠTICE, selište 1455. = VISNICA, selište 1466. = Gorna VESTNICA, 1454-79. = VEŠTICE, 1560. (Zagorje = s. Veštice, Mihajlovgradski okrug)[832] od slov. veštice „zle i grozne žene koje piju krv maloj deci, opsednute zlim duhovima”.

VIDNA, selište 1466. = VIDA, selište 1454-79. = VODNA, 1560. (Zagorje)[833] od slov. prid. vodena "mesto s puno vode".

VIDROVAC, 1530-35. = VIDROVEC, 1560. = VIDROVAC, 1586. (Fetislam = s. Vidrovac, opština Negotin)[834] od slov. zoon. vidr(a) „*lutra*” + ovac.

VIROVO, 1560. (Polomje = s. Virovo, Mihajlovgradski okrug)[835] od slov. prid. virovo (< vir „*locus fluminis profundior, gurges*” + ovo).

VISLAVCE, 1455, 1483. (Zagorje)[836] od l.i. Vislav (upor. l.i. Dunav i Morava izvedena prema nazivima reka) + ce.

VIŠA NOVA JASENICA, 1530-35. = VIŠA NOVA JASENICE, 1560. = VIŠA NOVA JASENICA, 1586. (Fetislam = s. Jasenica, opština Negotin)[837] od slov. fit. jasen „*fraxinus*” + ica i prid. viša i nova.

---

830 ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81,108
831 ВИВС, str. 108; ГЕМ 31-32, str. 78, 102
832 ВИВС, str. 69, 124; ИБИ, str. 141; *Miscellanea 2*, 1466, str. 29
833 ВИВС, str. 117; ИБИ, str. 119; *Miscellanea 2*, 1466, str. 34
834 ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 78, 105
835 ВИВС, str. 120
836 ВИВС, str. 79
837 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 78, 104

VLADISLAVOVCE, 1466. (Polomje)[838] od l.i. Vladislav + ov + ce.

VLADIČENCE, 1560. (Zagorje s. Vladičenci, Mihajlovgradski okrug)[839] od porodičnog nadimka Vladičenci (< vladik/a/ + enci).

VLKOVA SLATINA, selište 1454-79. = VLKOVA ISLATINA, 1560. (Polomje = bivše s. Vlkova Slatina, danas s. Doktor Josifovo, Mihajlovgradski okrug)[840] od l.i. Vlk + ova i slov. slatina „mesto gde izvire ili pišti slana ili nakisela voda".

VLKOSLAVCE, 1455. = VLKOSAVOVCE, 1560. (Vidin)[841] od l.i. Vlkoslav + ce.

VODNA, 1560. (Crna Reka = top. Vodna, atar s. Leskovca, opština Zaječar)[842], vidi VIDNA.

VODNA, selište 1466. (Belgrad) = VODNA, 1560. (Polomje = verovatno s. Vodna, Mihajlovgradski okrug)[843], vidi VIDNA.

VOJNICE, 1560. (Timok = Vojnica, mahala s. Kalne, opština Knjaževac)[844] od slov. vojnice „vojišta, gredelji, gredice kod pluga na kojima se nalaze jarmovi" (govori se u Timoku, Pirotu, Šopluku i Kosovu).[845]

VOJNICE, 1560. (Vidin = verovatno s. Vojnice, Mihajlovgradski okrug)[846], vidi VOJNICE.

VOJNICI, selište 1454-79. = VOJNICE, 1560. (Zagorje = s. Vojnica, Mihajlovgradski okrug)[847] od porodičnog nadimka Vojnici (<slov. vojnici „ratnici").

VOJNOVCE, 1560. (Timok)[848] od l.i. Vojn(a) + ov + ce.

VOJHNICE, 1560. (Crna Reka)[849] od l.i. Vojihn(a) + ice.

---

[838] *Miscellanea 2*, 1466, str. 19; *Miscellanea 2*, 1478-81, str. 151 zabeleženo je l.i. Vladislav

[839] ВИВС, str. 123.

[840] ВИВС, str. 116; ИБИ, str. 109.

[841] ВИВС, str. 58, 116.

[842] ВИВС, str. 125.

[843] ВИВС, str. 120; *Miscellanea 2*, 1466, str. 55

[844] ВИВС, str. 134

[845] Речник САНУ 2, str. 762

[846] ВИВС, str. 120

[847] ВИВС, str. 123; ИБИ, str. 153

[848] ВИВС, str.131

VRANJEVAC, 1530-35. = VRANOVCE, 1560. = VRANEVAC, 1586. (Krivina = top. Vranjevac, atar s. Rečke*, opština Negotin)[850] od l.i.Vran + jevac (upor. suf. vac < vas = vьsь „mesto stanovanja, dom", danas „selo")[851] (upor. s. Vranjevci, kod Bitole, Makedonija).[852]

VRBA, 1455, 1483. (Timok = top. Vrba, atar s. Manjinca, opština Knjaževac)[853] od slov. fit. vrba „*salix*".

VRBADINCE, selište 1455. (?)[854] od slov. fit. augmentativa na -ad vrbad „mesto gde ima puno vrba" + ince.

VRBICA, 1466. = VRBOVEC, 1454-79. (Vinišnica, od 1530. Crna Reka = top. Vrbica, na međi atara s. Slatine i Metovnice, opština Bor)[855] od slov. fit. vrbica „mala vrba".

VRBICE, 1455. = VRBICA, 1466. = VRANICA Gorna, 1454-79. = Gorne VRBICE, 1560. (Timok = s. Vrbica*, opština Zaječar)[856], vidi VRBICA.

VRBOVA, 1455. = VRBOVO, 1466. (Belgrad = s. Vrbovo, Mihajlovgradski okrug) [857] od slov. fit. vrb(a) + ova.

VRBOVAC, 1530-35. = VRBOVCE, 1560. = VRBOVAC, 1586. (Krivina = top. Vrbovac, atar s. Brusnika, opština Zaječar)[858], vidi VRBOVCE.

VRBOVICE, 1455. = VRBOVICA, 1466. = Gorne i Dolne VRBOVCE, 1560. (Crna Reka = s. Vrbovac, opština Boljevac)[859] od slov. fit. vrb(a) + ovice.

VRBOVCE, 1455, 1560. = Gorne i Dolne VRBICE, 1560. (Polomje = verovatno s. Vrbovčec, Mihajlovgradski okrug)[860] od slov. fit. vrb(a) + ovce i slov. prid. gornje i dolnje.

---

849 ВИВС, str. 127
850 ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
851 ОП II, str. 151-152
852 ИМЈ, str. 373.
853 ВИВС, str. 61
854 ВИВС, str. 61
855 *Miscellanea 2*, 1466, str. 18; ИБИ, str. 137.
856 ВИВС, str. 67; *Miscellanea 2*, 1466, str. 27; ИБИ, str. 133.
857 ВИВС, str. 90; *Miscellanea 2*, 1466, str. 56
858 ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81,109
859 ВИВС, str. 73, 142, 158; *Miscellanea 2*, 1466, str. 21

VRBOVCE, 1455, 1466, 1560. (Banja = s. Vrbovac, opština Sokobanja)[861], vidi VRBOVCE.

VRBOVCE, 1455. (Vinišnica)[862], vidi VRBOVCE.

VRBOVCE, selište 1466. (Belgrad)[863], vidi VRBOVCE.

VRBOTICE, 1455. (Vidin ? = top. Vrbata, atar grada Kule*, Mihajlovgradski okrug)[864] od slov. fit. vrb(a) + otice[865].

VRELO, 1530-35 = IVRELO, 1560. = VRELO, 1586. (Fetislam = top. i hidr. Vrelo i Vrelska reka, atar s. Plavne, opština Negotin)[866] od slov. vrelo.

VRŽIGRMŽA, selište 1466. (Vinišnica)[867] od slov. prid. vr(a)ži + slov. fit. grm.

VRLA VISOKA, 1530-35, 1560. (Krivina = top. Visoko, atar s. Veljkova, opština Negotin)[868] od slov. vrla „litica" i slov. prid. visoka.

VRLEN, selište 1455. (Svrljig = hidr. Vrline, atar s. Bučuma, opština Svrljig)[869] od slov. vrlen „strmen" (u govoru Timoka i Pirota).

VRTOP, 1560. (Zagorje = s. Vrtop, Mihajlovgradski okrug)[870] od slov. vrtop „vrtača"[871].

VRH, 1455, 1466, 1454-79, 1560. (Zagorje = s. Vrv, Mihajlovgradski okrug)[872] od slov. vrh.

VRŠEC, 1560. (Krivina)[873] od slov. vršac „mali vrh" < stslov. vьrhъ.

---

860 ВИВС, str. 88, 115
861 ВИВС, str. 82, 132; *Miscellanea 2*, 1466, str. 63
862 ВИВС, str. 64
863 *Miscellanea 2*, 1466, str. 56
864 ВИВС, str. 67
865 ЈЕЗИК, str. 147.
866 ВИВС, str. 109; ГЕМ 31-32, str. 79, 102
867 *Miscellanea 2*, 1466, str. 27
868 ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81
869 ВИВС, str. 79
870 ВИВС, str. 113
871 Речник САНУ 3, str. 92
872 ВИВС, str. 60, 115; ИБИ str. 123, 157
873 ВИВС, str. 125

VUKVIRAC, 1530-35. = VUKVIROVCE, 1560. = VUKVIROVAC, 1586. (Krivina)[874] od l.i. Vukvir (upor. l.i. Vukmir) + ovac.

VUKČEVO BLATO, 1560, 1586. (Fetislam)[875] od l.i. Vukьсь + evo i slov. blato.

ZAVNA, 1530-35, 1560. = ZAVNA, drugo ime KLEKOVIK, 1586. (Fetislam = hidr. Zamna, atar s. Plavne, opština Negotin)[876] od slov. zavna „zvonjava" (upor. „Bure zavni kad se udari nečim"[877]). Spomenuti hidr. „neki pišu Zamna, Vlasi je izgovaraju Zьmna, Srbi pak, koje sam o tom pitao, upravo kažu Zemna"[878] (upor. s. Zvonce, Srbija i s. Zvoneće i Zvonik, Hrvatska). Drugo ime Klekovik nastalo je od slov. fit. klek(a) + ovik.

ZAGRAĐE, 1455, 1560. (Crna Reka = s. Zagrađe, opština Zaječar) [879]< od slov. zagrađe „*suburbium*, podgrađe" (upor. ojk. Podgrađe, danas s. Varoš, opština Svrljig i ojk. PODGRADIE, danas top. Podgrad, opština Sokobanja).

ZARUBINCE, 1530-35. (Krivina)[880] od l.i. Zarub (upor. prez. Zarubac i Zarubice) < slov. zarub „ivica, kraj" (upor. l.i. Ivica, Krajina itd.) + ince.

ZARUDNICE, 1455, 1483. (Zagorje) = ZARODOVCE, 1560. = ZARODOVAC, 1586. (Krivina)[881] od slov. zarod „potomstvo, leglo, okot (o manjim životinjama)" + ovce.

ZVEZDAN, 1530-35. = IZVEZDAN, 1560. = ZVEZDAN, 1586. (Fetislam = nalazilo se između s. Metriša i Salaša, opština Zaječar)[882] od slov. fit. zvezdan „zeljasta višegodišnja biljka žuta

---

[874] ВИВС, str. 100; ГЕМ 31-32, str. 81, 106

[875] ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 105

[876] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104

[877] КС II, str. 944

[878] Речник САНУ 5, str. 579 (zavniti)

[879] ВИВС, str. 94, 142, 147

[880] ГЕМ 31-32, str. 81

[881] ВИВС, str. 60, 102; ГЕМ 31-32, str. 108. Slovo W u turskoj grafiji može značiti jednako samoglasnike U i O

[882] ВИВС, str. 108; ГЕМ 31-32, str. 78, 102

cveta *Lotus corniculatus* iz f. *Papilionaceae* koja raste na livadama i pašnjacima, poznata kao dobra stočna hrana”[883].

ZIDANIK, 1455, 1483. (Zagorje)[884] od slov. zidanik „kamen pogodan za zidanje”.

ZIDNA, 1455. = ZIDNE, može se čitati i ZIDINA, 1478-81. = ZEDNE, 1560. (Svrljig = top. Zadna, atar s. Belog Potoka, opština Knjaževac)[885] od slov. prid. zadnja „koja se nalazi pozadi /nečega/ ”.[886]

ZIMJAN, 1455. = ZMIJAN, 1483. (Banja = top. Zmijanac, atar s. Milušinca*, opština Sokobanja)[887] od slov. zmijan „mesto gde se legu zmije” (upor. u Vukovom rječniku top. Zmijanj, Zmijanje, između Banjaluke, Ključa i Mrkonjić-Grada, zapadno od reke Vrbasa u Bosni).

ZЪLBOVCE, 1560. (Crna Reka)[888] od l.i. Zub (upor. l.i. Zoubь, lično ime nastalo po delu glave ZUB)[889] + ovce.

ZORINOVCE, 1455. = Gorne ZORANOVCE, 1466. = Gorne i Dolne ZORANOVCE, 1455, 1560. (Timok = s. Zorunovac, opština Knjaževac)[890] od l.i. Zoran (upor. prez. *Zoronj* „rumunjskoga podrijetla u Kupuzištu, selu u Negotinskoj krajini u Srbiji”[891] u vezi s današnjim oblikom, Zorunovac) + ovce.

ZUBANOVCE, 1455, 1466, 1483. (Timok = hidr. Zubanov potok, atar s. Ravne, opština Knjaževac)[892] od l.i. Zuban + ovce.

ZUBATINCE, 1455. = ZUBETINCE, 1560. (Timok = s. Zubetinac, opština Knjaževac)[893] od l.i. Zub + etin(a)[894] + ce (upor. prez. Zubetinac).

---

[883] Речник САНУ 6, str. 656
[884] ВИВС, str. 66, 201
[885] ВИВС, str. 80, 156; *Miscellanea 2*, 1466, str. 155
[886] ОП III, str. 6. “…slovo W znači ili samoglasnik I (a sreće se i na mestu E)…”, “…jednim istim znakom beleži se i suglasnik X i samoglasnici A i E (obično kad su na kraju reči).”
[887] ВИВС, str. 85, 201
[888] ВИВС, str. 104
[889] РиБДиП, str. 100
[890] ВИВС, str. 68, 71, 129; *Miscellanea 2*, 1466, str. 34
[891] Rječnik JAZU 95, str. 90
[892] ВИВС, str. 76, 202; *Miscellanea 2*, 1466, str. 50
[893] ВИВС, str. 68, 128

ŽABAR, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = nalazilo se na reci između s. Velesnice i Ljubičevca, opština Kladovo)[895] od slov. ornit. termina žabar „ptica grabljivica *Circus f. Falconidea*, poznate pod različitim nazivima (obično po mestu gde živi)".

ŽEDNO, 1530-35. = ŽEDNA, 1560. = ŽEDNO, 1586. (Krivina)[896] od slov. prid. žedna (žedno) „mesto oskudno vodom za piće".

ŽELEVA, 1455. = Gorne i Dolne ŽELJOVA, 1560. (Svrljig = s. Željevo, opština Svrljig)[897] od l.i. Željo(o) + eva (upor. prez. Željev) i slov. prid. gornje i dolnje.

ŽELEZNIK, drugo ime GRADIŠTE, selište 1455, 1586. (Vidin = bilo je blizu ojk. DRAKSINOVCE)[898] od slov. železnik „rudnik gvožđa". Drugo ime od slov. gradište „mesto gde je bio grad, tvrđava; razvaline grada".

ŽELEZOVCE, selište 1455, 1560. (Banja = hidr. Železovac, atar s. Mužinca, opština Sokobanja)[899] od slov. želez(o) „gvožđe" (naselje je verovatno bilo smešteno pokraj kakvog rudnika železa) + ovce.

ŽIVICA, 1530-35. = ŽIVICE, 1560. = ŽIVICA, 1586. (Fetislam = top. Živica, između atara s. Velike Kamenice i Velešnice, opština Kladovo)[900] od slov. živica „živa obala, *viva sepe munire*"[901].

ŽILNA, 1455. = ŽILNE, 1466, = ŽILINA, 1560. (Timok = s. Žlne, opština Knjaževac)[902] od praslov. prid. *žьl(t)ъ "žu(t) + na".

ŽIROVNIK, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam)[903] od slov. žirovnik „šuma s puno žira".

---

[894] JEZIK. str. 147
[895] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 78, 103
[896] ВИВС, str. 102; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[897] ВИВС, str. 81, 119, 135
[898] ВИВС, str. 74, 201
[899] ВИВС, str. 86, 132
[900] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 105
[901] Српски рјечник, 1852, Беч, str. 158
[902] ВИВС, str. 70, 130; *Miscellanea 2*, 1466, str. 33
[903] ВИВС, str. 111; ГЕМ 31-32, str. 79, 105

ŽITODOL, 1560. (Crna Reka)[904] od slov. prid. žito(v) + dol „dolina zasejana žitom”.

ŽUČKOVCE, 1560. (Banja = s. Žučkovac, opština Sokobanja)[905] od l.i. Žučk(o) + ovce.

OJKONIMI NEPOZNATOG POREKLA

BARHINCE, 156O. (Zagorje)[906] nepoznatog porekla.

BRATERAGA, 1560. (Polomje)[907], nepoznatog porekla.

BREVNICE, 1560. (Timok)[908], nepoznatog porekla.

BULOČICE, selište 1560. (Crna Reka)[909], nepoznatog porekla.

Dolne KORICE, 1560. (Polomje)[910], nepoznatog porekla.

Gorne OPLO, 1455. = Dolne UJNE, 1455, 1483. (Vinišnica) = Gorne UJNO, 1454-79. (Gelvije) = Dolno i Gorno UJNE, 1560. (Timok)[911], nepoznatog porekla (upor. s. Dolno Ujno, severozapadno od Ćustendila, na samoj jugoslovensko-bugarskoj granici).

GRAKVIŠTE, 1455. = HRKVIŠTE, 1466. (Timok)[912] nepoznatog porekla.

GRUBOŠTICE, selište 1560. (Zagorje)[913], nepoznatog porekla.

HRČARAVCE, 1455, 1483. (Zagorje)[914], nepoznatog porekla.

IBSAR, 1455. = INSAR, 1560. = IBSAR, 1586. (Vidin)[915], nepoznatog porekla.

ISKRIKUN, selište 1455. (?)[916], nepoznatog porekla.

---

904 ВИВС, str. 104
905 ВИВС, str. 83, 133
906 ВИВС, str. 125
907 ВИВС, str. 112
908 ВИВС, str. 118
909 ВИВС, str. 107
910 ВИВС, str. 117 od slov. Koritašce ”malo korito” i slov. prid. dolnje
911 ВИВС, str. 62, 67, 129; ИБИ, str. 123
912 ВИВС, str. 71; *Miscellanea 2*, 1466, str. 25
913 ВИВС, str. 120
914 ВИВС, str. 62, 218
915 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 78, 104
916 ВИВС, str. 86

ISTUBIN, 1560. (Crna Reka)[917], nepoznatog porekla.

IŠEVCE, selište 1455. = OŠOVCE, 1466. = OŠENOVEC, 1454-79. (? = s. Ošane, Mihajlovgradski okrug)[918], nepoznatog porekla.

JAKATICE, 1560. (Polomje)[919], nepoznatog porekla.

KILOPAD, 1530-35. = KILOBAD, 1560. = KILOBAD, 1586. (Krivina)[920], nepoznatog porekla.

KONJABINCE, 1455, 1560. (Svrljig)[921], nepoznatog porekla.

KONJATINCE, 1530-35. (Krivina)[922], nepoznatog porekla.

KRNMAZ, selište 1466. (Belgrad)[923], nepoznatog porekla.

LAČESLADI, 1455, 1483. (Timok)[924], nepoznatog porekla.

LEKBOROVCE (= *lqbrwc-* [925]), 1455. (Banja)[926], nepoznatog porekla.

LUTEŠNICE, 1560. (Zagorje = s. Ljuti, Mihajlovgradski okrug)[927], nepoznatog porekla.

MRALOVA, 1560. (Polomje)[928], nepoznatog porekla.

MRTOLAVCE, 1560. (Zagorje)[929], nepoznatog porekla.

MRTONOVOŠNICE, 1560. (Timok)[930], nepoznatog porekla.

PREHUŽDA, 1455. - PROJUŽDA, 1560. (Polomje) = Gorne PREGUŠTE, 1455. = Dolne PREHUŽDE, 1455. = Dolne PREHUŽDA, 1466. (Belgrad) = PROJUŽDA, 1560. (Polomje = s. Preuždа, Mihajlovgradski okrug)[931], nepoznatog porekla.

---

[917] ВИВС, str. 118
[918] ВИВС, str. 88; ИБИ, str. 145
[919] ВИВС, str. 122
[920] ВИВС, str. 101; ГЕМ 31-32, str. 81, 107
[921] ВИВС, str. 82, 157
[922] ГЕМ 31-32, str. 81
[923] *Miscellanea 2*, 1466, str. 57
[924] ВИВС, str. 64, 208
[925] Transkripcija prof. dr Mitra Pešikana
[926] ВИВС, str. 83
[927] ВИВС, str. 100
[928] ВИВС, str. 127
[929] ВИВС, str. 118
[930] ВИВС, str. 131
[931] ВИВС, str. 68, 71, 88, 120; *Miscellanea 2*, 1466, str. 29

SEZDINCE, 1455. (Vinišnica)[932], nepoznatog porekla.

TEMSKA, 1455. (Šehirkej = s. Temska, opština Niš)[933], nepoznatog porekla.

TRBOTINCE, 1560. (Zagorje)[934], nepoznatog porekla.

ISPRAVKE I DOPUNE KNJIZI "ETIMOLOGIJA NESLOVENSKIH OSNOVA U OJKONIMIJI VIDINSKOG SANDŽAKA XV I XVI VEKA"

II_1

Predlatinske (paleobalkanske) osnove

BARALEVA, 1455. = PARALOVO, 1454-79. = PARALEVO, 1466. = PARALEVA, 1560. (Crna Reka = hidr. Paralevo, atar s Valakonje, opština Boljevac)[935] od ilir. *βαρα* (trač. *παρα*) "potok, bara" < ie. **bora* + - lev/-a,-o/ (upor. mnoštvo hidr. Leva reka, ali je veoma značajno za upoređenje ojk. Paralovo jugoistočno od Prištine, na putu prema Gnjilanu, što ukazuje na mogućnost migracije stanovništva Kosova na prostoru crnorečke nahije krajem XIV i tokom XV veka), osnove koja je nastala od ie.**alb*(*h*)- "belo"[936] promenom kratkog vokala *a* > *e* ispred dva konsonanta (upor. germ. hidr. *Albis* > *Elbe* i litv. hidr. *Albent*a /XVI vek/ > *Elbentas* "Belica, Bistrica")[937] , metatezom likvida (upor antički top. *Albona* > *Labin* u Istri, Hrvatska)

---

[932] ВИВС, str. 58

[933] ВИВС, str. 75

[934] ВИВС, str. 125

[935] ВИВС, str. 70, 119; ИБИ, str. 125; *Miscellanea* 2, 1466, str 23.

[936] Svi nazivi hidr. Leva reka u Istočnoj Srbiji nastali su od ie. *alb(h) - "belo" što u prevodu doslovce znači Bela Reka. U ojk. BARALEVA (nahija Crna Reka) valja možda prepoznati katun Vlaha Baralevъski (današnja gora Barel na području alb. sela Bajgere kod Kosovske Mitrovice - o ubikaciji ovoga katuna vidi prilog S. Gashia "O ubikaciji katuna Baralevьski iz svetostefanske hrisovulje 1313-1318. godine", OJ 7, 1977.) što posredno govori o migraciji Vlaha sa juga krajem XIV i tokom XV veka na prostoru Vidinskog sandžaka.

[937] OJ 10 (1982.), str 313-319; SP, str. 198; IFS LB 6

i promenom konsonanta *b* > *v* (upor. antički top. *Albenta* > *Lavin* kod Trogira).

GRAB, selište 1466, 1478-81. (Banja)[938] od slov. fit. grab "*carpinus betulus Linn*." s disimilacionim ispadanjem praslov. suf. гъ < praslov. grabrъ, što valja poistovetiti sa stmak. *γραβιον "πρινινον ἤ δρύϊνον ξύλον*" (upor. umbrijsko ime božanstva *Jupiter Grabovius* /*Tabulae iguvinae*/, onda *Grabaei proprieque dicti Illyrii* / *Plin. II* 144/ i ime ilirskog kraqa *Γράβοσ*)[939].

GRABOVICA, 1530-35. = GRABOVCE, 1560. = GRABOVICA, 1586. (Fetislam = s. Grabovica, opština Kladovo)[940], vidi ojk. Grab + ovica.

GRABOVCE, 1455. = GORNA GRABUNICA, 1454-79. = GORNA GRABOVICA, 1466. = GORNE GRABOVCE, 1560. (Crna Reka = top. Grabovac, atar s. Podgorca i hidr. Grabovački potok, atar s. Krivog Vira, opština Boljevac)[941], vidi ojk. GRAB + ovce.

GRBOVCE, 1455. = GABROVA, 1560. (Timok = top. Gabrovac*, atar grada Knjaževca)[942], vidi ojk. GRAB + ova.

NIŠEVCE, 1455, 1478-81. = NIŠOVCE, 1560. (Svrljig = s. Niševac, opština Svrljig)[943] je ojkonim, kontinuanta imena Justinijanovog kastela *Ναϊσσ*(os) (Procop., Bell.Goth. II 40) u okolini grada *Ναϊσουπολισ* (Procop., De aedif. IV 1)[944].

Nepouzdana etimologija osnove imena *Ναϊσουπολισ* (u antičkim izvorima *Naissus*)[945] = *Nyšь grad* > Niš može se preneti i na

[938] *Miscellanea* 2, 1478-81, str. 69.

[939] ER I, str. 598 (grab).

[940] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 78, 103.

[941] ВИВС, str. 72, 106; *Miscellanea* 2, 1466, str. 19; ИБИ, str. 141.

[942] ВИВС, str. 113.

[943] ВИВС, str. 77, 135; *Miscellanea* 2, 1478-81, str. 126.

[944] ВИЈ I, str. 62-65; ПОА, str. 36-38.

[945] Etimolozi se dele na one koji se opredeljuju za praie.* Nav- (AS I-III/II 693/; DAT I, II 1-2; ZFO, 138), koradikalno s prajezičkom reči za lađu *Nāus (grč. Náus, stind. Nauh, lat. Nāvis), i na one koji svode Nāv-isso- na ie. koren *snāu-(stind. snāuti "kaplje, ispušta tečnost", grč. jon. nēis < *snāvis "potočna ili izvorska nimfa, Najada", nãma <*snavema "tečnost, izvor" itd.) Ova etimologija koju je predložio Dečev (ИНИЗБ, str. 267),

identičnu osnovu navedenog ojkonima Niševce < **Nyšьv*-(slov. *ū*-osnova razvila se iz predslovenskog, vulgarnolatinskog, udvojenog suglasnika) < *Nāissus*[946] + ce.

---

prihvatili su Russu (LTD, str. 72), Georgiev (БЕО, str. 35) i Schramm (EUE, str. 307). Ime Naissus Nā(v)isso - Holder proglašava keltskim, koga Tomaschek dopunjuje ukazujući i na druge keltske tragove u toponimiji (Remisiana, Meldia); Mladenov i Dečev (DTS, str. 326) tračkim, jer su uvereni da je tračko starije od keltske najezde u III v. pre Hrista; Georgiev dakomezijskim, a Skok (ГЗМ 32, str. 3) i Meyer (DSDAI, str. 237) ilirskim. Fazmerovo (SZSAUN, II 544) poređenje imena Niš, Nišava sa lužničkim hidronimom Nisa > nem. Neiβe otpada budući polazi od sličnosti današnjeg oblika, a ne od antičkog. U svom radu A. Loma (OVUTS) daje orginalno i do sada najprihvatljivije rešenje u diskusiji oko porekla imena Nāissus, a polazi od Priskovog naziva Nišave Danuva < ie. sintagme *dānus nāvi "reka preko koje se prevozi čunom ili splavom" (upor. stiran. dānus nāviiā "reka koja se prelazi plovilom").

[946] Naime, valja pomenuti da je provincijski grad Naiss(us) = Niš zabeležen tokom vekova u pisanim istorijskim izvorima, kao npr. u Itinerarum Antonini, Itinerarum Burdigalense ili Hierosolymitanum, Tabuli Peutingeriani, u Geografa Ravenatusa, Hieroklov Synecdemus, Prokopijev De aedificiis i Bellum Gothicum, Descriptio totius mundi, Notitia Dignitatum, Codex Theodosianus, Codex Iustinianus, u delima Ammianus-a Marcellinus-a, Jordanes-a, Zosimus-a, Priscus-a Stefana Vizantijskog, Olimpiodor-a, Vanantis-a s različitim grafijama, kao npr. Naissus, Naisso, Naison, Nys, Nessum itd., ali je samo Prokopije iz Cezareje negde sredinom VI veka zabeležio u svojim delima istovremeno dve grafije *Ναϊσσος* (Procop.,Bell.Goth.II 40) i *Ναϊσουπολισ* (Procop., De aedif. IV 1) kao što je učinio s grafijama kastela *Θεοδώρα* i *Θεοδορούπολιζ* (Procop., De aedif. IV 6. 15, 18) iz oblasti Akvisa.

Ako pogledamo istoriju ovoga grada nepunih stotinak godina pre pojave Prokopijevih dela, upoznaćemo, čini nam se, razloge zbog kojih je pisac morao praviti distinkciju ovih dveju grafija i kako ćemo još bolje videti grafija *Ναϊσσος* nipošto ne može biti skraćenica grafije *Ναϊσουπολισ* kao što to nije *Θεοδώ*ra skraćenica od *Θεοδοὒροπολις*-a. Naime, poznati istoričar Amijan Marcelin zabeležio nam je u svom delu, da je grad Naissus bio "*veoma bogat grad*" (*copiosum oppidum*) koji je u svojoj dugoj istoriji bio "*više puta opsedan, ali da se nikada nije predao niti bio osvojen*"

(..*circumcessum quidem aliquotiens numquam tamen excissam aut deditam*...).

Prva katastrofalna razaranja grad Naissus doživljava 441. godine po Marcelinovoj hronici, kada "*Hunski carevi sa hiljadama svojih vojnika provališe u Iliriku i opustošiše Naissum, Singidunum i mnoge druge gradove i utvrđenja u Iliriku (Hunnorum reges numerosis suorum cum milibus Illyricum irruerunt Naisum, Singidunum aliasque civitates oppidaque Illyrici plurima exciderunt*)", a onda, po žitiju sv. Hipatija 447.godine to isto učiniše Huni na čelu sa Atilom, te 471.godine Goti na čelu sa Tjudimerom sve dok ih Teodorih 488.godine ne odvede u Panoniju, a potom u Italiju protiv Odoakra.

Dobar deo stanovništva, za vreme pedesetak nesigurnih i pustolovnih godina je, verujemo, bežeći organizovano pred varvarima, uteklo u zbegovima po, tada šumovitim, klancima Svrljiških planina, kada su po svoj prilici podigli sebi naselje na ušću Svrljiškog Timoka i reke Belice severo-istočno od brda Kapilije, u podnožju litica na kojima je kasnije podignut srednjovekovni grad Svrljig, prozvavši ga *Ναϊσσος* po imenu grada odakle su ovamo pobegli.

Početkom VI veka, u vreme Anastazija I (513-518) kada je započeta intezivna delatnost na utvrđivanju balkanskih gradova utvrđeno je, zasigurno, i ovo naselje bivših stanovnika Naiss(us)a zidinama čije ostatke danas razotkriva reka Belica i po koji tragač za izgubljenim blagom (Rekognosciranjem terena viđeni su ostaci zidina koji obiluju u kasnoantičkim i ranovizantijskim tegulama, dok su površinski nalazi sa ovog lokaliteta hronološki datirani u VI veku i poznijem vremenu; prilikom regulacije toka reke Belice pre 20-tak i više godina nađen je jaedan lapidarni latinski natpis u nekoj prostoriji-kosturnici koji je naknadno prebačen u Niški ili Beogradski muzej, prema pričanju meštana sela Niševca). Sredinom VI veka, u vreme Justinijana I (527-565) kada su preduzeti opsežni radovi na obnovi grada Naiss(us)a i izgradnji četrdesetak novih kastela u njegovoj oblasti Prokopije je prilikom navođenja imena tih kastela imao dobar razlog za distinkciju u nazivu novosazidanog kastela, kome su, njegovi stanovnici nadenuli ime *Ναϊσσος* kao utehu na nikad prežaljeni napušteni grad na Nišavi, i obnovljenih zidina starog grada koga je, da bi ga izdvojilo od ostalih kastela, prozvao *Ναϊσουπολισ* (v. Славољуб Гацовић, *Разграничење наисополиске /нишке/ и аквиске /праховске/ регије са убикацијом градова из VI века*, Нишки зборник, бр. 20, str. 85-86, Ниш, 1996, uz napomenu da je u ovom radu mnogo toga izostavljeno zbog loše kompjuterske pripreme u ДИГП "Просвета" i JНИП "Народне новине", Ниш).

Analogna pojava zapaža se još na nekim praslovenskim i srpskohrvatskim latinizmima (praslov.***bъči*, gen. *bъčve* < vlat. **buttša* < *buttia* < klat. *buttis*; sh. bječva < vlat. **bettša* < *vittea*)[947], ali i kod starih germanizama (praslov. **smoky*, gen. *smokvъe* < got. *smakka*[948]*;* sh. letva / latva < **laty*, *latьve* < stvnem. *latta*[949]).

Osnova ktetika *Nišьv-ьskyj* koji se istovremeno javlja u izvorima (prid. *Nišьv* - *ьskyj*; oblast *nysьvьskuju* kod Stefana Prvovenčanog u delu Život sv. Simeona, pogl.VII; *nyševьskimi prěd*(*ě*)*ly* u jednom zapisu iz oko 1202)[950] i koja docnije sasvim preovlađuje: *pri jep*(*i*)*s*(*ko*)*pě niševьscěmь* u jednom izvoru iz 1279.[951] odakle **Niševsci* > Niševci "Niševljani"[952] (zamena *sc* u *c*), odakle današnji oblik etnika i ojkonima Niševac.

II_2
Latinske osnove

BAJANCE, 1455. = BANICA, 1466. (Crna Reka = verovatno top. Banjica kraj Brestovačke Banje, opština Bor)[953] od slov. banjica < lat. *balneum* "izvor termalne vode".

G. VITANOVAC, 1530 - 35. = GORNE VITANOVCE, 1560. = G. VITANOVAC, 1586. (Krivina)[954] od l.i. Vitan (< lat. l.i. *Vit*/*us*/[955] + an) + ovce i slov. prid. gornje.

JAJINCI, 1455. = BANICA, selište 1466. = BANICA, 1454-79. (?)[956] od slov. hidr. banjica < lat. *balneum* "izvor termalne vode".

---

947 ER, I 86, 146.
948 DGL, str. 222.
949 ER, II 290.
950 ССЗИН I N^O 7.
951 ССЗИН I N^O 25.
952 OVUTS, *str.* 18.
953 ВИВС, str. 72; *Miscellanea* 2, 1466, *str.* 19.
954 ВИВС, 103, 104; ГЕМ 31 - 32, *str.* 89, 108.
955 ER III, 585 (Vid).
956 ВИВС, str. 68; *Miscellanea* 2, 1466, *str.* 56; ИБИ, str. 149.

MALI VITANOVAC, 1530-35. = MALE VITANOVICA, 1560. = MALA VITANOVICA, 1586. (Krivina)[957] od l.i. Vitan (< lat. l.i. *Vit*/*us*/[958] + an) + ovce i slov. prid. male.

VITANOVCE, 1560. (Crna Reka)[959] od l.i. Vitan (< lat. l.i. *Vit*/*us*/[960] + an) + ovce.

VITONCE, 1455. = VITONICE, 1466. = VITONJA, 1483. = VITOTINA, 1560. (Timok = top. Vitonjina, atar s. Balinca*, opština Knjaževac)[961] od lat. l. i. *Vit*(*us*) + hipokoristički suf. - onja[962].

ŽUKOVCE, 1455. = ŽURKOVCE, 1560. (Timok = s. Žučkovac, opština Knjaževac)[963] od slov. prid. žukova (< slov. fit. žuka "žutilica, *Genista*" < lat. *juncus* + ova) + ce (upor. top. Žukova na Hvaru, Hrvatska).

II_3
Grčke osnove

CRKVIŠTE, drugo ime DOLJANI, selište 1455, 1478-81, 1483. (Svrljig = top. i hidr. Crkvište, atar s. Radenkovca, opština Svrljig)[964] od slov. crkvište "ostaci gde je nekada bila crkva, *ubi olim fuit ecclesia*" kada je bilo izgrađeno naselje (upor. "*na crkvište varьvarino... I crkvište krьstovo*"od XV veka u srednjovekovnim poveljama)[965] < stsrp. crьkvь < praslov. cьrky < gen. cьrkve < germ. *kirikō (odakle nem. *kirche*) < grč. *κυριακή* "(dom) Gospodnji".[966] Doljani su od porodičnog nadimka Doljani (< slov. dol + jani) "oni koji žive u dolu".

---

957 ВИВС, 102; ГЕМ, 31 - 32, str. 81, 108.
958 ER III, 585 (Vid).
959 ВИВС, str. 104.
960 ER III, 585. (Vid).
961 ВИВС, 88, 149; *Miscellanea* 2, 1466, *str.* 58.
962 ER III, 585 (Vid).
963 ВИВС, str. 67, 108.
964 ВИВС, str. 79, 219; *Micellanea 2*, 1478 - 81, str. 149.
965 Rječnik JAZU, str. 831.
966 ОП XI, str. 4.

CRKVIŠTE, 1466., 1530 - 35. (Crna Reka)[967] = MALO ČERKVIŠTE 1560., 1586. (Crna Reka)[968] vidi ojk. CRKVIŠTE.

CRKOVCE, 1466., 1483. = ČERKOVCE, 1560. (Banja)[969], vidi ojk. CRKVIŠTE.

KALUJERA, selište 1455. = KALUJEVA, 1483. (Timok)[970] od slov. kaluđera "monah(inja)"[971] < grč. *καλός* "častan" + *γερον* "starac".

STRVNICA, drugo ime KALUĐEROVAC 1530 - 35. = ISTRVNICE, 1560. (Krivina)[972] od slov. ornit. termina strvnica "ptica, koja se hrani strvinama", odnosno drugo ime od slov. prid. kaluđerov "ono što pripada kaluđeru" (< slov. kaluđer < grč. *καλός* "častan" + *γερον* "starac" + ov) + ce (upor. s. Kaluđerovac u županji ličko-krbavskoj u Hrvatskoj[973]).

II_4
Vlaška lična imena i osnove

BAJTAL, 1560. (Polomje)[974] od rum. l. i. *Baiţăl* < rum. *baiţăl* (vl. *bajecăl*) "momče" (upor. s. Momče, Crna Gora[975]).

ČURLAT, 1560. (Zagorje = s. Čorlevo, danas sastavljeno sa s. Drenovac, Mihajlovgradski okrug)[976] od vl. *čurliat* "mesto gde se vrane okupljaju grakćući u vreme zimskih meseci, obično u vrbacima ili topoljarima kraj reke" (upor. nadimak *Č'úrla* i *Č'urlonja* kod Srba Karaševaca u Rumuniji[977]).

---

967 *Micellanea 2*, 1466, str. 55; ГЕМ 31 - 32, str. 76.
968 ВИВС, str. 104, 209.
969 ВИВС, str. 132; *Miscellanea* 2, 1466, str. 63.
970 ВИВС, str. 64.
971 ВИВС, str. 64.
972 ВИВС, str. 103; ГЕМ 31 - 32, str. 81.
973 Rječnik JAZU 16, str. 778.
974 ВИВС, str. 113, zabeleženo pod Zagorje.
975 IMJ, str. 219.
976 ВИВС, str. 113.
977 AK, str. 211.

ISBALAR, 1455. = ISPALAD, 1483. (Crna Reka) = ISPALAD, 1454-79. (Timok)[978] usled slabog grafičkog nagoveštaja fonema možemo pretpostaviti da je nastalo od protoničkog I- (upor. Ipsoder, Iskumna itd.) + vl. *spál*(*ă*) "pere" + ar ili vl. *spalát* "oprano".

"*U V i IV stoljeću prije n.e. istočnojadransko primorje ulazi u grčku kolonizacijsku orbitu. Svoje su faktorije podizali.... i na kopnu* (*...Aspalathos*)", što govori u prilog teze P. Skoka da naziv današnjeg Splita ima odraza u vulgarnom latinitetu (vl. *a*-*spalát* "oprao je") i da je naselje nastalo na mestu pored obale gde su žene prale rublje, te da naziv Split ne treba dovesti u vezu s Dioklecijanovom palatom koja je sagrađena tek u II polovini III v.n.e.[979]

RAJEC, drugo ime KORBUNEVCE 1560, 1586. napušteno (Crna Reka)[980] od slov. raj "kal" + ec. Drugo ime potiče pre od vl.l.i. *Korbun* (upor. vl. l.i. *Korb*/ea/ + un poput slov. l.i. Milun itd.) + evce negoli od ihtiološkog termina korb(a) "riba koja živi uz kraj" < lat. *corvus* (Plinije) "riba drugorazredne kvalitete, crne boje"[981] što je, zapravo, prenos kopnenog izraza lat. *corvus* "gavran", poput ihtiološkog termina oslić "riba drugorazredne kvalitete" < lat. *aselus* "magarac" + unevce[982].

RUGOVO, 1530 - 35. = RUGOVA, 1560. = RUGOVO, 1586. (Krivina)[983] od vl .l.i. Rug koje je spomenuto u Dečanskoj hrisovulji 1330. i u Žičkoj povelji Stefana Prvovenčanog gde su upisani stanovnici vlaškog katuna[984] (upor. rum. l.i. *Rug*, *Ruga*, *Rugaş*, *Rugae*, *Rugeanu*, *Rugescu*, *Ruget*, *Rugu* i top. *Rugea* /*Ardeal*/, *Rugetu* itd[985]; prez. *Ruga* u Zadru 1314.[986]; u povelji sastavljenoj 1090. spominje se l.i. *Rugeta*[987] "*mjesto ženskog svetačkog imena Rogata, dolazi dva*

978 ВИВС, str. 72, 203.
979 IT, str. 41, 42, 45.
980 ВИВС, str. 104, 214.
981 ER II, str. 84 (krb).
982 AK, str. 232.
983 ВИВС, str. 102; ГЕМ 31 - 32, str. 81, 108.
984 ОП III, str. 187 - 188.
985 DNFR, str. 400.
986 ОП II, str. 188.
987 ОП II, str. 121.

puta", odnosno "*mesto gde se čovek moli*"[988], ali je veoma značajno za upoređenje i s. Rugince, severoistočno od Kumanova /Makedonija/, što ukazuje na mogućnost migracije stanovništva sa prostora Makedonije na prostor crnorečke nahije krajem XIV i tokom XV veka) < vl. *rug* "kupina, trnje, drača" < lat. *Ruga* "nabor, kovrdža, mrežotina" (upor. lat."*rugas coegit*, namrgodio se"[989] i slovenske paralele, s. Mrgodići i Mrgudići /BiH/ < l.i. Mrgod i Mrgud, s. Mrežica i Mrežicko /Makedonija/, s. Mrežnica, Mrežnički Brest i Mrežnički Brig /Hrvatska/; lat. "*rugosus frigare pagus* - od zime zgureno selo /seljaci/" i slovenska paralela s. Zgurić brdo itd.)[990] + ovo (-ova).

TЪRŠINCE, 1560. (Crna Reka)[991] od vl. *tîrš* "šiba, tanka stabljika, žbun" (upor. slovensku paralelu ojk. Šibikova < slov. fit. šibika "*virga*") + ince.

II$_5$
Kalendarska lična imena

ISTEBANCE, 1455. (Vidin)[992] od prot. I- + kalendarsko l.i. Stepan (alternacija b-p) < Stefan < grč. *στεφανος* "ovenčani" + ce (upor. ojk. Istepan Dol).

---

[988] SK, str. 260.

[989] ЗКЈ I, str. 217. Spominje naseobinu Rožat od Raçatum u srednjovekovnim poveljama, koje je nastalo od Rogiatto < lat. rosetum "divlje ruže, ruže od šipurka, ružičnjak"; LH, str. 935 (ruga).

[990] Primeri koje donosi M. Grković u svom, ovde navedenom, radu iz 1495.(Petar Andeevič Rugotin u Novgorodu), 1514-1527 (Fedor Aleksandrovič Rugotin iz Moskve), i iz 1652. (Teofim Ruguev, sveštenik u Rusiji) upravo ukazuju na to da su lična imena sa osnovom rug- iz mnogo kasnijeg vremena u odnosu na srpske srednjovekovne povelje gde se direktno spominje l.i. Rug bez sufiksacije, što je uobičajeno među stanovnicima vlaških katuna, a nije uobičajeno u slovenskom onomastikonu, pa je izlišno insistirati da je onomastika s osnovom rug- u ličnim imenima bila poznata još u opšteslovenskoj zajednici, a na osnovu primera u ruskim izvorima iz XV i XVI veka.

[991] ВИВС, str. 106.

[992] ВИВС, str. 64.

IŠTIPINE, 1455, 1560. (Timok = s. Štipina, opština Knjaževac)[993] od prot. I + l.i. Štip(e) (< l. i. Štipan < kalendarskog l.i. Stepan < Stefan < grč. *στεφανος* "ovenčani"; upor. u Daničićevom Rječniku "kralju Štipanu Dabiši 1397.") + in(j)e, a prelaz foneme s > š na prostoru Vidinskog sandžaka zabeleženo je u sledećim primerima: ojk. Čubra Vukšanovica, 1530-35. = Čubra Vukšan, 1560. = Čubra Vuksan, 1586.; ojk. Sekulce, 1530-35, 1560. = Šekulce, 1586. kao i mnogi hidronomi i toponimi nastali u vezi sa Sasima (upor. "*Kalendarsko ime Stepan koje se našlo i u hercegovačkih i u hrvatskih Vlaha srednjega vijeka...*"; *U Krastovljanima je "... Stepan vlaškoga ishodšta...*" itd.)[994]

II_6
Rumunska lična imena i osnove

BAGAČIN, 1455, 1483. (Vidin) = BIKAČIN, 1560, (Polomje = top. Bagačino, atar s. Asparuhova, Vasilovca i Stalijske mahale, Mihajlovgradski okrug)[995] od rum. l.i. *Bagac*(*eanu*) + in (upor. nadimak *Baga* kod Vlaha s pejorativnim prizvukom u s. Halovu, opština Zaječar).

ISNATINA, 1455. (Gelvije) = ISNETINA, 1466. (Crna Reka)[996] = ISTETINA, 1560. (Crna Reka)[997] od rum. l.i. *Stet*(*ea*) + ina.

KRENTA, 1455, 1478 - 81, 1560. = GORNE i DOLNE KIRENTE, 1560. (Svrljig = s. Krenta, opština Knjaževac)[998] je izvedeno od rum. *krént/ы* (*krínы*) "plitak drveni sanduk sa specijalnim otvorom pri dnu radi istoka (ceđenja) surutke iz sira" < lat *crenta*[999] našto upućuje i mikrotoponim Mándra < vl. *mandra* (*mandăra*)

---

[993] ВИВС, str. 58, 108.
[994] ЗШЈОК, str. 359, 362, 365.
[995] ВИВС, str. 62, 116.
[996] ВИВС, str. 87; *Miscellanea* 2, 1466, str. 54.
[997] ВИВС, str. 105.
[998] ВИВС, str. 77, 111; *Miscellanea* 2, 1478-81, str. 136.
[999] МСТ, str. 124. Ovom prilikom zahvaljujem se prof. dr. Nedeljku Bogdanoviću, koji mi je ukazao na ovde navedenu studiju.

"mlekara"[1000] u ataru s. Krente (upor. top. Krenta/Kranta u ataru s. Halova).

P. Skok u svom Rječiku ima reč krenta "kvaka na bravi na vratima; fig. klopka, zavera"[1001] dok Sv. Georgijević iznosi da je Krenta mogla nastati od lat. *centrum* "sedište" ili od *kentra*, ne navodeći pri tome poreklo, od koje je nastalo metatezom krenta[1002] u što se nismo uverili.

VLČJAK, 1455. (Vidin = s. Vlček, Mihajlovgradski okrug)[1003] od rum. *vîlcea* "uval(ic)a" (čitaj: vlčja)[1004] + ak.

VLČJAK, 1455. = VLČAK, 1454-79. (Vinišnica) = GORNI I DOLNI VLČJAK, 1560. (Crna Reka = top. Vučjak, atar s. Halova, opština Zaječar)[1005], vidi VLČJAK.

II_8
Turska lična imena

HORGUROVCE, selište 1560. (Krivina)[1006] od tur. l.i. Horgur[1007] + ovce.

II_{10}
Hibridni kompoziti

CAREVO SENO, 1530-35. (Fetislam) = CAREVA SENE, 1560. (Crna Reka = mahala Carevo Selo, deo s. Krivelja i hidr. Carevo

---

[1000] Na natpisu iz Prosočona, Bugarska, zabeležen je natpis: *Iovi Fulm/ini/ et Mercur/io/ et Myndry/to ?/.* Ime tračkog božanstva *Myndry/to ?/* je verovatno zamenjeno s litavskim *mandrùs* "veseo, gord, nestašan", stvnem. *munter* "marljiv, okretan, čio, živahan", rum. (dač.) *mândru* "gord, lep".

[1001] ER II, str. 190 (krenta).

[1002] EIM, str. 56.

[1003] ВИВС, str. 73.

[1004] DRS, str. 565.

[1005] ВИВС, str. 66, 155; *Miscellanea* 2, 1466, 19; ИБИ, 107.

[1006] ВИВС, str. 103.

[1007] Pleme ONOGHONDUR spomenuto u "Ашхарацуйц" moglo bi se dovesti u vezu s imenom Horgur, kao i tvrđava Onogur u Kolhidiji. Vidi: Прабългарите, str. 90; БЈ I, str. 75.

Selo između s. Krivelja i s. Luke, zapadno od s. Bučja, opština Bor)[1008] od slov. prid. carevo od lekseme càr < carь nastalo disimilacijom iz cьsarь (koje je "*potvrđeno u XI v., u srpskom, bugarskom i ruskom*...")[1009] koja je "nasleđena, dakle, iz vremena pre doseljavanja Slovena na Balkan" i u stvari je "transformisana latinska reč *caesar* (cezar)..." koja ima pored "osnovnog značenja 'imperator', brojna druga značenja i atribute najviših istorijskih i kulturnih vrednosti, i poslužila za nastajanje novih leksema, najpre političke i pravne terminologije, a potom antroponima, fitonima, zoonima, toponima i hermatonima, ili apelativa"[1010] + evo i slov. selo "*vicus*".

CAR KLADENCE, 1455. = CAREVO KLADENCE, 1466. = CAREV KLADENCE, 1560. (Timok = hidr. Carevac, atar s. Selačke i top. Carevac, atar. s. Vrbice, opština Zaječar)[1011] od slov. prid. carevo (< slov. càr < lat. *caesar*, v. razrešenje ojk. CAREVO SENO) i slov. hidr. (dem. oblik) kladenče "izvor vode koji je oivičen kladama".

CAROBADICE, 1455. = CAROPADINCE, 1560. (Zagorje = s. Staropatica, Mihajlovgradski okrug)[1012] od slov. prid. carevo (< slov. càr < lat. *caesar*, v. razrešenje ojk. CAREVO SENO i CAR KLADENCE) + padince "dolinica" (< slov. padin/a/ + ce).

ČUBRA VUKČEVA, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam)[1013] je hibr. komp. od osnovne buč < vl. *bučum* (rum. *bucium*) "bukva, rod od bukve" + onomastički nastavak -ur(a)[1014]: bučura "izvor" (upor. top. Bučura, atar s. Kladova)[1015] odakle metatezom početnog sloga buč > čub : Čubura (upor. čubura "panj u kome je izdubljena posuda", s. Bučumet, Srbija[1016]). Čubra je nastala disimilacijom u - u > u - ø i slov. prid. vukčeva (< l. i. Vukac + eva).

1008 ВИВС, str. 106; ГЕМ 31-32, str. 78
1009 ER I, str. 258
1010 ЦИЦУНГ, str. 38
1011 ВИВС, str. 80, 108; *Miscellanea* 2, 1466, str. 38
1012 ВИВС, str. 65, 117
1013 ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104.
1014 AK, str. 232.
1015 EIM, str. 41.
1016 КУЈУПР, tab. XV.

ČUBRA VUKSANOVICA, 1530-35. = Čubra Vukšan, 1560. = Čubra Vuksan, 1586. (Fetislam)[1017], vidi ojk. Čubra Vukčeva i od l.i. Vukšan/Vuksan + ovica.

ČUBRA KOPRIVNICA, 1530-35. = Čubra Koprivnice, 1560. = Čubra Koprivnica, 1586. (Fetislam = verovatno se nalazilo u ataru s. Koprivnice, blizu s. Čubre Straževice, opština Zaječar)[1018], vidi ojk. Čubra Vukčeva, a radi boljeg geografskog određenja spomenut je ojk. Koprivnica u čijem se ataru, verovatno, i nalazio ovaj izvor.

ČUBRA LAGATORI, 1530-35. = ČUBRA LAGATOR, 1560, 1586. (Fetislam)[1019], vidi ojk. Čubra Vukčeva i reči lagator koja se prvi put spominje za vreme kralja Milutina; lice koje se, po Novakoviću, staralo o svim poslovima u vezi sa vladarevim konjima, koje je "zvanje kod nas došlo iz Vizantije (*ἄρχων τοῦ ἀλλαγιο*), dok suprotno ovome, Jireček nas uverava da to zvanje označava starešinu kraljevih glasnika". "Njegovo ime čitamo urezano na jednoj ploči uzidanoj u crkvi sv. Đorđa u Nagoričinu kod Kumanova i on se zvao 'legator kraljev Voja Mutilović'"[1020] čije prezime je vlaškog porekla od vl. l.i. *Mutila* < vl. *mut* "nem" + ila.

ČUBRA RAVNA, 1530-35, 1560, 1586. (Fetislam = s. Čubra, opština Negotin)[1021], vidi ojk. Čubra Vukčeva i slov. prid. ravna, što je karakteristika zemljišta, odnosno s. Čubra je smešteno u ravnici.

ČUBRA STRAŽEVICA, 1530-35. = ČUBRA ISTRAŽEVCE, 1560. = ČUBRA STRAŽEVICA, 1586. (Fetislam)[1022], vidi ojk. Čubra Vukčeva i slov. prid. stražev(a) "mesto gde se čuva straža" (upor. top. Straževica "u nahiji Rudničkoj golo visoko brdo sa zidinama na vrhu svome"[1023]) + ica.

[1017] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104.

[1018] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104.

[1019] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104.

[1020] ССС, str. 38; Ukoliko bismo prihvatili Jirečekovo mišljenje, da je reč lagator "starešina kraljevih glasnika", možemo je objasniti od vl. *a le(r)gator* "čovek koji trči na sve strane, čovek koji se brine o svemu".

[1021] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104.

[1022] ВИВС, str. 110; ГЕМ 31-32, str. 79, 104.

[1023] Српски рјечник, str. 717.

GORNE ČUČUNE, 1455. = GORNE ČUČULE, 1466. = GORNI ČUČIL, 1560. = DOLNI ČUČIL, 1560. (Zagorje = s. Čičil, Mihajlovgradski okrug)[1024] je hibr. kompozit od vl. l.i.(u vokativu) *Čučule* (upor. s. Çyçylage na Kosovu i Metohiji[1025] i nadimke kod Vlaha severoistočne Srbije, *Čučuljaga*, *Čučuljeće* i prez. *Čučulović* kao i lična imena splitske vlastele *Chuchula*, *Cucula* i *Chuchiula* u XIV i XV veku; l.i. *Č'uč'ul* i nadimak *Ćuću* < rum. *ciuciu* "mućak" kod Srba Karašovana u Rumuniji[1026] i slov. prid. gornje.

IZVOR BANICE, 1560. (Crna Reka = hidr. Izvor Banjica, atar s. Grlišta, opština Zaječar)[1027] je hibridni kompozit od slov. izvor i banjice < lat. *balneum* "izvor termalne vode".

JAVOROVA BANJA, 1454 - 79. (Timok)[1028] je hibr. komp. od slov. prid. Javorova (< slov. fit. javor "*Acer platanoeides Linn.*"+ ova) i slov. hidr. banja < lat. *Balneum* "izvor termalne vode".

MALE BANICE, 1560. (Crna Reka = mahala Banica, deo s. Bučja, opština Bor)[1029] je hibr. komp.od slov. banjice < lat. *balneum* "izvor termalne vode" i slov. prid. male.

MRŠAVA GALATINCE, 1560. (Polomje)[1030] od slov. galatin(a) "pihtije, hladetina" < ital. *galatina* ("*Riječ galatina ušla je... iz staroga dalmatinskoga romanskoga jezika ne samo u srednjovekovni latinski jezik... nego se proširila i po celoj Evropi...*")[1031] + ce i slov. prid. mršava.

POPOVDOL, 1455. = POPODOL, 1466. = Popovdol, 1560. (Timok = top. Popov del, atar s. Vrbice, opština Knjaževac)[1032] je hibr. komp. od slov. prid. popov (< slov. pop < sveslov. pop kao posuđenica iz stvnem. smatra većina slavista, a manjina da je od grč.

[1024] ВИВС, str. 74, 84, 152; *Miscellanea* 2, 1466, str. 65.
[1025] OJ 10, str. 55.
[1026] AK, str. 211.
[1027] ВИВС, str. 106.
[1028] ИБИ, str. 141.
[1029] ВИВС, str. 106.
[1030] ВИВС, str. 121.
[1031] ER I, str. 39.
[1032] ВИВС, str. 76; *Miscellanea* 2, 1466, str. 50.

παπᾶς ali o tome odlučuje vl. *popă*, vokativ *popo* koje se može tumačiti iz grč. *παπᾶς* [1033] + ov) i slov. dol "mala dolina".

ZASTINE, 1455, 1483, 1560. (Crna Reka = top. Zastenje, atar s. Grlišta, opština Zaječar)[1034] od slov. pref. za "iza" + stene < grč. *στενος* "tesnac, grlo, ždrelo, uskoća"[1035]. Naselje je rekognosciranjem terena doista bilo iza grla/tesnaca koga je usekla Grliška reka gledano iz pravca sela Grlišta[1036].

SUFIKSI IZ KNJIGE "ETIMOLOGIJA NESLOVENSKIH OSNOVA U OJKONIMIJI VIDINSKOG SANDŽAKA XV I XVI VEKA"

Da bi se mogli sagledati svi ojkonimski sufiksi razvrstani su u tri skupine: sufiksi za označavanje muškog, ženskog i srednjeg roda.

1. Sufiksi za označavanje ojkonima muškog roda

-avec	Gružavec
-anac	Blivanac
-ar	Kozmar, Kormar, Ispalar
-ac	Bučinac, Gorni Prevalac
-ačin	Bučačin
-evac	Kostičevac
-en	Banden
-eš	Ruteš
-ig	Isfrlig
-ik	Bojadik, G. i D. Štubik, Kalanik x 2,
-in	Negotin, Ravdin, Varvarin, Bagačin, Bulgarin
-ić	Benaić

1033 ER III, str. 8-9 (pop).

1034 ВИВС, str. 60, 126.

1035 Речник САНУ 6, str. 656.

1036 ОП III, str. 6. Slovo W u turskoj grafiji znači "samoglasnik I (a sreće se i na mestu E)".

-jak	Drmjak
-jan	Osljan, Čumjan, Sremlan / Siremlan
-lar	Rumlar, Saslar, Tatarlar
-nik	G. Musnik, Dolne Musnik, Drъmnik
-ovac	D. Sumrakovac, Balanovac, Strvnica / Kaluđerovac
-ol	Sikol
-ujevac	Kotlujevac
-ul	Balul / Palul
-ulovac	Vlagulovac
- un	Kravun
-us	Čingurus
-uc(a)	Ginguc, Gaguce
-šor	Nikšor x 2

2. Sufiksi za označavanje ojkonima ženskog roda

-ava	Bošava / Boševa /Boševo
-ajna	Dalajna
-eva	Gorne i Dolne Mireva, Labdujeva, -- Nikoličeva, Kolajeva, Šareva, Čubra Vukčeva
-evica	Čubra Straževica,
-ina	Kašaina, Istetina
-inova	Brakinova
-ica	Banica x 2, Korovica, Brenica x 2
-nica	Kokornica, Milajnica, Čubra Koprivnica
-ova	Halova, Vъrsova, Gorna Klanova, Orašova, Hirelova, Sakova, Hinova, Hutova, Latova, Gъmzova, Bukova / Efljak, Efljakova,Grbovce / Grabova
-ovica	Popovica, Huhurovica, Grabovica, Čubra Vuksanovica,

3. Sufiksi za označavanje ojkonima srednjeg roda

-anovce	Vitanovce, Gorne Vitanovce, Male Vitanovce
-evo	Linevo

-evce	Niševce / Nišovce, Gurguševce, Dъlgaševce, Krčurevce, Lagoševce, Pričevce, Iskobičevce, Maguševce
-ilovce	Bunilovce, Ivladilovce, Perilovce, Bačilovce
-ilce	Boksilce
-ine	Ivladine, Kalotine, Gorne Kuzmine, Ištipine
-ino	Gajtanino, Jarnino, Ilino
-inovce	Kalinovce, Hrvatinovce
-ince	Karbince, Protopopince, Balince, Bešičince, Zarvince, Jermenince, Lalince, Saračince, Zarince
-ice	Manastirice, Kumanice, Megurice, Mojnice, Nekalice, Bošanice
-ište	Crkvište x 2, Manastirište, Valovište,
-jane	Humjane
-je	Gorne Kravje, Klivje, Kravje, Male Gorne Kravje, Muslimanie
-nice	Dolne Metevnice, Boružnice / Poružnice, Petrušnice, Vinešnice
-ovo	Argudovo, Jorgovo, Korbovo, Rugovo, Hlebovo, Vlahovo / Vlahova
-ovice	Gorne i Dolne Popovice, Višovice
-ovište	Trgovište x 4
-ovce	Ibrovce, Mučkovce, Berkovce, Krnatovce, Kutlovce, Mušadovce, Kalugerovce, Balilovce, Balkovce, Banovce, Berilovce, Vinovce, Guberovce, Istanovce x 2, Janovce, Kopilovce / Kovilovce, Lagušovce, Lipovce / Lupovce, Marovce, Sibinovce, Sirakovce x 2, Sumrakovce, Otulovce / Tolovce, Grabovce, Korbunevce / Rajec, Horgurovce, Turinčovce, Hrsovce, Čertovce, Šarbanovce x 2, Davidovce, Dimitrovce x 3, Ivanovce, Vasilovce / Islavce, Kostičevac / Kostičovce, Kostučuvce / Kostičovce, Kostičovce, Kubratovce, Manojlovce, Marinovce, Murtadovce, Fъndъkovce, Hrkovce, Efljakovce, Kučovce, Sъrbovce, Sъrbovce Staro, Čičikovce, Belbusovce, Crkovce, Kipičovce
-ovci	Kršatovci, Stanovci, Vasilovci, Legvalovci
-ujovce	Kotlujovce
-ulevce	Bratulevce

-ulovce	Dragulovce, Karbulovce, Kirbulovce,Kračulovce, Minulovce, Otulovce, Radulovce x 2
-ulce	Sekulce
-ce	Brence, Brince, Brъnce, Kandalce, Labce, Asnice, Šišence, Batince x 4, Bučince, G. i D. Galbince, Kumance, Haldance, Jakovce, Savce, Sofice, Sibence, Srpce, Ostrokapce, Vitovce, Žukovce, Crkovce, Istebance, Mršava Galatince
-ci	Gajtanci
-če	Izlače

ZAKLJUČAK

Pored niza uvodnih poglavlja koja bi, smatramo, trebala pomoći iščitavanju i razumevanju knjige dajemo osnovno poglavlje gde otkrivamo etimologije ojkonima, tj. naziva naseljenih mesta s područja Vidinskog sandžaka poznatih na osnovu prvih raspoloživih turskih popisa XV i XVI veka. U osnovi većeg broja ojkonima (obrađeno ih je preko 700) nalazimo slovenska lična imena, a u manjem broju nazive za bilje, neke od kvaliteta tla ili kakvu drugu osnovu koja bi mogla poslužiti kao motivacija nastajanju imena.

U velikom broju ojkonima potvrđena je ili odgonetnuta ubikacija, a ponegde je samo predložena ili naglašena kao mogućnost.

Ovo je knjiga komplementarna s knjigom “Etimologija neslovenskih osnova u ojkonimiji Vidinskog sandžaka XV i XVI veka” pa smo zato u poglavlju “Uvodna razmatranja” i “Ispravke i dopune knjizi ‘Etimologija neslovenskih osnova...’” doneli još po nešto što će pomoći da se ojkonimija Vidinskog sandžaka sagleda u celini (obrađeno je ukupno preko 1100 ojkonima).

Smatramo da rezultate do kojih smo došli valja izložiti sudu javnosti da unekoliko podstaknu na raspravu i upućenije i pozvanije u ovu problematiku.

ZUSAMMENFASSUNG

Neben einer Reihe von Einführungskapiteln, die zum Auslesen und Auffassen dieses Buchs dienen sollen, geben wir ein Grundkapitel, wo wir die Etymologien der Oikonime bzw. die Namen der angesiedelten Orte auf dem Gebiet des Vidiner Sandschaks entdecken und die auf Grund der ersten verfügbaren türkischen Verzeichnisse aus dem XV und XVI Jahrhundert bekannt sind.

Im Sprachgrunde der grösseren Zahl der Oikonime (über 700 bearbeitet) finden wir die slawischen persönlichen Namen und eine wenigere Zahl der Pflanzennamen, weiter einiges über Qualität des Bodens und andere Sprachgründe, die als Motivation für die Entstehung der Namen dienen könnten.

In grosser Zahl der Oikonime ist die Ubikation bestätigt oder enträtselt und irgendwo nur vorgeschlagen oder als Möglichkeit akzentuirt.

Dieses Buch ergänzt das Buch "Etymologie der nicht slawischen Sprachgründe in der Oikonimie des Vidiner Sandschaks im XV und XVI Jahrhundert" und deshalb haben wir die Kapitel "Einführungsbetrachtungen" und "Verbesserungen und Ergänzungen des Buchs-Etymologie der nicht slawischen Sprachgründe..." mit noch etwas ergänzt, was ermöglicht, dass man die Oikonimie des Vidiner Sandschaks als eine Ganzheit auffassen kann (bearbeitet über 1100 Oikon.).

Wir sind der Meinung, dass wir diese Ergebnisse, zu denen wir gekommen sind, der Beurteilung der Öffentlichkeit überlassen sollen, um diejenigen, die in diese Problematik wohler eingeweiht sind, einigermassen zur Abhandlung anzuregen.